

**Gminny
Program
Rewitalizacji
Gminy
Kamieńsk.**

G M I N A
K A M I E Ń S K

Gmina Kamieńsk to przepiękna gmina położona w sercu Polski, która zachwyca swoim malowniczym położeniem i bogatą historią. Położona w urokliwym regionie oferuje zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym wiele atrakcji przyrodniczych i kulturalnych. Można tu znaleźć liczne zabytki, parki oraz miejsca idealne do rekreacji i wypoczynku. Jednak pomimo swojego wspaniałego położenia i wewnętrznego potencjału, Gmina Kamieńsk stoi przed znacznymi wyzwaniami w nadchodzących latach.

Jednym z najpoważniejszych wyzwań jest transformacja energetyczna. W dobie zmian klimatycznych i konieczności redukcji emisji dwutlenku węgla, gmina musi dostosować swoje strategie energetyczne do nowych realiów. Wymaga to inwestycji w odnawialne źródła energii, modernizacji infrastruktury energetycznej oraz wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Ponadto, Gmina Kamieńsk boryka się z innymi problemami, które wymagają natychmiastowej uwagi. Należą do nich kwestie związane z infrastrukturą, ochroną środowiska, a także problemami społecznymi i ekonomicznymi, które wpływają na jakość życia mieszkańców. W odpowiedzi na te wyzwania, władze gminy postanowiły stworzyć kompleksowy gminny program rewitalizacji.

Gminny program rewitalizacji ma na celu wsparcie zrównoważonego rozwoju Gminy Kamieńsk oraz poprawę jakości życia jej mieszkańców. Program ten obejmuje szereg inicjatyw, takich jak modernizacja infrastruktury, rozwój terenów zielonych, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości oraz działania mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej. Ponadto, program zakłada aktywizację społeczności lokalnej poprzez organizację różnych wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych oraz promocję działań proekologicznych.

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Obszar rewitalizacji Gminy Kamieńsk	5
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	13
3.1. Sfera społeczna	13
3.2. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej dla obszaru, na którym zidentyfikowano występowanie zjawisk negatywnych	25
3.3. Sfera gospodarcza	37
3.4. Sfera środowiskowa	47
3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	63
3.6. Sfera techniczna	71
3.7. Podsumowanie negatywnych zjawisk/ problemów, analiza potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji	79
4. Powiązanie gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa i gminy	83
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	87
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań	89
2. Opis przedsięwzięć	92
2.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	92
2.2. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne	114
3. Szacunkowe ramy finansowe oraz ramowy harmonogram realizacji programu	115
4. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	118
5. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	124
6. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji	125
7. Zakres zmian w innych uchwałach	127
8. Specjalna strefa rewitalizacji	127
9. Sposób realizacji programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	127
9.1. Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy	127
9.2. Zmiany w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego gminy	127
10. Partycypacja społeczna	128
11. Ocena oddziaływania na środowisko	131
Załączniki do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk	131
Spis fotografii	132
Spis map	132
Spis rysunków	132
Spis tabel	132
Spis wykresów	133

1. Wprowadzenie

W zrównoważonym rozwoju krajów europejskich, rewitalizacja jest postrzegana jako skuteczna metoda rozwiązywania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W krajach Unii Europejskiej główne cele gospodarki przestrzennej są określone w Europejskiej Karcie Zagospodarowania Przestrzennego. Karta ta wyznacza standardy przestrzenne, które mają na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego we wszystkich regionach, poprawę jakości życia, odpowiedzialne gospodarowanie zasobami oraz racjonalne wykorzystanie terenów.

Tadeusz Kaczmarek w swojej pracy „Rewitalizacja miast w Polsce na tle doświadczeń europejskich” definiuje „rewitalizację” jako planowane działania zmierzające do zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej zdegradowanych obszarów miasta, co w konsekwencji prowadzi do ich ożywienia gospodarczego i społecznego. Z kolei profesor Krzysztof Skalski opisuje „rewitalizację” jako całość działań obejmujących program remontów, modernizacji i zabudowy przestrzeni publicznej, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, które są powiązane z rozwojem gospodarczym i społecznym. Skalski podkreśla, że rewitalizacja to połączenie działań technicznych z programami mającymi na celu ożywienie gospodarcze oraz rozwiązanie problemów społecznych.

Jeszcze bardziej precyzyjną definicję rewitalizacji przedstawia dr Andreas Billert, według którego rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego. Proces ten obejmuje przestrzeń, funkcje i substancję, które uległy degradacji strukturalnej, wywołując stan kryzysowy. Ten kryzys uniemożliwia lub znacznie utrudnia prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny danego obszaru, a także zrównoważony rozwój całego miasta. Kluczowym elementem tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja jest reakcją na stan kryzysowy, przejawiający się nie tylko w degradacji substancji, ale także, a może przede wszystkim, w degradacji funkcji i przestrzeni. Rewitalizacja to zatem działania naprawcze w sferze architektoniczno-urbanistycznej (substancja), społecznej i gospodarczej (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennej.

Billert podkreśla, że rewitalizacja jest odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, które są koordynowane i zarządzane przez sektor publiczny (gminę). Działania te opierają się na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno-administracyjnych oraz podmiotów społecznych.

Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji).

Rewitalizacja musi być realizowana w formie współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów (miejscowych uczelni, policji itp.); nie jest więc rewitalizacją program nieuwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych jak i niekomercyjnych.

Obszar rewitalizacji w Gminie Kamieńsk został wytyczony zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

2. Obszar rewitalizacji Gminy Kamieńsk

Obszar rewitalizacji Gminy Kamieńsk to strategiczny teren, wyznaczony w celu poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia wartości historycznych i kulturowych oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina musiała wyznaczyć obszar zdegradowany oraz obszar podlegający rewitalizacji (Art. 8). Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Z podsumowania diagnozy sfery społecznej wynika, iż obszarem Gminy Kamieńsk znajdującym się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest obszar obejmujący:

- Miasto Kamieńsk;
- sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz.

Na obszarze tym w ujęciu ogólnym:

- zmniejsza się liczba ludności,
- występuje ujemne saldo migracji ludności;
- społeczeństwo starzeje się;
- wysoki odsetek osób korzysta ze wsparcia pomocy społecznej;
- odnotowano wysoki odsetek bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym;
- zwiększa się liczba zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw;
- zmniejsza się liczba funkcjonujących kart bibliotecznych.

Podsumowanie analizy zjawisk kryzysowych dla sfery społecznej na obszarze kryzysowym przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1 Podsumowanie analizy zjawisk kryzysowych dla sfery społecznej

obszar	zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy Kamieńsk	ujemne saldo migracji ludności	starzenie się społeczeństwa; wskaźniki:		wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	wysoki odsetek osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym	zwiększająca się liczba zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw	zmniejszająca się liczba funkcjonujących kart bibliotecznych	ogółem = 49
			różnica w liczbie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w roku 2022 w stosunku do roku 2019 [%]	liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze					
Gmina ogółem	-3,05		3,34	Średnia = 1,35 ≈ 1	Średnia = 2,14 ≈ 2	Średnia = 2,14 ≈ 2	Średnia = 2,85 ≈ 3	Średnia = 3,35 ≈ 3	Średnia = 3,5 ≈ 4
Sołectwo Danielów	3,05		5,71	4	4	4	3	4	5
Sołectwo Huta Porajska	-1,2		15,38	0	4	3	8	4	5
Sołectwo Pytowice	-3,98		15	0	4	4	2	4	5
Sołectwo Włodzimierz	-6,48		5,56	0	3	4	4	4	6
Miasto Kamieńsk	-4,79		10,76	3	0	0	7	0	5

Źródło: Opracowanie własne

Pogłębiona diagnoza sfery społecznej wykazała, iż na obszarze kryzysowym:

- Zmniejsza się liczba ludności,
- Społeczeństwo starzeje się;
- Znaczny odsetek osób korzysta ze wsparcia pomocy społecznej, w tym z tytułu: ubóstwa, niepełnosprawności, bezrobocia oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- Znaczny odsetek osób to osoby bezrobotne, przy czym odnotowano zjawisko bezrobocia długotrwałego;
- Aktywna jest Procedura Niebieska Karta.

Do obszarów o największym natężeniu występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zaliczyć można:

- Sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz;
- Ulice w Mieście Kamieńsk: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicza, Adama Mickiewicza, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowska, Juliusza Słowackiego, Spółdzielcza, Szkolna, Wieluńska oraz Zjednoczenia.

Tabela 2 Podsumowanie pogłębionej diagnozy sfery społecznej (ogółem = O; średnia = śr.)

obszar	Zmniejszająca się liczba ludności	Starzenie się społeczeństwa	Korzystający z pomocy społecznej (w tym wg powodu)				bezrobotni		Procedura Niebieska Karta	O = 137 śr. = 2,68 ≈ 3	
			O= 49	ubóstwo	niepełnosprawność	bezrobocie	długotrwała lub ciężka choroba	ogółem			długotrwałe
Gmina ogółem	-3,05	3,34	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 2,28 ≈ 2	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 1,76 ≈ 2	Śr. = 2,09 ≈ 2	Śr. = 1,19 ≈ 1	Śr. = 0,72 ≈ 1		
Sołectwo Danielów	3,05	5,71	4	4	3	4	2	4	3	brak	7
Sołectwo Huta Porajska	-1,20	15,38	4	4	2	4	3	3	2	brak	7
Sołectwo Pytowice	-3,98	15,00	4	3	2	4	3	4	3		9
Sołectwo Włodzimierz	-6,48	5,56	3	3	3	3	3	4	4		10
Miasto Kamieńsk, ulice:											
Armii Krajowej	-10,64	0,00	2	4	3	1	4	2	0	brak	5
Bartosza Głowackiego	-20,41	32,14	4	4	4	4	4	3	4		10
Górnicza	0,00	-25,00	4	0	4	0	0	4	2	brak	4
Adama Mickiewicza	-8,55	14,63	0	0	0	0	0	2	0		4
Mjr. Henryka Sucharskiego	-13,01	23,08	0	0	4	0	1	2	2		6
Piotrkowska	-1,80	-6,25	4	4	4	4	3	4	4		8
Juliusza Słowackiego	-1,47	1,02	4	4	4	4	4	3	2		8
Spółdzielcza	0,00	16,67	4	4	4	0	4	2	1	brak	6
Szkolna	22,22	21,43	3	4	4	4	4	0	0	brak	6
Wieluńska	-7,78	9,09	4	4	4	4	3	2	0		9
Zjednoczenia	-5,00	17,65	2	3	4	1	1	0	1	brak	4

Źródło: Opracowanie własne

W celu wytyczenia obszaru zdegradowanego w tabeli poniżej zaprezentowano ww. obszary, na obszarze których stwierdzono występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Z tego powodu w poniższej tabeli przedstawiono także pozostałe negatywne zjawiska występujące w sferach innych niż społeczna, opisane wcześniej w diagnozie, oznaczając tylko te obszary, dla których odnotowano koncentrację występowania negatywnych zjawisk społecznych, czyli:

- Sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz;
- Ulice w Mieście Kamięńsk: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicza, Adama Mickiewicza, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowska, Juliusza Słowackiego, Spółdzielcza, Szkolna, Wieluńska oraz Zjednoczenia.

Występowanie zjawiska negatywnego oznaczana na podstawie wartości wskaźnika przewyższającego średnią wartość wskaźnika dla gminy.

Tabela 3 Wytyczenie obszaru zdegradowanego w oparciu o występowanie negatywnych zjawisk – podsumowanie diagnozy

obszar	sfera społeczna	wyrejestrowywanie działalności gospodarczej	zagrożenie stanu obiektów zabytkowych
Sołectwa			
Danielów	7	1	0
Huta Porajska	7	0	0
Pytowice	9	1	1
Włodzimierz	10	0	Brak
Miasto Kamięńsk, ulice:		2	3
Armii Krajowej	5		
Bartosza Głowackiego	10		
Górnicza	4		
Adama Mickiewicza	4		
Mjr. Henryka Sucharskiego	6		
Piotrkowska	8		
Juliusza Słowackiego	8		
Spółdzielcza	6		
Szkolna	6		
Wieluńska	9		
Zjednoczenia	4		
Gmina Kamięńsk	3	1	1

Źródło: Opracowanie własne

Dodatkowo, wizja lokalna wykazała, iż:

- Obszarem o kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych jest zabytkowe centrum Miasta Kamięńsk, m.in. Plac Wolności oraz ulice: Wieluńska, Szkolna, Górnicza, Zjednoczenia, Kościuszki, Konopnickiej. Występuje tu stopniowy zanik firm wszelkiego typu. Pokrywa się to w znacznej mierze z problemami natury społecznej i degradacji infrastrukturalnej. Teren uznawany jest za mało atrakcyjny pod względem gospodarczym, co skutkuje odpływem małych firm lub całkowitą ich likwidacją.
- Problemy środowiskowe w Mieście Kamięńsk dostrzegalne są przede wszystkim w rejonach o starszej zabudowie. Jednym z głównych problemów jest degradacja terenów zielonych w zabudowie śródmiejskiej. Roślinność jest całkowicie nieuporządkowana, co prowadzi do jej degradacji.
- Problemy z transportem i hałasem występują głównie wzdłuż drogi krajowej nr 91 oraz drogi wojewódzkiej nr 484. W godzinach szczytów komunikacyjnych największy ruch pojazdów występuje na ulicach: Słowackiego, Wieluńskiej, Szkolnej. Istnieje również realny problem

przewozu przez miasto towarów niebezpiecznych. Do tego dochodzi również zanieczyszczenie z sąsiadującej z miastem autostrady A1.

- Największym problemem środowiskowym miasta jest zanieczyszczenie powietrza. Występuje głównie na osiedlach domów jednorodzinnych w mieście. Na terenach wiejskich gminy problem również występuje, jednak nie jest tak duży jak w zabudowie miejskiej.
- Problemy funkcjonalno-przestrzenne Miasta Kamieńsk związane są z dużą gęstością obiektów budowlanych oraz ulokowaniem ich blisko dróg. Dodatkowym problemem staje się nieuregulowany stan własnościowy wielu kamienic i podwórek. Przestrzeń jest głęboko zdegradowana, występują plomby w zabudowie, obiekty do wyburzenia. Brakuje miejsca w ciągach drogowych na stworzenie miejsc parkingowych, zatok itp. Do tego dochodzą problemy prawne związane z tytułem do własności dla wielu działek. Dawne funkcje – handlowa i usługowa - zamierają, ponieważ infrastruktura znajduje się w opłakanym stanie.
- Innym problemem jest zbyt mała liczba terenów zielonych i miejsc rekreacyjnych w centrum miasta. Brak dostępności terenów zielonych może także wpłynąć na zdrowie mieszkańców, którzy będą narażeni na zanieczyszczenia powietrza.
- Kolejnym problemem z zagospodarowaniem przestrzennym Kamieńska jest brak przestrzegania zasad architektury i estetyki. Wiele nowych budynków i inwestycji jest realizowanych bez dbałości o ich wpływ na krajobraz miasta. Często zdarza się, że nowe budynki nie pasują do stylu architektury w mieście, co prowadzi do braku spójności i negatywnie wpływa na wizerunek miasta.
- Centrum miasta to zabudowa historyczna, śródmiejska. Dalej usytuowane są osiedla domów jednorodzinnych. Im dalej od centrum, tym bardziej widoczna jest nowsza zabudowa. W mieście mamy do czynienia z głęboką degradacją tkanki urbanistycznej. Ponad połowa domów w jego ścisłym centrum wymaga pilnych remontów lub przeznaczona jest do wyburzenia. Stan dachów, elewacji zewnętrznej, instalacji nie pozwala na normalne funkcjonowanie. Położenie wzdłuż uczęszczanych ciągów komunikacyjnych powoduje, że bardzo trudno tu mieszkać. Dlatego też większość osób, które zamieszkują obszar, to osoby o niskich dochodach lub osoby starsze, które nie chcą się wyprowadzać. Sytuacja jest wręcz dramatyczna, co zauważono podczas wizji lokalnej.

Obszar zdegradowany w Gminie Kamieńsk zgodnie z powyższymi zapisami to część obszaru **Miasta Kamieńsk**. Zgodnie z analizą tutaj kumulują się problemy: społeczne, gospodarcze, techniczne, środowiskowe oraz funkcjonalno-przestrzenne, co wynika również z przeprowadzonej wizji lokalnej.

Na terenie zdegradowanym wyznaczono **obszar rewitalizacji**. Zgodnie z Art. 10 pkt 2 ustawy o rewitalizacji „*obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic*”. Obszar rewitalizacji **cechuje się zatem szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**.

Zgodnie z tabelą poniżej:

- powierzchnia Miasta Kamieńsk stanowi 12,44% powierzchni gminy, zatem powierzchnia obszaru rewitalizacji zawartego w granicach Miasta Kamieńsk zajmuje poniżej 20% powierzchni gminy.
- liczba mieszkańców Miasta Kamieńsk stanowi 45,88% liczby mieszkańców gminy.

Tabela 4 Powierzchnia oraz liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego oraz gminy ogółem

	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności
Gmina Kamieńsk	96,4	5734
Miasto Kamieńsk	12,00	2631

Źródło: *Diagnoza w poprzednich rozdziałach oraz www.polskawliczbach.pl/*

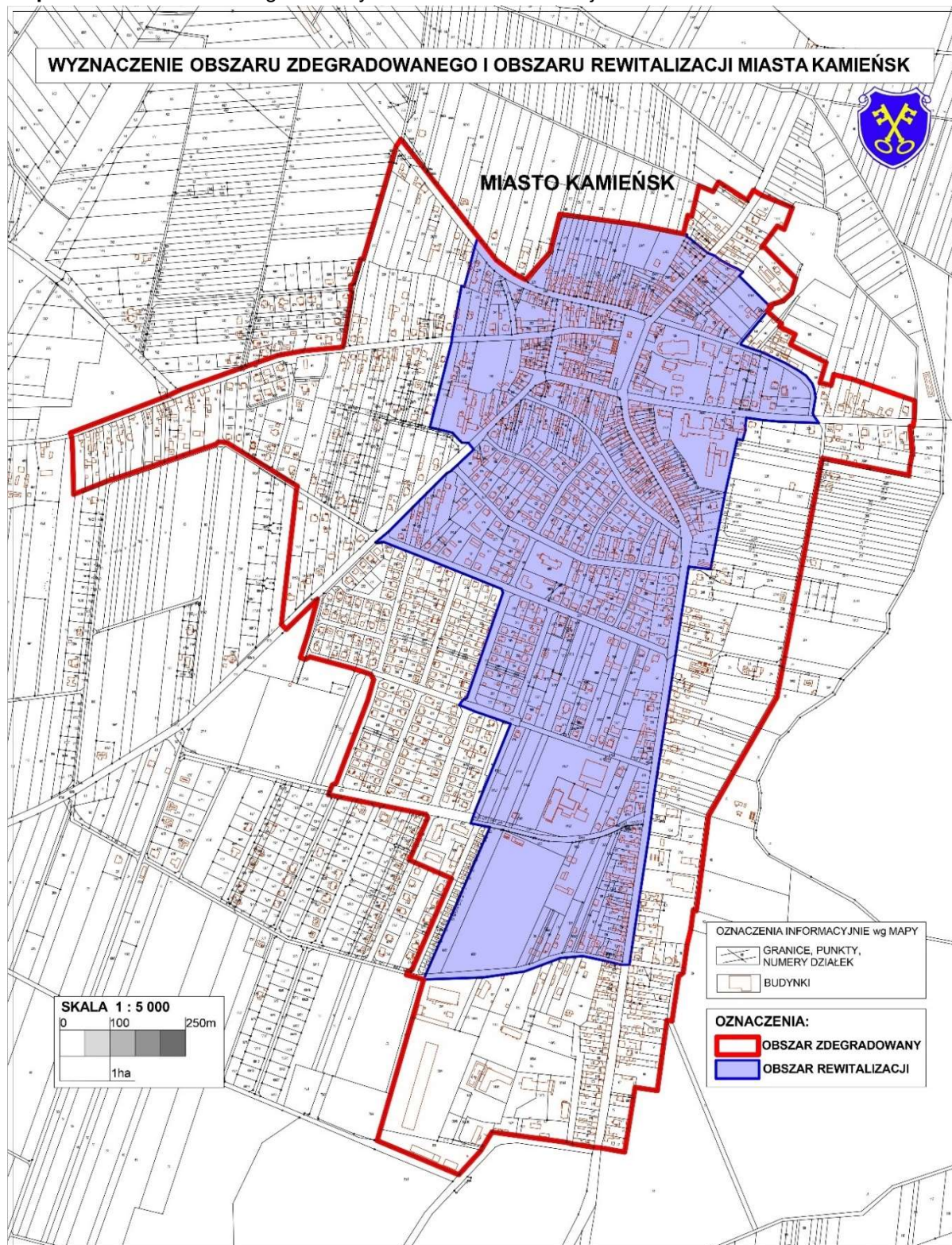
W związku z powyższym, zgodnie z ustawą, **obszarem rewitalizacji nie może zostać objęte całe Miasto Kamieńsk** (przekroczony został próg 30% liczby mieszkańców gminy).

Obszar rewitalizacji wyłoniono zatem, biorąc pod uwagę jego istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zachowując jego spójność.

W obszarze rewitalizacji zamieszkuje około 29% mieszkańców Gminy Kamieńsk. Należą do niego ulice: Bartosza Głowackiego (część), Dolna, Górnicza, Jagiellońska, Kardynała Wyszyńskiego, Kazimierza Wielkiego, Tadeusza Kościuszki, Kwiatowa, Ludowa, Marii Konopnickiej, Adama Mickiewicza, Mikołaja Kopernika, Mjr. Henryka Sucharskiego (część), Plac Wolności, Piotrkowska, Porucznika Teodora Gajewskiego, Rajska, Słoneczna, Juliusza Słowackiego (część), Sportowa, Szkolna (część), Wieluńska (część), Wojska Polskiego oraz Zjednoczenia.

Na mapie poniżej oznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zgodnie z przesłankami ustawowymi. Dokładne mapy obszaru stanowią załącznik do niniejszego dokumentu.

Mapa 1 Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji w Gminie Kamięńsk

Granica obszaru rewitalizacji przebiega od strony północnej wzdłuż ulicy Głowackiego (DW484), następnie prowadzi ulicą Porucznika Teodora Gajewskiego, przecina ulicę Piotrkowską (DK91) prowadząc do ulicy Zjednoczenia. Ulicą Zjednoczenia prowadzi do Szkolnej, a następnie w kierunku południowym przebiega po wschodniej stronie ulicy Słowackiego aż do ulicy Wojska Polskiego, która wytycza południową granicę obszaru rewitalizacji. W kierunku północnym prowadzi przy ulicy Armii Krajowej, obejmując Stadion Sportowy Świt. Następnie ulicą Sportową prowadzi do Kazimierza Wielkiego, fragmentem Jagiellońskiej do Sucharskiego, Lodowej i Wieluńskiej. Następnie w kierunku

zachodnim przebiega ulicą Kardynała Wyszyńskiego, obejmuje Urząd Miejski w Kamieńsku i prowadzi w kierunku północnym, przecinając ulice Kościuszki, prowadząc do Głowackiego.

W ten sposób w obszarze rewitalizacji zawierają się obszary objęte negatywnymi zjawiskami, jednocześnie stanowiące trzon miasta i gminy. W obszarze znajdują się m.in. strefy ochrony konserwatorskiej, w tym otoczenie kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła oraz część miasta Kamieńsk o zachowanym historycznym rozplanowaniu i historycznej zabudowie. W obszarze rewitalizacji znajdują się również: targowisko, Publiczne Przedszkole w Kamieńsku, Biblioteka Publiczna Miejska w Kamieńsku, Komisariat Policji w Kamieńsku, boisko Orlik oraz szkoły.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Sfera społeczna

Liczba ludności

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby mieszkańców Gminy Kamieńsk w latach 2019-2022, udostępnione przez Urząd Miejski w Kamieńsku. W 2022 roku liczba ludności ogółem wyniosła 5734 mieszkańców, z czego 45,88% stanowili mieszkańcy miasta. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się, zarówno na obszarze miasta jak i na obszarze wiejskim. Na wykresie poniżej przedstawiono te zależności.

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Kamieńsk w podziale na Miasto Kamieńsk oraz obszar wiejski gminy w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

W latach 2019-2022 liczba mieszkańców gminy ogółem zmniejszyła się o 3,05%, przy czym na obszarze miasta o 4,79%, zaś na obszarze wiejskim ogółem o 1,57%.

Zjawisko kryzysowe: zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy Kamieńsk

- *Wskaźnik: różnica w liczbie mieszkańców ogółem w roku 2022 w stosunku do roku 2019 [%]*

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców: Gminy Kamieńsk ogółem, Miasta Kamieńsk oraz sołectw na obszarze wiejskim gminy. Obliczono wskaźniki dla każdego z obszarów, a następnie kolorem oznaczono wartości niższe od wskaźnika dla gminy ogółem. Obszar objęty zjawiskiem kryzysowym obejmuje sołectwa: Dąbrowa, Gałkowice Stare, Ochocice, Pytowice, Włodzimierz oraz Miasto Kamieńsk.

Tabela 5 Liczba mieszkańców w Gminie Kamieńsk z podziałem na sołectwa oraz Miasto Kamieńsk - stan na 31 grudnia w latach 2019-2022; zmiany liczby ludności w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2019 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Zmiana 2022/2019 [%]
Gmina ogółem	5909	5841	5822	5734	-3,05
Sołectwo Aleksandrów	143	143	145	144	0,69
Sołectwo Barczkowice	295	301	300	298	1,01
Sołectwo Danielów	159	159	163	164	3,05
Sołectwo Dąbrowa	65	63	64	63	-3,17
Sołectwo Gałkowice Stare	244	240	233	227	-7,49
Sołectwo Gorzędów	856	860	875	860	0,47
Sołectwo Huta Porajska	84	81	80	83	-1,20
Sołectwo Koźniewice	272	268	277	276	1,45
Sołectwo Ochocice	335	332	320	312	-7,37
Sołectwo Podjeziuro	175	172	172	171	-2,34
Sołectwo Pytowice	209	207	208	201	-3,98
Sołectwo Szpinalów	200	207	200	196	-2,04
Sołectwo Włodzimierz	115	115	112	108	-6,48
Miasto Kamieńsk	2757	2693	2673	2631	-4,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

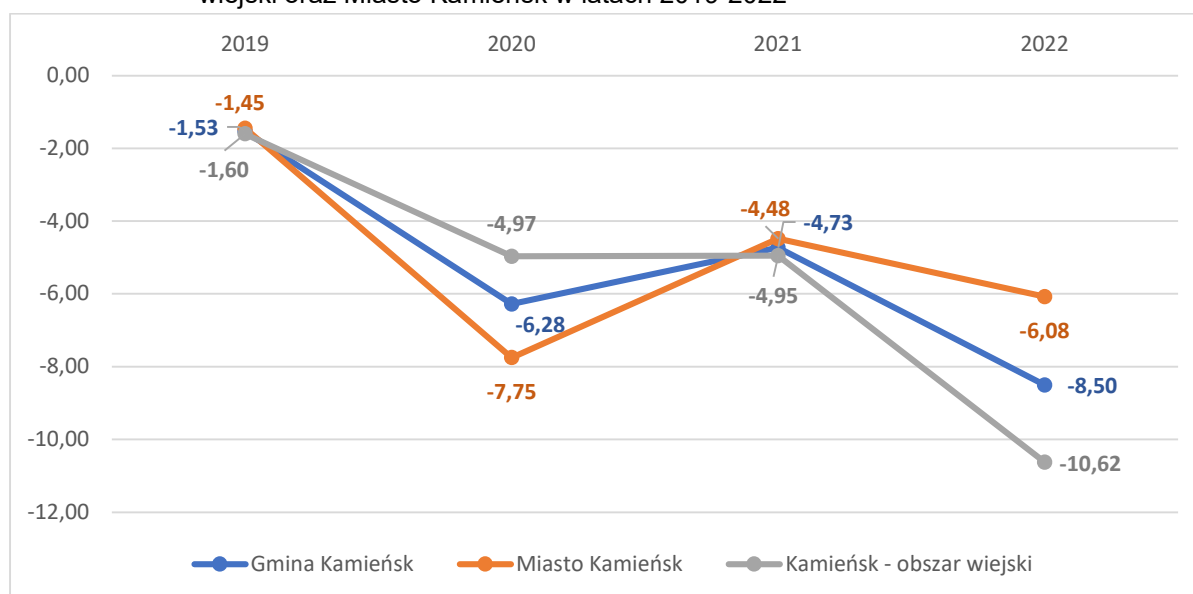
Do najbardziej zaludnionych obszarów należy (wg. danych za 2022 rok) Miasto Kamieńsk (2 631 mieszkańców) oraz sołectwo Gorzędów (860 mieszkańców). Najmniejsza liczba mieszkańców zamieszkuje Sołectwo Dąbrowa (63).

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego).

Ruch naturalny ludności

Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na strukturę ludności. Według danych GUS w Gminie Kamieńsk w 2022 roku wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności jest ujemny i wynosi (-8,5). W poprzednich latach również odnotowano ujemne wartości, jednak w 2022 roku była ona najniższa. Co roku, z wyjątkiem 2020 roku, wskaźnik dla Miasta był niższy od wskaźnika dla obszaru wiejskiego gminy.

Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Kamieńsk z podziałem na obszar wiejski oraz Miasto Kamieńsk w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Migracje

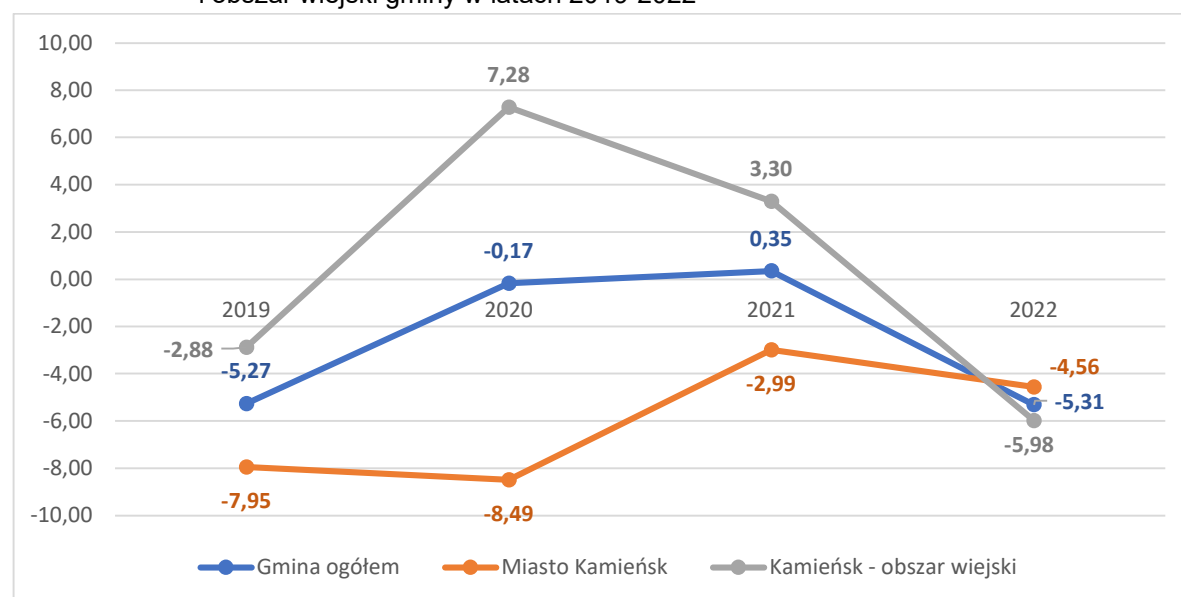
Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową.

Zjawisko kryzysowe: ujemne saldo migracji ludności

- *Wskaźnik: saldo migracji na 1000 ludności*

Poniżej przedstawiono saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Kamieńsk z podziałem na obszar miasta i obszar wiejski gminy. Zdecydowanie niższe wartości wskaźniki odnotowano dla obszaru miasta, w latach 2019 – 2022 co roku odnotowywano tu wartości ujemne.

Wykres 3 Saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Kamieńsk z podziałem na obszar miasta i obszar wiejski gminy w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Struktura wieku ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

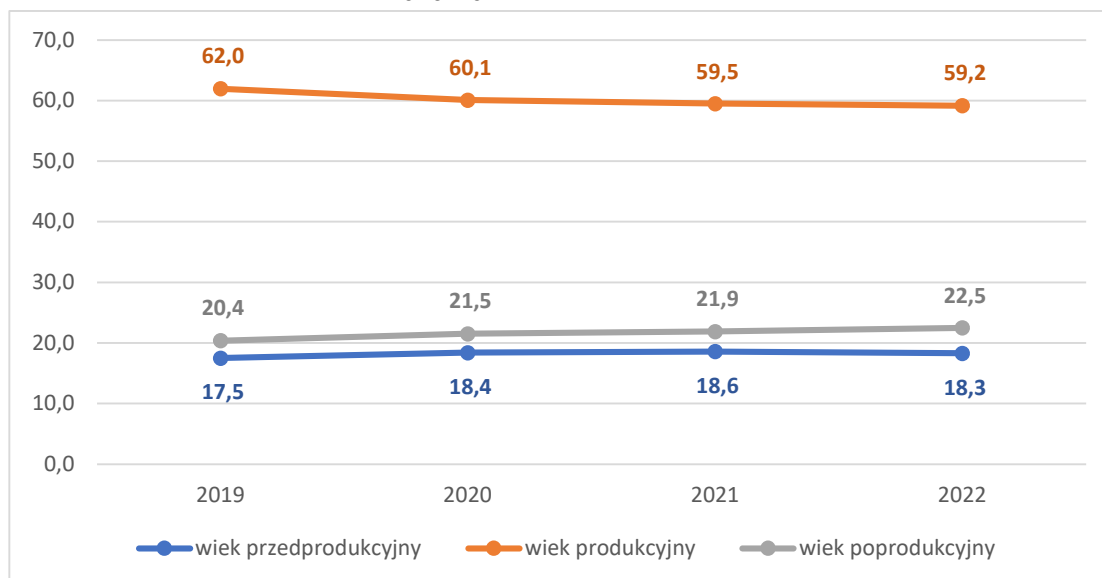
- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Na wykresach poniżej przedstawiono udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie ogółem oraz w podziale na Miasto Kamieńsk i obszar wiejski gminy.

W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując na koniec 2022 roku 59,2% społeczeństwa. Niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalne na przestrzeni badanych lat zwiększenie się udziału osób w wieku poprodukcyjnym, osiągając 22,5% społeczeństwa, zaś korzystnym zjawiskiem jest stopniowe zwiększanie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, kształtujące się na poziomie 18,3%.

Podsumowując, w Gminie Kamieńsk widoczne jest zwiększenie się udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz zmniejszenie się udziału liczby osób w wieku produkcyjnym.

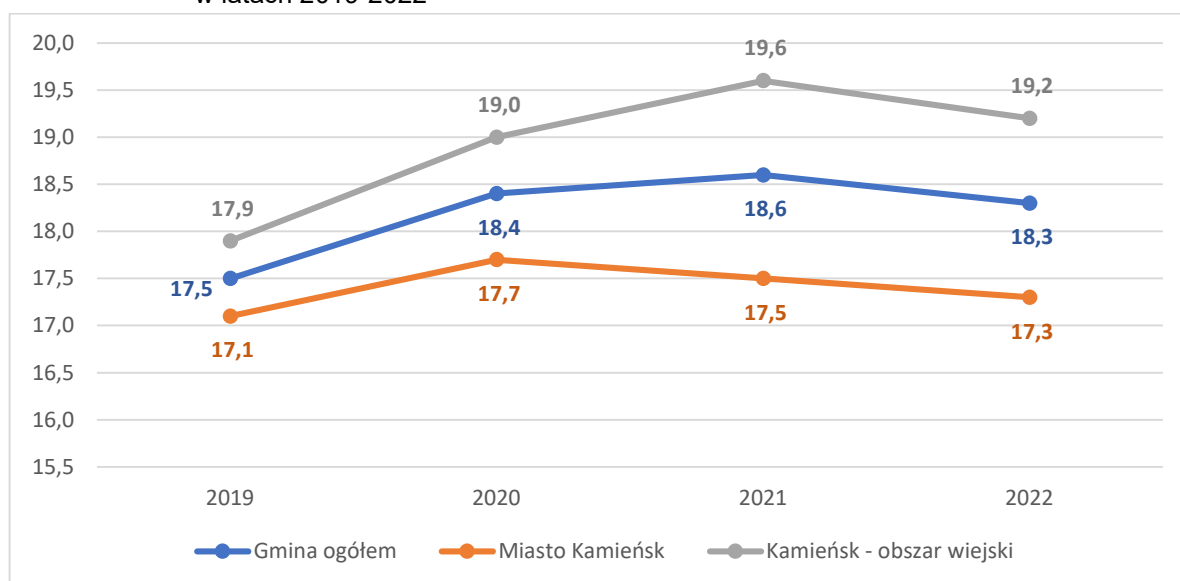
Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Porównując kolejne ekonomiczne grupy wieku można zauważyć, iż mniej korzystna tendencja kształtuje się na obszarze miasta. Odnotowuje się tam mniejszy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i udział ten zmniejsza się od 2020 roku, różnica w roku 2022 w stosunku do roku 2019 wyniosła 0,2 punktu procentowego (pp.), zaś na obszarze wiejskim przyrost wyniósł 1,3 pp.

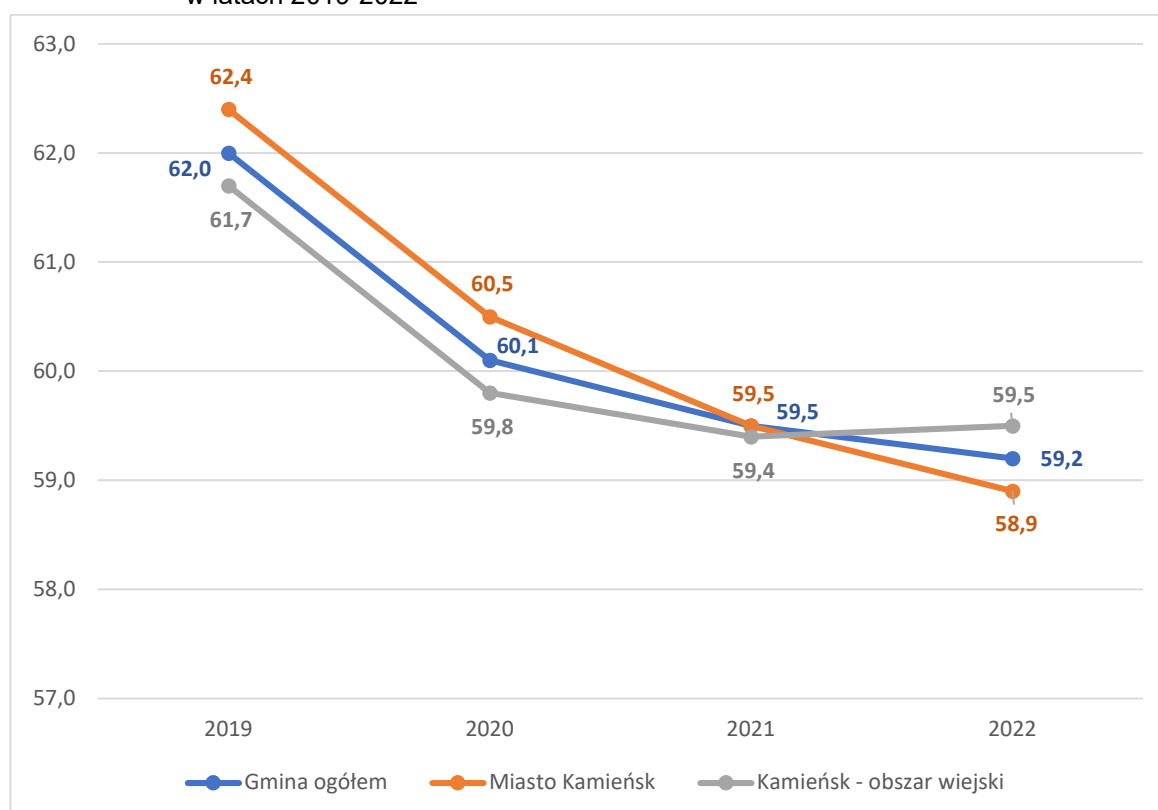
Wykres 5 Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieński w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Na obszarze miasta szybciej zmniejsza się udział osób w wieku produkcyjnym i w 2022 roku jest niższy od tego odnotowanego na obszarze wiejskim gminy. Zmniejszenie na obszarze miasta wyniosło 3,5 pp., zaś na obszarze wiejskim 2,2 pp.

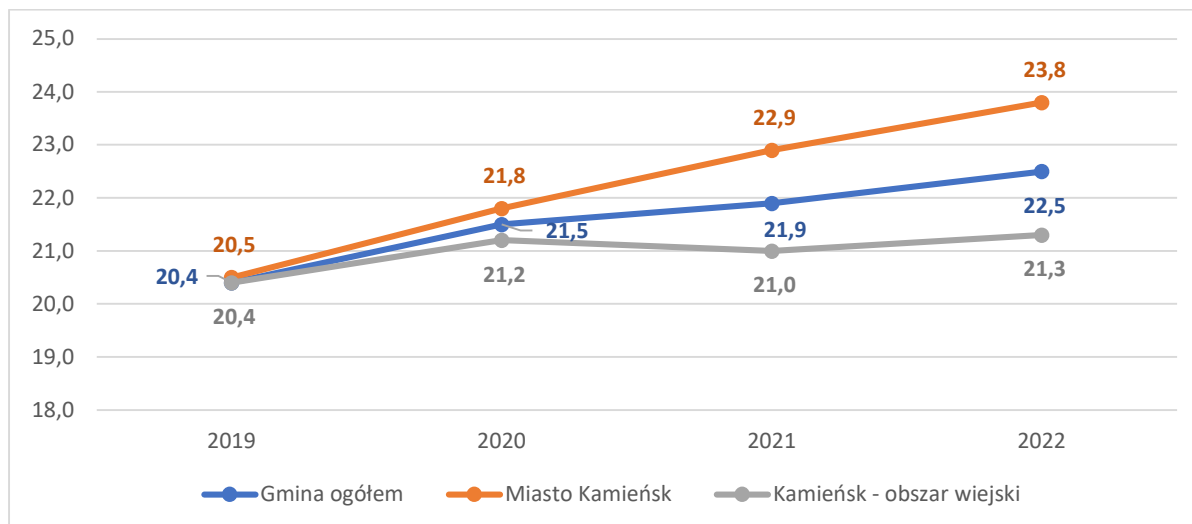
Wykres 6 Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieński w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Również na obszarze miasta widoczny jest wyraźny trend wzrostu odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, osiągający w 2022 roku 23,8% - jest to przyrost o 3,3 pp. w stosunku do roku 2019, podczas gdy na obszarze wiejskim gminy przyrost wyniósł 0,9 pp.

Wykres 7 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Zjawisko kryzysowe: starzenie się społeczeństwa

- *Wskaźnik: różnica w liczbie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w roku 2022 w stosunku do roku 2019 [%]*

W tabeli przedstawiono wyżej opisany wskaźnik. Obliczono wskaźniki dla każdego z obszarów, a następnie kolorem oznaczono wartości wyższe od wskaźnika dla gminy ogółem. Obszar objęty zjawiskiem kryzysowym obejmuje sołectwa: Barczkowice, Danielów, Gałkowice Stare, Huta Porajska, Pytowice, Włodzimierz oraz Miasto Kamieńsk.

Tabela 6 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w Gminie Kamieńsk z podziałem na sołectwa oraz Miasto Kamieńsk - stan na 31 grudnia w latach 2019-2022; zmiany liczby ludności w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2019 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Zmiana 2022/2019 [%]
Gmina ogółem	1129	1156	1137	1168	3,34
Sołectwo Aleksandrów	24	24	26	24	0,00
Sołectwo Barczkowice	48	49	50	59	18,64
Sołectwo Danielów	33	34	33	35	5,71
Sołectwo Dąbrowa	17	8	11	11	-54,55
Sołectwo Gałkowice Stare	32	33	37	39	17,95
Sołectwo Gorzędów	159	163	156	158	-0,63
Sołectwo Huta Porajska	11	11	15	13	15,38
Sołectwo Koźniewice	68	69	61	65	-4,62
Sołectwo Ochocice	79	81	71	67	-17,91
Sołectwo Podjezioro	26	28	27	24	-8,33
Sołectwo Pytowice	34	36	35	40	15,00
Sołectwo Szpinalów	48	47	40	39	-23,08
Sołectwo Włodzimierz	17	18	20	18	5,56
Miasto Kamieńsk	514	545	555	576	10,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

- *Wskaźnik: liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze*

W tabeli przedstawiono wyżej opisany wskaźnik. Kolorem oznaczono wartości wskaźnika wyższe od średniej dla gminy w danym roku. W kolumnie ogółem podano liczbę tych wartości, obliczono średnią dla gminy i kolorem oznaczono wartości od niej wyższe, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Danielów, Koźniewice i Ochocice oraz Miasto Kamieńsk.

Tabela 7 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 19
Gmina ogółem	19,11	19,79	19,53	20,37	Średnia = 1,35 ≈ 1
Sołectwo Aleksandrów	16,78	16,78	17,93	16,67	0
Sołectwo Barczkowice	16,27	16,28	16,67	19,80	0
Sołectwo Danielów	20,75	21,38	20,25	21,34	4
Sołectwo Dąbrowa	26,15	12,70	17,19	17,46	1
Sołectwo Gałkowice Stare	13,11	13,75	15,88	17,18	0
Sołectwo Gorzędów	18,57	18,95	17,83	18,37	0
Sołectwo Huta Porajska	13,10	13,58	18,75	15,66	0
Sołectwo Koźniewice	25,00	25,75	22,02	23,55	4
Sołectwo Ochocice	23,58	24,40	22,19	21,47	4
Sołectwo Podjezioro	14,86	16,28	15,70	14,04	0
Sołectwo Pytowice	16,27	17,39	16,83	19,90	0
Sołectwo Szpinalów	24,00	22,71	20,00	19,90	3
Sołectwo Włodzimierz	14,78	15,65	17,86	16,67	0
Miasto Kamieńsk	18,64	20,24	20,76	21,89	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa. Dynamiczne przemiany w strukturze społeczeństwa mają już teraz wpływ na ewolucję zapotrzebowania na usługi publiczne, obejmujące edukację, opiekę nad seniorami, infrastrukturę komunalną oraz dziedziny kulturalne i sportowe.

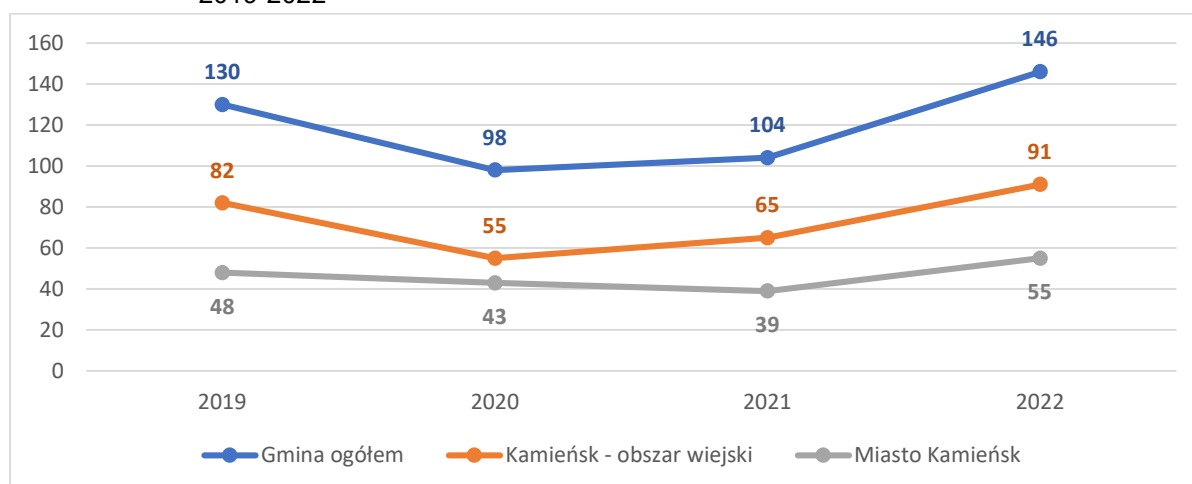
Pomoc społeczna

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi społeczne w gminie Kamieńsk przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

Na terenie gminy Kamieńsk pomoc społeczną realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Kamieńsku powołaną na podstawie Uchwały Nr XI/54/90 Gminnej Rady Narodowej w Kamieńsku z dnia 25.04.1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej. Działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą nr XXVIII/225/08 Rady Miejskiej w Kamieńsku, z dnia 10 września 2008 roku. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z póź. zm.). Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe pomoc społeczna umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Poniżej przedstawiono liczbę ludności korzystającej z pomocy społecznej w latach 2019-2022. W 2022 roku wsparciem objętych było 146 osób z obszaru gminy, w tym 55 osób z Miasta Kamieńska, pozostali beneficjenci pomocy zamieszkiwali obszar wiejski gminy (91 osób). W badanym okresie co roku liczba odbiorców wsparcia była wyższa na obszarze wiejskim gminy.

Wykres 8 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w Gminie Kamieński w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieńsku oraz Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Zjawisko kryzysowe: wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej

- *Wskaźnik: ludność korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze*

W tabeli przedstawiono wyżej opisany wskaźnik. Ze względu na wrażliwość danych nie przedstawiono danych liczbowych, tylko procentową wartość wskaźnika. Kolorem oznaczono wartości wskaźników wyższe od wskaźnika dla gminy, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Barczkowice, Danielów, Huta Porajska, Podjezioro, Pytowice, Szpinalów.

Tabela 8 Ludność korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 30
Gmina ogółem	2,20	1,68	1,79	2,55	Średnia = 2,14 ≈ 2
Sołectwo Aleksandrów	0,70	0,70	0,00	0,00	0
Sołectwo Barczkowice	3,39	1,66	2,00	2,68	3
Sołectwo Danielów	6,29	4,40	3,07	4,27	4
Sołectwo Dąbrowa	1,54	1,59	0,00	0,00	0
Sołectwo Gałkowice Stare	2,87	1,25	2,58	1,76	2
Sołectwo Gorzędów	2,22	1,16	1,03	1,51	1
Sołectwo Huta Porajska	4,76	3,70	3,75	22,89	4
Sołectwo Koźniewice	1,10	1,49	0,72	1,09	0
Sołectwo Ochocice	1,79	1,51	2,19	2,88	2
Sołectwo Podjezioro	4,00	2,91	3,49	4,68	4
Sołectwo Pytowice	2,87	2,90	4,81	5,47	4
Sołectwo Szpinalów	2,00	1,93	4,00	2,55	3
Sołectwo Włodzimierz	3,48	0,87	2,68	3,70	3
Miasto Kamieński	1,74	1,60	1,46	2,09	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamieńsku oraz Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

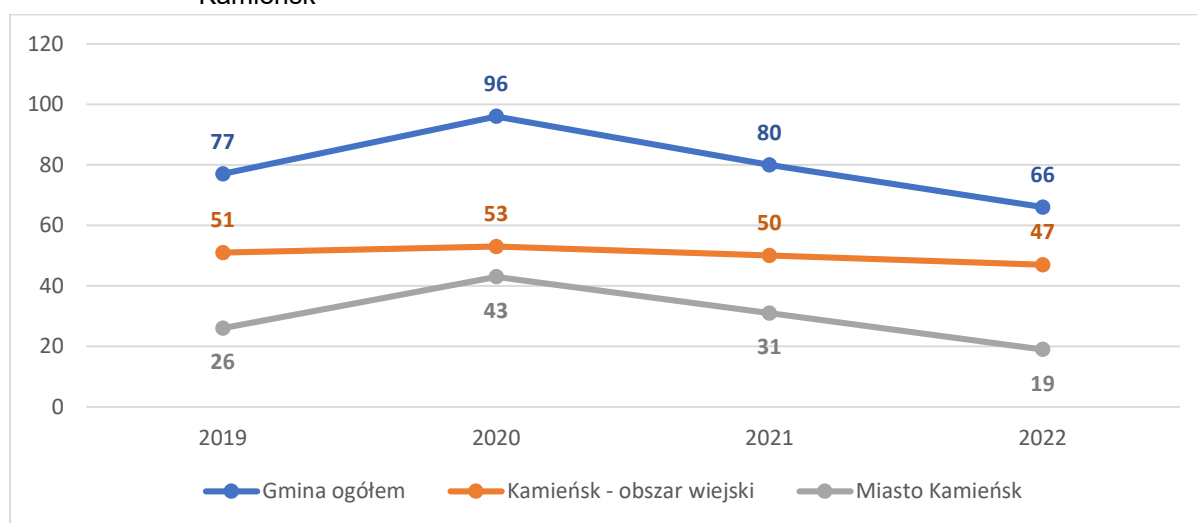
Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Bezrobocie niesie za sobą szereg szkodliwych skutków zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i dla społeczności, zwłaszcza dla jej struktury rodzinnej i najbliższego otoczenia dotkniętego tym problemem. Brak stałego źródła dochodu generuje zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólnym brakiem radzenia sobie z życiem. Przedłużające się bezrobocie może w skrajnych przypadkach prowadzić do obniżenia poczucia własnej wartości, depresji, uzależnień oraz podejmowania nielegalnych działań. Często brak zatrudnienia wynika również z niskiego poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Na wykresie poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2019 – 2022 w Gminie Kamieńsk. Liczba ta zmniejsza się, przy czym najbardziej jest to widoczne na obszarze miasta.

Wykres 9 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2019-2022 w Gminie Kamieńsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku

Zjawisko kryzysowe: wysoki odsetek osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym

- **Wskaźnik: udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022**

W tabeli przedstawiono wyżej opisany wskaźnik. Ze względu na wrażliwość danych nie przedstawiono danych liczbowych, a procentową wartość wskaźnika. Kolorem oznaczono wartości wskaźnika wyższe od średniej dla gminy w danym roku. W kolumnie ogółem podano liczbę tych wartości, obliczono średnią dla gminy i kolorem oznaczono wartości od niej wyższe, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Barczkowice, Danielów, Gałkowice Stare, Huta Porajska, Podjezioro, Pytowice oraz Włodzimierz.

Tabela 9 Udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 30
Gmina ogółem	1,30	1,64	1,39	1,15	Średnia = 2,14 ≈ 2
Sołectwo Aleksandrów	0,70	0,70	0,69	1,39	1
Sołectwo Barczkowice	2,03	2,99	2,00	1,01	3
Sołectwo Danielów	1,89	2,52	3,68	4,88	4
Sołectwo Dąbrowa	1,54	0,00	0,00	3,17	2
Sołectwo Gałkowice Stare	3,28	2,08	1,29	1,32	3
Sołectwo Gorzędów	1,05	1,51	1,26	0,93	0
Sołectwo Huta Porajska	2,38	0,00	2,50	1,20	3
Sołectwo Koźniewice	1,10	0,37	1,44	0,72	1
Sołectwo Ochocice	1,79	1,51	0,94	0,96	1
Sołectwo Podjezioro	2,29	2,33	2,91	2,34	4

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 30
Gmina ogółem	1,30	1,64	1,39	1,15	Średnia = 2,14 ≈ 2
Sołectwo Pytowice	1,44	2,90	2,40	2,99	4
Sołectwo Szpinalów	1,00	0,97	1,00	1,02	0
Sołectwo Włodzimierz	2,61	2,61	1,79	2,78	4
Miasto Kamieńsk	0,94	1,60	1,16	0,72	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku oraz Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Bezpieczeństwo

Liczba wykroczeń i przestępstw dokonanych na obszarze gminy Kamieńsk w latach 2019-2022 wzrasta, odpowiednio o 21 i 18 odnotowanych zdarzeń.

Zjawisko kryzysowe: zwiększająca się liczba zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw

- *Wskaźnik: udział liczby zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022*

Kolorem oznaczono wartości wskaźnika wyższe od średniej dla gminy w danym roku zarówno dla wykroczeń jak i dla przestępstw. W kolumnie ogółem podano liczbę tych wartości, obliczono średnią dla gminy i kolorem oznaczono wartości od niej wyższe, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Dąbrowa, Huta Porajska, Szpinalów, Włodzimierz oraz Miasto Kamieńsk.

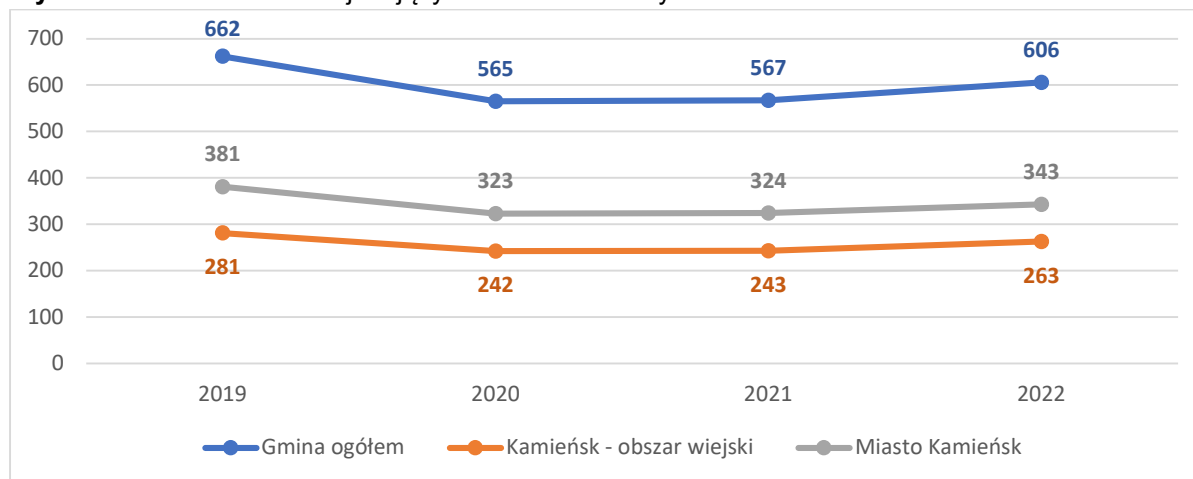
Tabela 10 Liczba wykroczeń i przestępstw w stosunku do liczby ludności na danym obszarze w latach 2019-2022 (W = wykroczenie; P = przestępstwo) [%]

obszar	2019		2020		2021		2022		Ogółem = 40
	W	P	W	P	W	P	W	P	
Gmina ogółem	4,06	1,22	6,15	1,97	8,38	1,70	4,55	1,57	Średnia = 2,85 ≈ 3
Sołectwo Aleksandrów	0,00	0,00	0,70	0,00	3,45	1,38	0,00	0,69	0
Sołectwo Barczkowice	1,69	0,68	1,00	1,00	2,67	0,00	0,67	1,01	0
Sołectwo Danielów	1,26	1,26	1,26	2,52	4,29	1,23	4,27	3,05	3
Sołectwo Dąbrowa	4,62	3,08	17,46	7,94	14,06	6,25	17,46	4,76	8
Sołectwo Galkowice Stare	1,64	1,64	0,83	1,25	2,58	1,72	5,29	3,08	3
Sołectwo Gorzędów	0,82	0,58	0,58	1,28	1,37	0,91	0,70	0,23	0
Sołectwo Huta Porajska	7,14	2,38	12,35	6,17	21,25	12,50	4,82	6,02	8
Sołectwo Koźniewice	1,10	0,37	2,61	3,36	1,44	1,08	0,72	0,72	1
Sołectwo Ochocice	1,19	0,90	3,61	1,51	5,00	1,25	1,60	0,96	0
Sołectwo Podjezioro	0,57	0,00	1,74	1,74	1,74	1,16	2,34	0,58	0
Sołectwo Pytowice	4,78	0,96	5,80	0,48	3,85	0,96	1,99	1,99	2
Sołectwo Szpinalów	5,50	4,50	4,35	5,31	12,50	1,50	3,06	0,51	4
Sołectwo Włodzimierz	0,00	1,74	0,00	2,61	4,46	3,57	2,78	1,85	4
Miasto Kamieńsk	6,67	1,38	10,47	1,93	13,39	1,91	7,41	1,94	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Kamieńsku oraz Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Jednym z elementów życia kulturalnego jest czytelnictwo, którego poziom można zmierzyć danymi dotyczącymi korzystania przez mieszkańców z oferty bibliotek publicznych. W gminie funkcjonuje Miejska Biblioteka Publiczna w Kamieńsku, która jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Gminę. Biblioteka wraz z Filią w Gorzędowie wchodzi w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej. Zgodnie ze statutem, biblioteka zapewnia mieszkańcom dostęp do materiałów bibliotecznych, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności gminnej oraz dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie gminy. Na dzień 31.12.2022 r. liczba funkcjonujących kart bibliotecznych w całej Gminie Kamieńsk wyniosła 606, z czego 343 przypisano mieszkańcom miasta. W latach 2019-2022 odnotowuje się zmniejszenie liczby funkcjonujących kart bibliotecznych, przy czym na obszarze wiejskim gminy ubytek ich liczby jest mniejszy.

Wykres 10 Liczba funkcjonujących kart bibliotecznych w Gminie Kamieński w latach 2019-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Zjawisko kryzysowe: zmniejszająca się liczba funkcjonujących kart bibliotecznych

- **Wskaźnik:** udział liczby funkcjonujących kart bibliotecznych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

Kolorem oznaczono wartości wskaźnika wyższe od średniej dla gminy w danym roku. W kolumnie ogółem podano liczbę tych wartości, obliczono średnią dla gminy i kolorem oznaczono wartości od niej wyższe, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Aleksandrów, Barczkowice, Danielów, Gałkowice Stare, Huta Porajska, Koźniewice, Ochocice, Podjezioro, Pytowice, Szpinalów oraz Włodzimierz.

Tabela 11 Udział liczby funkcjonujących kart bibliotecznych w stosunku do liczby ludności na danym obszarze w Gminie Kamieński w latach 2019-2022 [%]

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 47
Gmina ogółem	11,20	9,67	9,74	10,57	Średnia = 3,35 ≈ 3
Sołectwo Aleksandrów	8,39	7,69	8,97	9,03	4
Sołectwo Barczkowice	7,12	6,64	7,33	10,40	4
Sołectwo Danielów	5,03	5,03	6,13	5,49	4
Sołectwo Dąbrowa	10,77	9,52	9,38	14,29	3
Sołectwo Gałkowice Stare	1,64	1,67	2,15	2,20	4
Sołectwo Gorzędów	20,44	17,09	16,11	16,86	0
Sołectwo Huta Porajska	1,19	1,23	1,25	2,41	4
Sołectwo Koźniewice	5,51	5,22	4,33	5,80	4
Sołectwo Ochocice	5,97	4,82	5,94	5,77	4
Sołectwo Podjezioro	2,86	2,33	2,91	1,75	4
Sołectwo Pytowice	2,87	2,42	1,44	1,49	4
Sołectwo Szpinalów	2,00	1,45	2,00	3,57	4
Sołectwo Włodzimierz	2,61	2,61	1,79	1,85	4
Miasto Kamieński	13,82	11,99	12,12	13,04	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Podsumowanie

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie dotychczasowej analizy, prezentując zjawiska kryzysowe występujące na obszarze Gminy Kamieński w sferze społecznej. Dla każdego sołectwa na obszarze wiejskim gminy oraz Miasta Kamieński podsumowano liczbę występujących negatywnych zjawisk społecznych – wartości wskaźników mniej korzystne w stosunku do średniej dla gminy (kolumna „ogółem”). Następnie obliczono średnią dla gminy, kolorem oznaczono wartości od niej wyższe. W ten sposób wyłoniono obszar występowania zjawisk kryzysowych – jest to Miasto Kamieński oraz sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz.

Tabela 12. Podsumowanie analizy zjawisk kryzysowych dla sfery społecznej

obszar	zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy Kamieński	ujemne saldo migracji ludności	starzenie się społeczeństwa; wskaźniki:		wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	wysoki odsetek osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym	zwiększająca się liczba zarejestrowanych wykroczeń i przestępstw	zmniejszająca się liczba funkcjonujących kart bibliotecznych	ogółem = 49
			różnica w liczbie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w roku 2022 w stosunku do roku 2019 [%]	liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze					
Gmina ogółem	-3,05		3,34	Średnia = 1,35 ≈ 1	Średnia = 2,14 ≈ 2	Średnia = 2,14 ≈ 2	Średnia = 2,85 ≈ 3	Średnia = 3,35 ≈ 3	Średnia = 3,5 ≈ 4
Sołectwo Aleksandrów	0,69		0	0	0	1	0	4	1
Sołectwo Barczkowice	1,01		18,64	0	3	3	0	4	4
Sołectwo Danielów	3,05		5,71	4	4	4	3	4	5
Sołectwo Dąbrowa	-3,17		-54,55	1	0	2	8	3	2
Sołectwo Gałkowice Stare	-7,49		17,95	0	2	3	2	4	4
Sołectwo Gorzędów	0,47		-0,63	0	1	0	0	0	0
Sołectwo Huta Porajska	-1,2		15,38	0	4	3	8	4	5
Sołectwo Koźniewice	1,45		-4,62	4	0	0	1	4	2
Sołectwo Ochocice	-7,37		17,91	4	2	1	0	4	3
Sołectwo Podjezioro	2,34		-8,33	0	4	4	0	4	3
Sołectwo Pytowice	-3,98		15	0	4	4	2	4	5
Sołectwo Szpinalów	-2,04		-23,08	3	3	0	4	4	4
Sołectwo Włodzimierz	-6,48		5,56	0	3	4	4	4	6
Miasto Kamieński	-4,79		10,76	3	0	0	7	0	5

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej dla obszaru, na którym zidentyfikowano występowanie zjawisk negatywnych

Dla obszaru występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, czyli Miasta Kamieńsk oraz sołectw: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz, przeprowadzono pogłębioną diagnozę sfery społecznej. W celu przestrzennego zobrazowania zjawisk kryzysowych, analizę Miasta Kamieńsk przeprowadzono w oparciu o funkcjonujące w mieście ulice.

Zmniejszająca się liczba ludności, starzenie się społeczeństwa

Dane w tabeli wskazują iż zarówno na obszarze gminy ogółem, jak i miasta Kamieńsk liczba mieszkańców w roku 2022 zmniejszyła się znacznie w stosunku do ich liczby z 2019 roku. Na każdym z obszarów sołectw i miasta ogółem zwiększyła się liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o zjawisku starzenia się społeczeństwa. W przypadku obydwu wskaźników wartości dla miasta przewyższają wartości referencyjne dla gminy, podobnie jest w przypadku sołectw Pytowice i Włodzimierz.

W kolumnie „zmiany %” kolorem oznaczono wartości mniej korzystne dla rozwoju gminy, czyli w przypadku liczby ludności ogółem niższe, zaś w przypadku liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wyższe.

Tabela 13 Zmiany % liczby ludności ogółem i w wieku poprodukcyjnym (2022 r. do 2019 r.) na danym obszarze w latach 2019-2022 (O=ogółem; P=wiek poprodukcyjny)

obszar	2019		2022		Zmiany %	
	O	P	O	P	O	P
Gmina ogółem	5909	1129	5734	1168	-3,05	3,34
Sołectwo Danielów	159	33	164	35	3,05	5,71
Sołectwo Huta Porajska	84	11	83	13	-1,20	15,38
Sołectwo Pytowice	209	34	201	40	-3,98	15,00
Sołectwo Włodzimierz	115	17	108	18	-6,48	5,56
Miasto Kamieńsk, ulice:	2757	514	2631	576	-4,79	10,76
Akacyjowa	6	2	10	3	40,00	33,33
Armii Krajowej	52	6	47	6	-10,64	0,00
Bartosza Głowackiego	118	19	98	28	-20,41	32,14
Dębowa	11	0	11	0	0,00	0,00
Dolna	39	6	41	10	4,88	40,00
Fryderyka Chopina	11	1	20	1	45,00	0,00
Władysława Sikorskiego	101	12	88	17	-14,77	29,41
Górnicza	37	5	37	4	0,00	-25,00
Hubala	88	9	80	8	-10,00	-12,50
Jagiellońska	69	8	60	8	-15,00	0,00
Janusza Kusocińskiego	10	1	11	0	9,09	0,00
Kardynała Wyszyńskiego	0	0	3	0	100,00	0,00
Kazimierza Wielkiego	67	5	65	5	-3,08	0,00
Kolejowa	65	18	61	16	-6,56	-12,50
Tadeusza Kościuszki	211	52	198	58	-6,57	10,34
Mieczysława Kotarbińskiego	174	24	158	27	-10,13	11,11
Ks. Biskupa Stanisława Zdzitowieckiego	3	0	3	0	0,00	0,00
Krótką	4	0	4	0	0,00	0,00
Kwiatowa	17	4	21	5	19,05	20,00
Lipowa	0	0	4	0	100,00	0,00
Legionistów	15	0	18	0	16,67	0,00
Ludowa	152	31	131	36	-16,03	13,89
Marii Konopnickiej	10	3	10	3	0,00	0,00
Adama Mickiewicza	165	35	152	41	-8,55	14,63
Mikołaja Kopernika	24	11	24	11	0,00	0,00
Mikołaja Przerębskiego	6	0	6	0	0,00	0,00
Mjr. Antoniego Maszewskiego	12	3	12	3	0,00	0,00
Mjr. Henryka Sucharskiego	139	10	123	13	-13,01	23,08
Plac Wolności	5	3	6	4	16,67	25,00

obszar	2019		2022		Zmiany %	
	O	P	O	P	O	P
Gmina ogółem	5909	1129	5734	1168	-3,05	3,34
Piotrkowska	113	17	111	16	-1,80	-6,25
Plk. Józefa Mularczyka	10	1	10	1	0,00	0,00
Porucznika Teodora Gajewskiego	4	0	4	0	0,00	0,00
Profesora Kazimierza Secomskiego	16	1	19	0	15,79	0,00
Rajska	7	2	7	2	0,00	0,00
Słoneczna	68	18	63	23	-7,94	21,74
Juliusza Słowackiego	346	97	341	98	-1,47	1,02
Sosnowa	11	1	14	1	21,43	0,00
Sportowa	133	19	107	24	-24,30	20,83
Spółdzielcza	11	5	11	6	0,00	16,67
Szkolna	63	22	81	28	22,22	21,43
Wieluńska	180	40	167	44	-7,78	9,09
Władysława Stanisława Reymonta	26	0	28	0	7,14	0,00
Wojska Polskiego	42	9	49	9	14,29	0,00
Wołyńskiej Brygady Kawalerii	36	0	40	0	10,00	0,00
Wrzosowa	6	0	6	0	0,00	0,00
Zjednoczenia	63	14	60	17	-5,00	17,65
Żołnierzy Września	11	0	11	0	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne

W poniższych tabelach kolorem oznaczono wartości powyżej wartości dla gminy w danym roku, w kolumnie „ogółem” podano ich liczbę, obliczono średnią dla gminy, a następnie kolorem oznaczono wartości powyżej średniej.

Pomoc społeczna

Poniżej przedstawiono dane dotyczące korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Pierwsze zastawienie obrazuje udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na danym obszarze. Najtrudniej sytuacja kształtuje się w sołectwach: Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta dotyczy ludności zamieszkałej przy ulicach: Bartosza Głowackiego, Górnicy, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Spółdzielczej, Szkolnej i Wieluńskiej.

Tabela 14 Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej ogółem w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 49
Gmina ogółem	2,20	1,68	1,79	2,55	Średnia = 2,33 = 2
Sołectwo Danielów	6,29	4,40	3,07	4,27	4
Sołectwo Huta Porajska	4,76	3,70	3,75	22,89	4
Sołectwo Pytowice	2,87	2,90	4,81	5,47	4
Sołectwo Włodzimierz	3,48	0,87	2,68	3,70	3
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Armii Krajowej	1,92	1,92	2,13	2,13	2
Bartosza Głowackiego	7,63	5,41	4,76	11,22	4
Górnicy	2,70	2,70	2,70	2,70	4
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	5,00	1
Kolejowa	1,54	1,47	1,59	1,64	0
Tadeusza Kościuszki	2,37	1,04	0,49	0,00	1
Mieczysława Kotarbińskiego	0,57	0,60	0,62	0,63	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,76	0
Adama Mickiewicza	0,61	0,62	1,30	1,32	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,72	0,74	0,81	0,81	0
Piotrkowska	4,42	5,36	4,46	3,60	4
Rajska	14,29	0,00	0,00	0,00	1
Juliusza Słowackiego	3,76	3,61	3,19	2,93	4
Spółdzielcza	18,18	9,09	18,18	18,18	4
Szkolna	3,17	3,17	2,35	2,47	3
Wieluńska	2,22	3,37	2,99	6,59	4
Zjednoczenia	1,59	3,17	1,59	6,67	2

Źródło: Opracowanie własne

Korzystanie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa najbardziej dostrzegalne jest na obszarze sołectw: Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta dotyczy ludności zamieszkałej przy ulicach: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Spółdzielczej, Szkolnej, Wieluńskiej i Zjednoczenia.

Tabela 15 Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 48
Gmina ogółem	1,15	1,34	1,61	1,90	Średnia = 2,28 = 2
Sołectwo Danielów	2,52	3,14	3,07	3,66	4
Sołectwo Huta Porajska	2,38	3,70	3,75	3,61	4
Sołectwo Pytowice	0,96	1,45	4,81	4,98	3
Sołectwo Włodzimierz	3,48	0,87	2,68	3,70	3
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Armii Krajowej	1,92	1,92	2,13	2,13	4
Bartosza Głowackiego	1,69	2,70	3,81	10,20	4
Górnicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kolejowa	1,54	1,47	1,59	1,64	2
Tadeusza Kościuszki	0,95	1,04	0,49	0,00	0
Mieczysława Kotarbińskiego	0,57	0,60	0,62	0,63	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,76	0
Adama Mickiewicza	0,61	0,62	1,30	1,32	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Piotrkowska	4,42	4,46	4,46	3,60	4
Rajska	14,29	0,00	0,00	0,00	1
Juliusza Słowackiego	2,02	2,11	2,03	2,64	4
Spółdzielcza	18,18	9,09	18,18	18,18	4
Szkolna	3,17	3,17	2,35	2,47	4
Wieluńska	1,67	3,37	2,99	4,79	4
Zjednoczenia	1,59	3,17	1,59	6,67	3

Źródło: Opracowanie własne

Korzystanie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności najbardziej dostrzegalne jest na obszarze sołectw: Danielów i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta dotyczy ludności zamieszkałej przy ulicach: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicznej, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Spółdzielczej, Szkolnej, Wieluńskiej i Zjednoczenia.

Tabela 16 Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 49
Gmina ogółem	0,64	0,53	0,72	0,72	Średnia = 2,33=2
Sołectwo Danielów	1,26	1,26	0,61	1,22	3
Sołectwo Huta Porajska	1,19	0,00	0,00	2,41	2
Sołectwo Pytowice	0,48	0,48	1,44	1,00	2
Sołectwo Włodzimierz	2,61	0,00	1,79	1,85	3
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Armii Krajowej	0,00	1,92	2,13	2,13	3
Bartosza Głowackiego	4,24	2,70	3,81	5,10	4
Górnicza	2,70	2,70	2,70	2,70	4
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Tadeusza Kościuszki	0,47	0,52	0,00	0,00	0
Mieczysława Kotarbińskiego	0,00	0,00	0,62	0,63	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Adama Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,72	0,74	0,81	0,81	4
Piotrkowska	0,88	1,79	1,79	1,80	4
Rajska	0,00	0,00	0,00	0,00	0

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 49
Gmina ogółem	0,64	0,53	0,72	0,72	Średnia = 2,33=2
Juliusza Słowackiego	1,16	1,20	1,16	0,88	4
Spółdzielcza	18,18	9,09	9,09	9,09	4
Szkolna	1,59	1,59	1,18	1,23	4
Wieluńska	1,67	0,56	1,80	1,20	4
Zjednoczenia	1,59	1,59	1,59	1,67	4

Źródło: Opracowanie własne

Korzystanie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia najbardziej dostrzegalne jest na obszarze sołectw: Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta dotyczy ludności zamieszkałej przy ulicach: Bartosza Głowackiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Szkolnej i Wieluńskiej.

Tabela 17 Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 37
Gmina ogółem	1,05	0,82	0,79	0,84	Średnia = 1,76=2
Sołectwo Danielów	3,77	2,52	1,84	2,44	4
Sołectwo Huta Porajska	1,19	1,23	1,25	2,41	4
Sołectwo Pytowice	1,44	0,97	3,37	3,98	4
Sołectwo Włodzimierz	0,87	0,87	0,89	0,93	3
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Armii Krajowej	1,92	0,00	0,00	0,00	1
Bartosza Głowackiego	5,08	2,70	0,95	2,04	4
Górnicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Tadeusza Kościuszki	0,95	0,52	0,49	0,00	0
Mieczysława Kotarbińskiego	0,57	0,60	0,00	0,00	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,76	0
Adama Mickiewicza	0,61	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Piotrkowska	2,65	3,57	1,79	0,90	4
Rajska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Juliusza Słowackiego	1,73	2,11	1,45	1,17	4
Spółdzielcza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Szkolna	1,59	1,59	1,18	1,23	4
Wieluńska	1,67	2,81	1,80	2,40	4
Zjednoczenia	0,00	0,00	0,00	1,67	1

Źródło: Opracowanie własne

Korzystanie z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby najbardziej dostrzegalne jest na obszarze sołectw: Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta dotyczy ludności zamieszkałej przy ulicach: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Kolejowej, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Spółdzielczej, Szkolnej i Wieluńskiej.

Tabela 18 Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 44
Gmina ogółem	1,12	0,80	0,88	0,80	Średnia = 2,09=2
Sołectwo Danielów	1,89	0,63	0,61	1,22	2
Sołectwo Huta Porajska	1,19	1,23	1,25	0,00	3
Sołectwo Pytowice	1,44	1,45	0,96	0,50	3
Sołectwo Włodzimierz	2,61	0,00	0,89	1,85	3
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Armii Krajowej	1,92	1,92	2,13	2,13	4
Bartosza Głowackiego	3,39	2,70	2,86	4,08	4
Górnicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kolejowa	1,54	1,47	1,59	1,64	4

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 44
Gmina ogółem	1,12	0,80	0,88	0,80	Średnia = 2,09=2
Tadeusza Kościuszki	0,95	0,52	0,00	0,51	0
Mieczysława Kotarbińskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Adama Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,72	0,74	0,81	0,81	1
Piotrkowska	0,88	1,79	1,79	1,80	3
Rajska	14,29	0,00	0,00	0,00	1
Juliusza Słowackiego	2,02	1,81	1,74	1,17	4
Spółdzielcza	18,18	9,09	18,18	9,09	4
Szkolna	1,59	1,59	2,35	1,23	4
Wieluńska	1,11	1,12	1,20	1,20	3
Zjednoczenia	0,00	0,00	0,00	1,67	1

Źródło: Opracowanie własne

Bezrobocie

Udział % liczby osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze pokazuje, iż największe problemy w tym zakresie dotyczą mieszkańców sołectw: Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast w mieście ludności zamieszkałej przy ulicach: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicy, Kazimierza Wielkiego, Kolejowej Adama Mickiewicza, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Spółdzielczej, Wieluńskiej, Wołyńskiej Brygady Kawalerii oraz Żołnierzy Września.

Tabela 19 Udział % liczby osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 61
Gmina ogółem	1,30	1,6	1,39	1,15	Średnia = 1,19=1
Sołectwo Danielów	1,89	2,52	3,68	4,88	4
Sołectwo Huta Porajska	2,38	0,00	2,50	1,20	3
Sołectwo Pytowice	1,44	2,90	2,40	2,99	4
Sołectwo Włodzimierz	2,61	2,61	1,79	2,78	4
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Akacyjowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Armii Krajowej	0,00	3,85	2,13	0,00	2
Bartosza Głowackiego	0,85	3,60	2,86	2,04	3
Dębowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dolna	0,00	0,00	0,00	2,44	1
Fryderyka Chopina	0,00	0,00	9,09	0,00	1
Władysława Sikorskiego	0,99	2,97	0,00	0,00	1
Górnicy	2,70	5,41	2,70	2,70	4
Hubala	0,00	0,00	0,00	1,25	1
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Janusza Kusocińskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kardynała Wyszyńskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kazimierza Wielkiego	0,00	1,49	1,47	1,54	2
Kolejowa	1,54	1,47	1,59	1,64	3
Tadeusza Kościuszki	0,00	1,04	1,96	1,01	1
Mieczysława Kotarbińskiego	0,57	1,80	1,24	0,00	1
Ks. Biskupa Stanisława Zdzitowieckiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Krótką	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kwiatowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Lipowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Legionistów	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ludowa	0,66	0,00	1,50	0,00	1
Marii Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Adama Mickiewicza	1,82	2,47	0,65	0,00	2
Mikołaja Kopernika	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mikołaja Przerębskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Antoniego Maszewskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	1,44	1,48	1,61	0,81	2

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 61
Gmina ogółem	1,30	1,6	1,39	1,15	Średnia = 1,19=1
Plac Wolności	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Piotrkowska	2,65	3,57	2,68	1,80	4
Plk. Józefa Mularczyka	0,00	0,00	0,00	10,00	1
Porucznika Teodora Gajewskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Profesora Kazimierza Secomskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Rajska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Słoneczna	1,47	1,47	0,00	0,00	1
Juliusza Słowackiego	1,16	2,11	1,45	1,17	3
Sosnowa	0,00	0,00	7,14	0,00	1
Sportowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Spółdzielcza	9,09	0,00	0,00	9,09	2
Szkolna	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wieluńska	2,22	1,69	0,60	0,00	2
Władysława Stanisława Reymonta	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wojska Polskiego	0,00	2,38	0,00	0,00	1
Wołyńskiej Brygady Kawalerii	0,00	2,70	2,63	0,00	2
Wrzosowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zjednoczenia	0,00	1,59	0,00	0,00	0
Żołnierzy Września	18,18	9,09	9,09	9,09	4

Źródło: Opracowanie własne

Udział % liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze pokazuje zaś, iż największe problemy w tym zakresie dotyczą mieszkańców sołectw: Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz, natomiast w mieście - ludności zamieszkałej przy ulicach: Bartosza Głowackiego, Górniczej, Kazimierza Wielkiego, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego oraz Żołnierzy Września.

Tabela 20 Udział % liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 37
Gmina ogółem	0,22	0,36	0,40	0,68	Średnia = 0,72=1
Sołectwo Danielów	0,00	1,26	0,61	1,83	3
Sołectwo Huta Porajska	0,00	0,00	1,25	1,20	2
Sołectwo Pytowice	0,00	0,97	0,48	1,49	3
Sołectwo Włodzimierz	1,74	1,74	1,79	2,78	4
Miasto Kamieńsk, ulice:					
Akacyjowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Armii Krajowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Bartosza Głowackiego	0,85	0,90	0,95	2,04	4
Dębowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Dolna	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Fryderyka Chopina	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Władysława Sikorskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Górnicza	0,00	2,70	0,00	2,70	2
Hubala	0,00	0,00	0,00	1,25	1
Jagiellońska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Janusza Kusocińskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kardynała Wyszyńskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kazimierza Wielkiego	0,00	0,00	1,47	1,54	2
Kolejowa	0,00	0,00	0,00	1,64	1
Tadeusza Kościuszki	0,00	0,00	0,49	0,51	1
Mieczysława Kotarbińskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ks. Biskupa Stanisława Zdzitowieckiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Krótką	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Kwiatowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Lipowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Legionistów	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Ludowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Marii Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Adama Mickiewicza	0,00	0,00	0,00	0,00	0

obszar	2019	2020	2021	2022	Ogółem = 37
Gmina ogółem	0,22	0,36	0,40	0,68	Średnia = 0,72=1
Mikołaja Kopernika	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mikołaja Przerębskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Antoniego Maszewskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	0,00	0,00	0,81	0,81	2
Plac Wolności	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Piotrkowska	1,77	1,79	1,79	1,80	4
Płk. Józefa Mularczyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Porucznika Teodora Gajewskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Profesora Kazimierza Secomskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Rajska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Słoneczna	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Juliusza Słowackiego	0,29	0,30	0,29	0,88	2
Sosnowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Sportowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Spółdzielcza	0,00	0,00	0,00	9,09	1
Szkolna	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wieluńska	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Władysława Stanisława Reymonta	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wojska Polskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wołyńskiej Brygady Kawalerii	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Wrzosowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Zjednoczenia	0,00	1,59	0,00	0,00	1
Żołnierzy Września	9,09	9,09	9,09	9,09	4

Źródło: Opracowanie własne

Procedura Niebieska Karta

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami "Niebieska Karta" to ogół czynności podejmowanych i prowadzonych przez zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS), gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie.

Dane udostępnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńsku wskazują, iż w 2022 roku na obszarze gminy aktywne były 22 karty (11 na obszarze miasta), podczas gdy w roku 2019 było ich 7. Ze względu na charakter zjawiska uznano, że każdy z obszarów, na którym procedura Niebieskiej Karty jest aktywna należy uznać za obszar kryzysowy. Są to sołectwa: Pytowice i Włodzimierz, natomiast na obszarze miasta – ulice: Głowackiego, Kościuszki, Sikorskiego, Ludowa, Piotrkowska, Przerębskiego, Sucharskiego, Mickiewicza, Wieluńska, Wojska Polskiego, Hubala, Słowackiego i Wrzosowa.

Podsumowanie pogłębionej diagnozy społecznej

W tabeli poniżej zebrano zjawiska kryzysowe przedstawione w pogłębionej diagnozie sfery społecznej. W kolumnie „ogółem” podano ich liczbę, obliczono średnią dla gminy, a następnie kolorem oznaczono wartości powyżej średniej. Do obszarów o największym natężeniu występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zaliczyć można zatem:

- Sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz;
- Ulice w Mieście Kamieńsk: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicza, Adama Mickiewicza, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowska, Juliusza Słowackiego, Spółdzielcza, Szkolna, Wieluńska oraz Zjednoczenia.

Tabela 21 Podsumowanie pogłębionej diagnozy sfery społecznej (ogółem = O; średnia = śr.)

obszar	Zmniejszająca się liczba ludności	Starzenie się społeczeństwa	Korzystający z pomocy społecznej (w tym wg powodu)					bezrobotni		Procedura Niebieska Karta	O = 137 śr. = 2,68 ≈ 3
			O= 49	ubóstwo	niepełnosprawność	bezrobocie	długotrwała lub ciężka choroba	ogółem	długotrwanie		
			O = 48	O = 49	O = 37	O = 44	O = 61	O = 37			
Gmina ogółem	-3,05	3,34	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 2,28 ≈ 2	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 1,76 ≈ 2	Śr. = 2,09 ≈ 2	Śr. = 1,19 ≈ 1	Śr. = 0,72 ≈ 1		
Sołectwo Danielów	3,05	5,71	4	4	3	4	2	4	3	brak	7
Sołectwo Huta Porajska	-1,20	15,38	4	4	2	4	3	3	2	brak	7
Sołectwo Pytowice	-3,98	15,00	4	3	2	4	3	4	3		9
Sołectwo Włodzimierz	-6,48	5,56	3	3	3	3	3	4	4		10
Miasto Kamieńsk, ulice:											
Akacyjowa	40,00	33,33	0	0	0	0	0	0	0	brak	1
Armii Krajowej	-10,64	0,00	2	4	3	1	4	2	0	brak	5
Bartosza Głowackiego	-20,41	32,14	4	4	4	4	4	3	4		10
Dębowa	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Dolna	4,88	40,00	0	0	0	0	0	1	0	brak	1
Fryderyka Chopina	45,00	0,00	0	0	0	0	0	1	0	brak	0
Władysława Sikorskiego	-14,77	29,41	0	0	0	0	0	1	0		3
Górnicza	0,00	-25,00	4	0	4	0	0	4	2	brak	4
Hubala	-10,00	-12,50						1	1		2
Jagiellońska	-15,00	0,00	1	0	0	0	0	0	0	brak	1
Janusza Kusocińskiego	9,09	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Kardynała Wyszyńskiego	100,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Kazimierza Wielkiego	-3,08	0,00	0	0	0	0	0	2	2	brak	3
Kolejowa	-6,56	-12,50	0	2	0	0	4	3	1	brak	3
Tadeusza Kościuszki	-6,57	10,34	1	0	0	0	0	1	1		3
Mieczysława Kotarbińskiego	-10,13	11,11	0	0	0	0	0	1	0	brak	2

obszar	Zmniejszająca się liczba ludności	Starzenie się społeczeństwa	Korzystający z pomocy społecznej (w tym wg powodu)					bezrobotni		Procedura Niebieska Karta	O = 137 śr. = 2,68 ≈ 3
			O = 49	ubóstwo	niepełnosprawność	bezrobocie	długotrwała lub ciężka choroba	ogółem	długotrwanie		
				O = 48							
Gmina ogółem	-3,05	3,34	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 2,28 ≈ 2	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 1,76 ≈ 2	Śr. = 2,09 ≈ 2	Śr. = 1,19 ≈ 1	Śr. = 0,72 ≈ 1		
Ks. Biskupa Stanisława Zdzitowieckiego	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Krótką	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Kwiatowa	19,05	20,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	1
Lipowa	100,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Legionistów	16,67	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Ludowa	-16,03	13,89	0	0	0	0	0	1	0		3
Marii Konopnickiej	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Adama Mickiewicza	-8,55	14,63	0	0	0	0	0	2	0		4
Mikołaja Kopernika	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Mikołaja Przerębskiego	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0		1
Mjr. Antoniego Maszewskiego	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Mjr. Henryka Sucharskiego	-13,01	23,08	0	0	4	0	1	2	2		6
Plac Wolności	16,67	25,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	1
Piotrkowska	-1,80	-6,25	4	4	4	4	3	4	4		8
Plk. Józefa Mularczyka	0,00	0,00	0	0	0	0	0	1	0	brak	0
Porucznika Teodora Gajewskiego	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Profesora Kazimierza Secomskiego	15,79	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Rajska	0,00	0,00	1	1	0	0	1	0	0	brak	0
Słoneczna	-7,94	21,74	0	0	0	0	0	1	0	brak	2
Juliusza Słowackiego	-1,47	1,02	4	4	4	4	4	3	2		8
Sosnowa	21,43	0,00	0	0	0	0	0	1	0	brak	0

obszar	Zmniejszająca się liczba ludności	Starzenie się społeczeństwa	Korzystający z pomocy społecznej (w tym wg powodu)					bezrobotni		Procedura Niebieska Karta	O = 137 śr. = 2,68 ≈ 3
			O = 49	ubóstwo	niepełnosprawność	bezrobocie	długotrwała lub ciężka choroba	ogółem	długotrwale		
			O = 48	O = 49	O = 37	O = 44	O = 61	O = 37			
Gmina ogółem	-3,05	3,34	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 2,28 ≈ 2	Śr. = 2,33 ≈ 2	Śr. = 1,76 ≈ 2	Śr. = 2,09 ≈ 2	Śr. = 1,19 ≈ 1	Śr. = 0,72 ≈ 1		
Sportowa	-24,30	20,83	0	0	0	0	0	0	0	brak	2
Spółdzielcza	0,00	16,67	4	4	4	0	4	2	1	brak	6
Szkolna	22,22	21,43	3	4	4	4	4	0	0	brak	6
Wieluńska	-7,78	9,09	4	4	4	4	3	2	0		9
Władysława Stanisława Reymonta	7,14	0,00	0	0	0	0	0	0	0	brak	0
Wojska Polskiego	14,29	0,00	0	0	0	0	0	1	0		1
Wołyńskiej Brygady Kawalerii	10,00	0,00	0	0	0	0	0	2	0	brak	1
Wrzosowa	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0	0		1
Zjednoczenia	-5,00	17,65	2	3	4	1	1	0	1	brak	4
Żołnierzy Września	0,00	0,00	0	0	0	0	0	4	4	brak	2

Źródło: Opracowanie własne

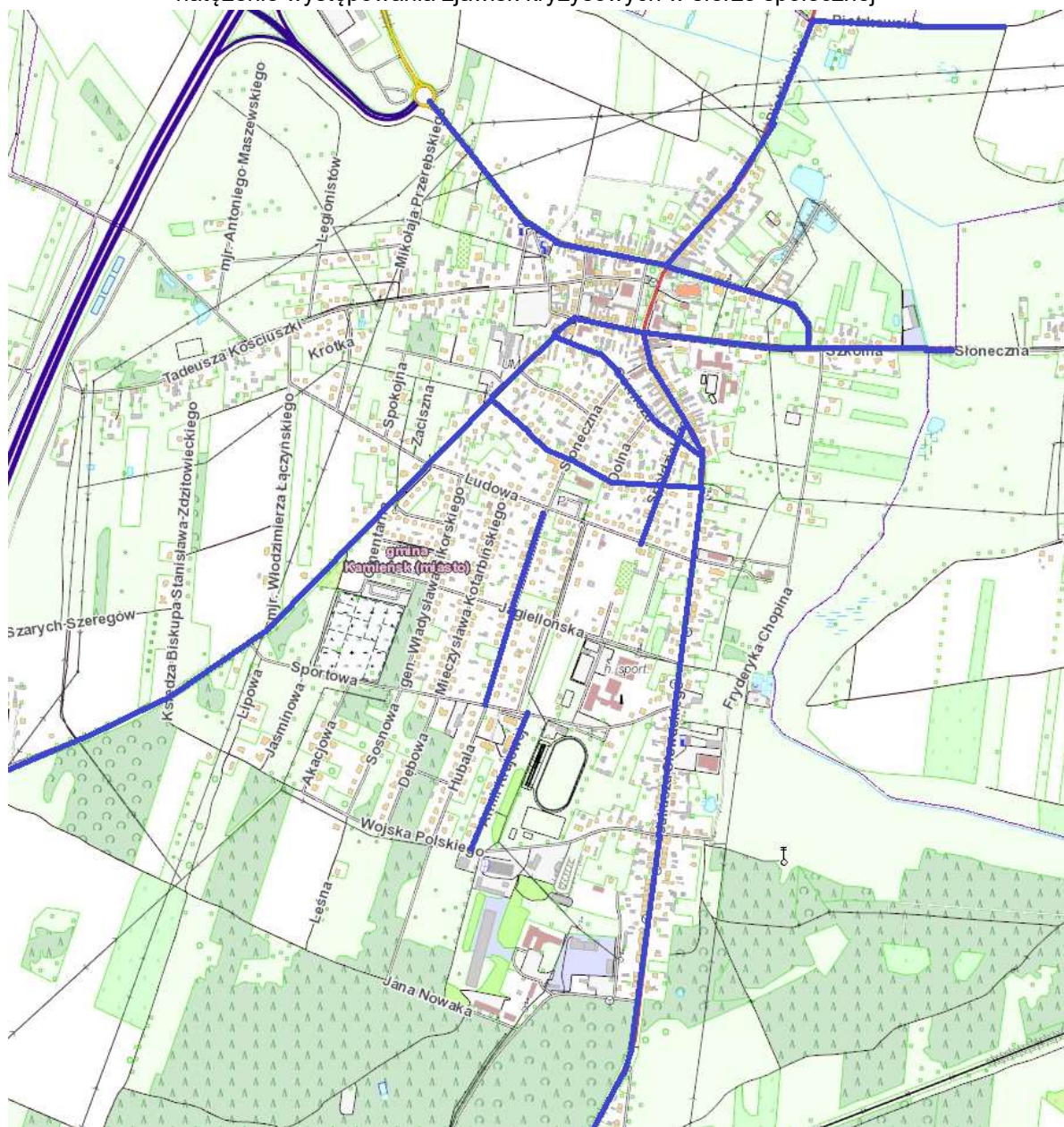
Na rysunkach poniżej wskazano obszary o największym natężeniu występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej. Na mapie Gminy Kamięnsk zaznaczono sołectwa, zaś na przybliżonej mapie Miasta Kamięnska oznaczono ulice. W przypadku miasta wykorzystano fragment mapy Kamięnska, aby rysunek i oznaczone na nim ulice były czytelne.

Rysunek 1 Oznaczenie sołectw, w których zdiagnozowano największe natężenie występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://bip.kamiensk.com.pl/bipkod/001/001>

Rysunek 2 Oznaczenie ulic w Mieście Kamieńsk, przy których zdiagnozowano największe natężenie występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.lodzkie.pl/mapa/porta-wojewodztwa/>

3.3. Sfera gospodarcza

Analiza gospodarcza ma określić obszary gminy o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

Rolnictwo

Na terenie gminy Kamieńsk rolnictwo odgrywa istotną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej. Skupia ono znaczne zasoby w postaci siły roboczej oraz majątku trwałego. Niemniej jednak, jakość gruntów jest głównym czynnikiem ograniczającym możliwości produkcyjne, rozwój i intensyfikację rolnictwa gminy. Stosunki wodne na terenie gminy, podobnie jak i gleby, nie są korzystne dla rolnictwa. Następstwem niewielkich opadów, znacznego parowania terenowego oraz niskiej retencyjności jest pojawiający się często deficyt wody. Ponadto sąsiedztwo kopalni węgla brunatnego oraz elektrowni zlokalizowanych na obszarze gminy Kleszczów oraz zniekształcenie sieci wód powierzchniowych (ujęcie w kanały bądź przełożenie rzek, zasypianie koryt) wpływa na zaburzenia stosunków wodnych (lej depresyjny, kłopoty z odpływem wód na terenach podmokłych). Ponadto, częste występowanie mgieł i inwersji termicznych także stanowi zagrożenie dla upraw. Jedynie rzeźba terenu - równinna lub pagórkowata sprzyja rozwojowi rolnictwa.

Gospodarka rolna gminy podlega przeobrażeniom systemowym podobnie jak gospodarka kraju. Trwający okres transformacji w rolnictwie charakteryzuje się:

- procesem przekształceń i regulacji stosunków własnościowych, polegającym na prywatyzacji sektora publicznego w kierunku wzrostu udziału sektora prywatnego w użytkowaniu gruntów,
- wzrostem średniej powierzchni gospodarstwa rolnego,
- pojawieniem się bezrobocia na wsi ze względu na restrukturyzację gospodarki państwowej.

Gospodarka rolna gminy Kamieńsk, aby sprostać wymogom zmieniającego się systemu, uwzględniającego spójne powiązanie z gospodarką rynkową oraz współdziałanie z gospodarką Unii Europejskiej powinna nadal się przekształcać i realizować procesy modernizacji rolnictwa. Przemiany i przebudowa rolnictwa powinny zmierzać w kierunku:

- zmian w strukturze obszarowej gospodarstw indywidualnych polegających na zwiększeniu przeciętnego obszaru gospodarstwa,
- rozwoju przemysłu rolno - przetwórczego,
- rozwoju działalności pozarolniczej, w efekcie której tradycyjna wieś monofunkcyjna powinna się przekształcić w nowoczesną wieś wielofunkcyjną.

Celowe będzie także ukierunkowanie rolnictwa gminy na nowoczesną dziedzinę, tj. rolnictwo ekologiczne. Pozwalają na to zasoby naturalne środowiska przyrodniczego, krajobraz polno-leśny, gdzie w warunkach zbliżonych do naturalnych można uprawiać rośliny o korzystnym dla organizmu ludzkiego składzie, zrównoważonym pod względem biochemicznym. Istotnymi problemami do rozwiązania w rolnictwie gminy pozostaną:

- organizowanie grup producentów w celu zapewnienia produkcji rolnej o parametrach jakościowych wymaganych przez przetwórstwo i rynek konsumentów,
- stworzenie sprawnego, kompleksowego systemu obsługi produkcji rolniczej (skup, zaopatrzenie, doradztwo fachowe, obsługa techniczna i finansowa, niskoprocentowe kredyty), odpowiadającego wymogom Unii Europejskiej.

Tabela 22 Struktura powierzchniowa indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Kamieńsk

Sołectwo	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych						
	ogółem	0-5 ha		5-10 ha		pow. 10 ha	
		Razem	%	razem	%	razem	%
Kamieńsk	189	176	93,1	10	5,3	3	1,6
Barczkowice	66	61	92,4	2	3	3	4,6
Danielów	49	16	32,7	14	28,6	19	38,7

Sołectwo	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych						
	ogółem	0-5 ha		5-10 ha		pow. 10 ha	
		Razem	%	razem	%	razem	%
Dąbrowa	64	51	79,7	8	12,5	5	7,8
Gańkowice Stare	108	83	76,9	23	21,3	2	1,8
Gorzędów	160	154	96,2	3	1,9	3	1,9
Huta Porajska	34	17	50	12	35,3	5	14,7
Koźniewice	83	69	83,1	11	13,3	3	3,6
Ochocice	109	76	69,7	24	22	9	8,3
Podjezioro	64	37	57,8	18	28,1	9	14,1
Pytowice	43	37	86,1	5	11,6	1	2,3
Szpinałów	80	56	70	19	23,8	5	6,2
Włodzimierz	59	25	42,4	22	37,3	12	20,3
RAZEM	1108	858	77,5	171	15,4	79	7,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Gospodarstwa małe poniżej 5 ha stanowią ponad 77% ogólnej liczby gospodarstw w gminie i gospodarują na 40% użytków rolnych, gospodarstw większych powyżej 10 ha jest tylko ok. 7%. Dużych gospodarstw o powierzchni ponad 30 ha jest w gminie zaledwie kilka. Najmniejsze przeciętne gospodarstwa występują w miejscowościach¹:

- Kamieńsk 2,9 ha UR
- Gorzędów - 3,1 ha UR
- Barczkowice - 3,3 ha UR

W miejscowościach tych udział gospodarstw o powierzchni poniżej 5 ha w ogólnym udziale gospodarstw wynosi: w Gorzędowie - 95%, w Barczkowicach - 89%, w Kamieńsku - 91%. Pracujący wyłącznie w gospodarstwach rolnych w tych miejscowościach stanowią zdecydowaną mniejszość mieszkańców. Miejscowości o największych średnich powierzchniach gospodarstw rolnych to:

- Danielów - średnio 9,4 ha UR
- Podjezioro 8,0 ha UR
- Włodzimierz - 6,7 ha UR

Miejscowości te posiadają zarazem jedne z najłabszych gleb, co powoduje ograniczenie w intensyfikacji produkcji rolnej pomimo większych powierzchni gospodarstw. Największa średnia statystyczna powierzchnia gospodarstwa występuje w Pytowicach, co jest wynikiem dawnej lokalizacji PGR-u.

Podmioty gospodarcze

W latach 2019 – 2022 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach, kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków.

Największe zmiany w różnicy liczby podmiotów w roku 2022 w stosunku do 2019 to:

- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji F. Budownictwo – o 29 podmiotów;
- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji S i T. Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – o 10 podmiotów;
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – o 2 podmioty.

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk

Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kamieńsk wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

SEKCJA	2019	2020	2021	2022
A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	3	3	3
B - Górnictwo i wydobywanie	1	2	2	2
C - Przetwórstwo przemysłowe	45	47	46	45
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	6	6	7
F - Budownictwo	54	60	73	83
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	97	95	97	97
H - Transport i gospodarka magazynowa	28	25	26	27
I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5	4	5	7
J - Informacja i komunikacja	8	9	12	15
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	6	4	3
L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	8	9	11
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23	24	26	30
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5	6	6	7
O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	6	6	6
P - Edukacja	17	17	20	24
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	13	15	17
R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	7	8	7
S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	31	33	37	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W 2022 roku najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych: 22,35%;
- F: Budownictwo: 19,12%;
- C: Przetwórstwo przemysłowe: 10,37%;
- S i T: Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 9,45%.

Gospodarka gminna opiera się głównie na handlu (naprawy), działalności budowlanej i przetwórstwie przemysłowym. W następnej kolejności funkcjonuje pozostała działalność usługowa oraz działalność gospodarstw domowych.

Gmina zapewnia mieszkańcom podstawowe usługi społeczne i finansowe – na terenie gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, oświaty i edukacji, kultury, komunikacji oraz podstawowej infrastruktury komunalnej (z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię – nośniki energii).

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2022 roku odnotowano 415 podmiotów gospodarczych, w tym 330 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Udział sektora prywatnego wynosi zatem 95,62%. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości miejsc pracy, lecz najczęściej oparte na samozatrudnieniu. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Miejski w Kamieńsku, jednostki oświatowe oraz instytucje kultury.

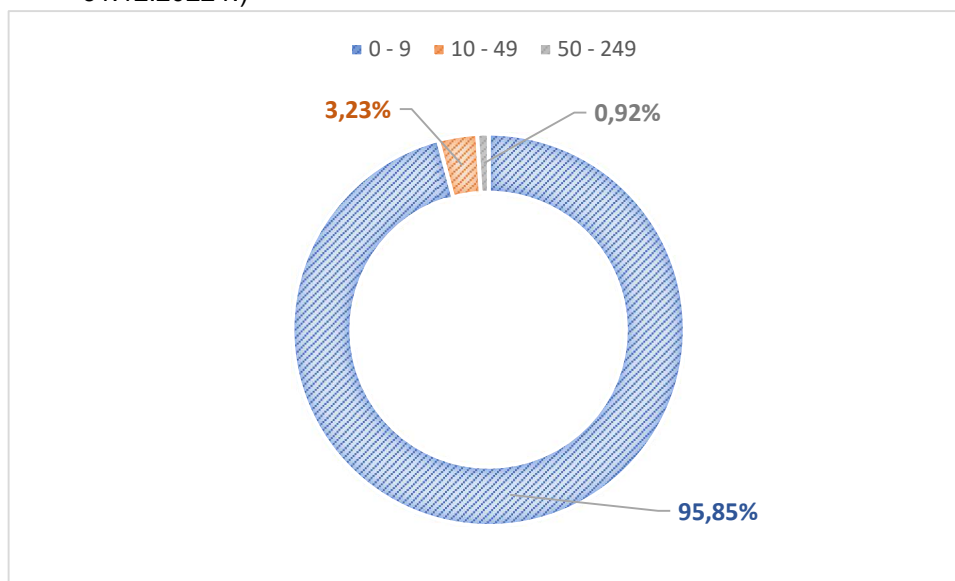
Tabela 24 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kamieński w latach 2014-2020

Podmioty wg sektorów własnościowych		2019	2020	2021	2022
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	362	372	403	434
2.	sektor publiczny - ogółem	17	17	17	18
3.	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	14	14	14	15
4.	sektor prywatny - ogółem	345	355	385	415
5.	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	274	281	307	330
6.	spółki handlowe	19	20	21	28
7.	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	1	1	1
8.	spółdzielnie	2	2	2	2
9.	fundacje	3	3	4	4
10.	stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	15	16	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W strukturze działalności gospodarczej przeważają firmy małe, w większości są to firmy rodzinne, prowadzące działalność na własny rachunek, w różnych gałęziach usług. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało do 9 osób, na koniec 2022 roku było 416 takich podmiotów (95,85%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób - 14 podmiotów (3,23%). Firmy zatrudniające od 50 do 249 pracowników, stanowiły 0,92% ogółu (4 podmioty). Nie funkcjonowało żadne duże przedsiębiorstwo.

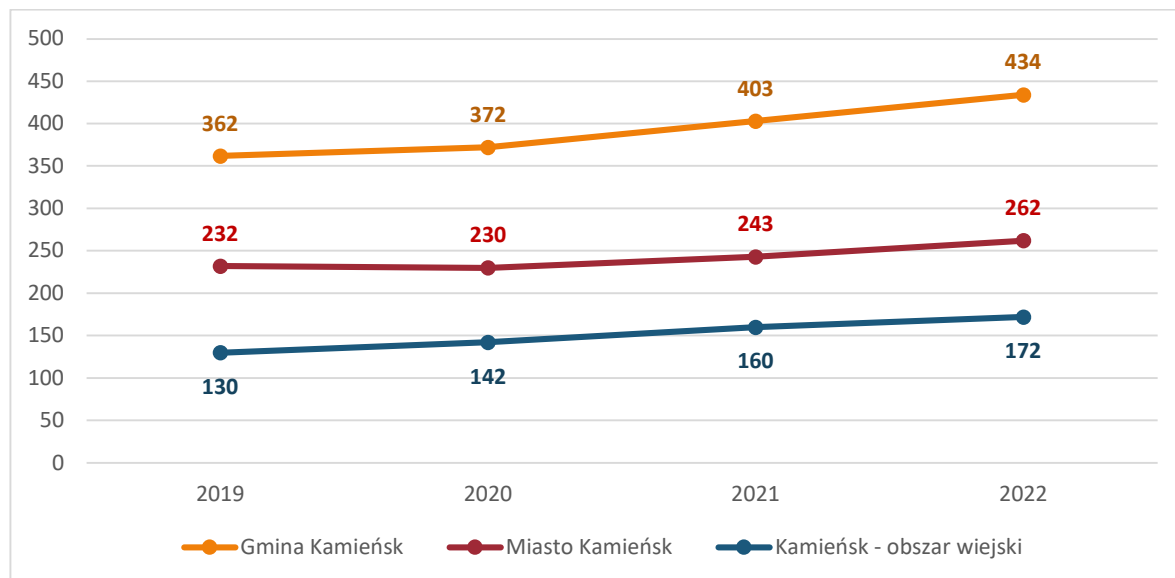
Wykres 11 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze Gminy Kamieńsk w latach 2019 - 2020 charakteryzowała się tendencją wzrostową. W okresie tym przybyły 72 podmioty, przy czym 30 na obszarze miasta, zaś 42 na obszarze wiejskim gminy.

Wykres 12 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Kamieńsk w latach 2019 – 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W związku ze zwiększającą się liczbą podmiotów gospodarczych, sprawdzono, które obszary mogą zakłócać rozwój gospodarczy gminy. W tym celu zweryfikowano statystyki dotyczące wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Zjawisko kryzysowe: wyrejestrowywanie działalności gospodarczej

- *Wskaźnik: stosunek liczby przedsiębiorstw wyrejestrowanych do liczby mieszkańców na danym obszarze w latach 2019-2022*

W tabeli przedstawiono wyżej opisany wskaźnik. Kolorem oznaczono wartości wskaźnika wyższe od średniej dla gminy w danym roku. W kolumnie ogółem podano liczbę tych wartości, obliczono średnią dla gminy i kolorem oznaczono wartości od niej wyższe, wskazując obszar koncentracji zjawiska. Są to sołectwa: Aleksandrów, Gałkowice Stare, Gorzędów, Koźniewice, Ochocice oraz Miasto Kamieńsk.

Tabela 25 Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w stosunku do liczby mieszkańców na danym obszarze w latach 2019-2022 - wskaźnik

obszar	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych				Wskaźnik [%]				Ogółem = 17
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	
Gmina ogółem	19	15	4	12	0,32	0,26	0,07	0,21	Średnia = 1,21 ≈ 1
Sołectwo Aleksandrów	0	1	0	2	0	0,70	0	1,40	2
Sołectwo Barczkowice	0	0	0	1	0	0	0	0,34	1
Sołectwo Danielów	1	0	0	0	0,63	0	0	0	1
Sołectwo Dąbrowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sołectwo Gałkowice Stare	1	1	0	0	0,41	0,42	0	0	2
Sołectwo Gorzędów	1	2	1	2	0,12	0,23	0,11	0,23	2
Sołectwo Huta Porajska	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sołectwo Koźniewice	4	0	0	1	1,47	0	0	0,36	2
Sołectwo Ochocice		1	1	1	0	0,30	0,31	0,32	3
Sołectwo Podjeziuro	1	0	0	0	0,57	0	0	0	1

obszar	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych				Wskaźnik [%]				Ogółem = 17
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	Średnia = 1,21 ≈ 1
Gmina ogółem	19	15	4	12	0,32	0,26	0,07	0,21	
Sołectwo Pytowice	0	0	1	0	0	0	0,48	0	1
Sołectwo Szpinalów	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sołectwo Włodzimierz	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miasto Kamieńsk	11	10	1	5	0,40	0,37	0,04	0,19	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kamieńsku

Wyróżnić należy strefy występowania firm oraz zakładów przemysłowych. Zlokalizowane są one poza centrum miasta, często już na terenach wiejskich. Tam też zlokalizowane są wolne tereny inwestycyjne.

Podczas wizji lokalnej przeprowadzonej w miesiącach grudzień – luty 2023 roku przeprowadzono szereg rozmów z lokalnymi przedsiębiorcami. Wyznaczono tereny o szczególnych problemach gospodarczych, które pogłębiać się mogą w związku ze spowolnieniem gospodarczym, które nastąpiło na jesieni 2022 i trwać może do końca 2024 roku. Problemy wiążą się również będą ze wzrostem cen energii i ubożeniem społeczeństwa.

Negatywne zjawiska w sferze gospodarczej

Największy wpływ na gospodarkę Gminy Kamieńska ma położenie. Przez gminę prowadzi jeden z najważniejszych ciągów drogowych w Polsce – autostrada A1. Łączy ona Morze Bałtyckie ze Śląskiem i dalej z Czechami i Słowacją. Korzyścią wynikającą z położenia przy autostradzie A1 jest łatwiejszy dostęp do europejskiej sieci transportowej, co przyciąga nowych przedsiębiorców i inwestorów do regionu. Wielu przedsiębiorców decyduje się na ulokowanie swojego biznesu w pobliżu autostrady A1, co zwiększa liczbę miejsc pracy dla mieszkańców Gminy Kamieńsk. Wpływ ten może być szczególnie korzystny dla małych i średnich przedsiębiorstw, które chcą dotrzeć do klientów w całym kraju. Ponadto, położenie Gminy Kamieńsk przy autostradzie A1 może przyczynić się do rozwoju turystyki. Autostrada ta jest jednym z głównych szlaków komunikacyjnych w Polsce, co oznacza, że mieszkańcy innych regionów kraju mogą łatwo dotrzeć do Gminy Kamieńsk. Dostęp do autostrady A1 może przyciągnąć turystów, którzy szukają łatwego sposobu na dotarcie do tej okolicy, co przyczyni się do wzrostu liczby turystów i wpłat do budżetu gminy.

Fotografia 1 Widok na węzeł autostradowy w Kamieńsku, w tle Elektrownia Bełchatów

Źródło: Fotografia własna

Drugim elementem, który ma wpływ na gospodarkę gminy jest Elektrownia Bełchatów wraz z kopalnią węgla brunatnego. Kopalnia Bełchatów to największa otwarta kopalnia węgla brunatnego w Europie i wraz z elektrownią największe źródło emisji gazów cieplarnianych w Polsce. Ze względu na swój rozmiar i wpływ na środowisko naturalne, kopalnia Bełchatów ma znaczny wpływ na Gminę Kamieńsk. Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów, należąca do Polskiej Grupy Energetycznej, odgrywa ważną rolę w gospodarce nie tylko samej Gminy Bełchatów, ale także w całym regionie łódzkim, w tym także w Gminie Kamieńsk. Wpływ kopalni na gospodarkę Gminy Kamieńsk można podzielić na kilka obszarów.

Po pierwsze, Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów jest jednym z największych pracodawców w regionie, co wpływa na liczbę miejsc pracy dla mieszkańców Gminy Kamieńsk. Wiele osób zatrudnionych w kopalni, a także w firmach z nią związanych, pochodzi z pobliskich miejscowości, w tym z Gminy Kamieńsk. Dzięki temu, kopalnia w Bełchatowie generuje znaczną część dochodu dla Gminy Kamieńsk, poprzez wynagrodzenia pracowników i podatki od firm. Jednakże, kopalnia ta ma także negatywny wpływ na środowisko naturalne i zdrowie mieszkańców Gminy Kamieńsk. W wyniku wydobywania węgla brunatnego, emitowane są substancje szkodliwe dla powietrza, wody i gleby, co wpływa na jakość życia mieszkańców. Ponadto, kopalnia zużywa znaczne ilości wody, co może prowadzić do obniżenia poziomu wód gruntowych i wpłynąć na jakość wody dostępnej dla mieszkańców.

W kolejnych latach planowane jest powolne wygaszanie kopalni oraz samej elektrowni. Zostanie ona zlikwidowana, co będzie miało konsekwencje dla całego regionu. Gmina Kamieńsk znalazła się w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego jako region, który może szczególnie odczuć wygaszenie działalności kopalni i elektrowni. Sprawiedliwa transformacja to proces, który ma na celu przejście z gospodarki opartej na paliwach kopalnych na gospodarkę zrównoważoną, niskoemisyjną i bardziej efektywną energetycznie. W województwie łódzkim proces ten ma szczególne znaczenie ze względu na dużą obecność przemysłu, w tym kopalń węgla brunatnego, elektrowni i zakładów przemysłowych. Jednym z ważniejszych aspektów transformacji w województwie łódzkim jest ochrona środowiska. Wiele kopalń i elektrowni emituje znaczne ilości zanieczyszczeń, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i wody. W związku z tym, konieczne jest wprowadzenie nowych technologii, które umożliwią redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz poprawią jakość wody i gleb. Kolejnym ważnym aspektem sprawiedliwej transformacji jest rozwój sektora odnawialnych źródeł energii. Województwo łódzkie charakteryzuje się doskonałymi warunkami do produkcji energii z wiatru i promieni słonecznych, co może przyczynić się do zmniejszenia emisji CO₂ i poprawy jakości powietrza. Wspieranie inwestycji w te technologie może też stworzyć nowe miejsca pracy i przyciągnąć nowych inwestorów do regionu.

Istotnym elementem procesu transformacji jest także ochrona interesów społecznych. W związku z zamknięciem kopalni węgla brunatnego i elektrowni, istnieje ryzyko utraty miejsc pracy dla pracowników tych zakładów. Konieczne jest zatem zapewnienie im alternatywnych źródeł zatrudnienia, np. poprzez inwestycje w sektorze odnawialnych źródeł energii czy w rozwój innych gałęzi przemysłu. Wspieranie rozwoju sektora usług może być również kluczowe dla transformacji w województwie łódzkim. Wraz z rozwojem nowych technologii i branż, rośnie zapotrzebowanie na specjalistów, którzy są w stanie zaspokoić potrzeby rynku pracy. W związku z tym, istotne jest inwestowanie w rozwój edukacji i szkolenia zawodowego, aby ludzie mieli szansę zdobyć nowe kwalifikacje i podjąć pracę w nowych branżach.

Sprawiedliwa transformacja to największe wyzwanie gospodarcze i społeczne dla Gminy Kamieńsk w kolejnych latach. W świetle zmian dominującym problemem jest struktura przedsiębiorstw w gminie. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kamieńsku najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz Budownictwo. W branżach tych brakuje firm o potencjale innowacyjnym. Handel oparty jest o drobne punkty, które powoli tracą na znaczeniu. Budownictwo natomiast jest uzależnione od czynników krajowych. Rok 2023 przyniósł znaczny spadek obrotów na rynku budowlanym w Polsce, co już jest widoczne w lokalnych przedsiębiorstwach.

Obszarem o kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych jest zabytkowe centrum Miasta Kamieńsk, m.in. Plac Wolności oraz ulice: Wieluńska, Szkolna, Górnicza, Zjednoczenia, Kościuszki, Konopnickiej. Występuje tu stopniowy zanik firm wszelkiego typu.

Handel artykułami spożywczymi przeniósł się z centrum do nowo wybudowanych dyskontów spożywczych usytuowanych na osiedlach, głównie w dużych skupiskach mieszkaniowych. Drobny handel umiera w całym mieście, brakuje małych, rodzinnych sklepów spożywczo-przemysłowych, które kiedyś zlokalizowane były właśnie w historycznym centrum Kamieńska. Zniknęły również drobne punkty usługowe, które koncentrują się przy Placu Wolności.

Upadek małych sklepów na rzecz dyskontów w całej Polsce jest jednym z trendów, który zauważalny jest w ostatnich latach. Dyskonty stanowią coraz większą konkurencję dla małych sklepów, oferując produkty w niższych cenach i bardziej atrakcyjnych warunkach. Z tego powodu wiele małych sklepów jest zmuszonych do zamknięcia swoich drzwi, co prowadzi do ich upadku. Głównym powodem ich upadku jest niekonkurencyjność w stosunku do dyskontów. Dyskonty oferują produkty w niższych cenach, ponieważ korzystają z niższych kosztów zakupu i mniejszych wydatków na reklamę. W rezultacie klienci coraz częściej wybierają dyskonty, zamiast małe sklepy. Na terenie miasta znajduje się m.in. sieć Biedronka, Dino, Delikatesy Centrum.

Fotografia 2 Delikatesy Centrum przy Placu Wolności

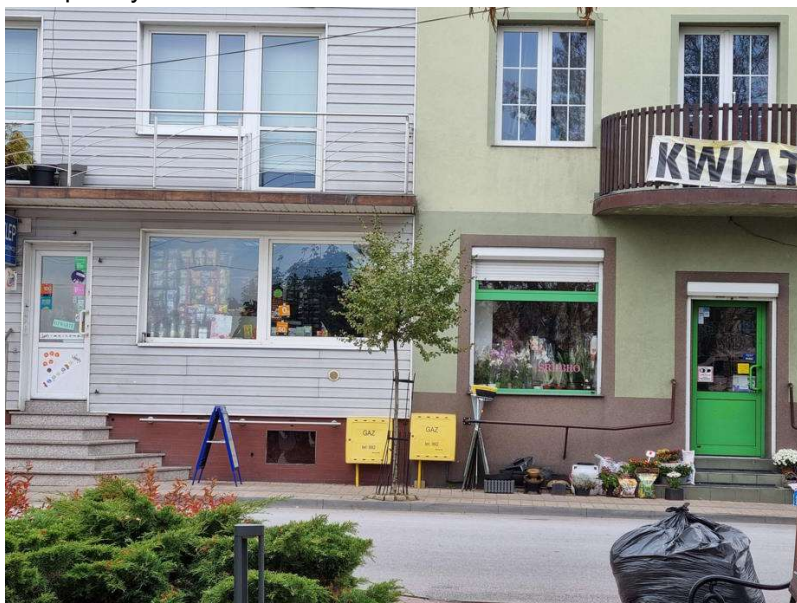

Źródło: Fotografia własna

Innym powodem likwidacji małych sklepów w Kamieńsku jest rosnące znaczenie zakupów online. Wiele osób coraz częściej wybiera zakupy przez Internet, ponieważ jest to wygodne i pozwala na oszczędność czasu i pieniędzy. W rezultacie wiele małych sklepów traci klientów, którzy wolą robić zakupy online, co prowadzi do ich upadku. Upadek małych sklepów ma negatywny wpływ na lokalną gospodarkę. Sklepy te często stanowią ważne źródło dochodu dla miejscowych przedsiębiorców i pracowników, a ich upadek może prowadzić do utraty miejsc pracy i pogorszenia sytuacji finansowej wielu rodzin.

Największe problemy gospodarcze występują przy Placu Wolności i jego okolicach. Plac nie jest miejscem prestiżowym i jest niechętnie odwiedzany przez osoby spoza Kamieńska. Powinien tętnić życiem i być chętnie odwiedzany zarówno przez mieszkańców jak i turystów. Brakuje tu życia społecznego, co ma wpływ na rozwój gospodarczy. Zagospodarowanie parku w centrum, stworzenie miejsc odpoczynku, relaksu, zabawy będzie miało wymierny wpływ na rozwój działalności gospodarczej.

Fotografia 3 Małe punkty handlowe w centrum miasta

Źródło: Fotografia własna

Na terenie centrum miasta pozostały małe sklepy. Największym powodzeniem cieszą się w nich niestety artykuły alkoholowe. Zazwyczaj inne zakupy dokonywane są w dyskontach spożywczych, ze względu na niższą cenę. Widoczny jest całkowity odpływ przedsiębiorców z centrum miasta. Kamienice w centrum są zaniedbane, co bezpośrednio wpływa na postrzeganie miejsca. Klientami lokalnych punktów handlowych czy usługowych są zatem jedynie mieszkańcy centrum. Brakuje tu punktów gastronomicznych, dlatego miejsce omijają również turyści.

Fotografia 4 Punkty handlowe przy Placu Wolności

Źródło: Fotografia własna

Przedsiębiorcy w wielu przypadkach wolą lokować swoje punkty handlowe, usługowe w nowej zabudowie, pozostawiając lokale w starszych kamienicach. Decyduje dostęp do miejsc parkingowych i lepszych warunków pracy.

W Kamieńsku istnieje również kilka sklepów z odzieżą. Oferują one nowe ubrania sprowadzone głównie z hurtowni w Polsce. Nie ma w Kamieńsku natomiast sieciowych sklepów odzieżowych. W ostatnich latach w Kamieńsku widać wzrost zainteresowania sklepami z odzieżą na wagę. Są to

sklepy, w których odzież jest sprzedawana w cenie za kilogram, a nie za sztukę. Wzrost zainteresowania takimi sklepami jest związany z kilkoma czynnikami. Po pierwsze, wzrost zainteresowania sklepami z odzieżą na wagę jest związany z rosnącymi potrzebami oszczędnościowymi klientów. Wiele osób szuka sposobów na zaoszczędzenie pieniędzy, a sklepy z odzieżą na wagę oferują ubrania w niższych cenach, niż tradycyjne sklepy odzieżowe. Po drugie, wzrost zainteresowania sklepami z odzieżą na wagę jest związany z rosnącym zainteresowaniem ekologią. Wiele osób jest świadomych negatywnych skutków przemysłu tekstylnego dla środowiska i poszukuje sposobów na zminimalizowanie swojego wpływu na środowisko. Sklepy z odzieżą na wagę oferują ubrania, które często są wyprodukowane z materiałów pochodzących z recyklingu i powtórnego użycia, co jest bardziej ekologiczne niż produkcja nowych ubrań. Po trzecie, wzrost zainteresowania sklepami z odzieżą na wagę jest związany z rosnącym zainteresowaniem modą second-hand. Wiele osób jest zainteresowanych zakupami ubrań z drugiej ręki, ponieważ są one bardziej ekologiczne i ekonomiczne.

Fotografia 5 Dawna Restauracja Prestige przy Placu Wolności - zburzona

Źródło: Fotografia własna

W Kamieńsku brakuje punktów gastronomicznych, a te do niedawna istniejące, zamknęły działalność. Restauracje stanowią ważną część naszej kultury i społeczeństwa każdego miasta. Jednym z największych powodów, dla których małe restauracje w małych miastach upadają, jest brak stałej bazy klientów. W małych miasteczkach takich jak Kamieńsk trudno jest przyciągnąć wystarczającą liczbę klientów, aby utrzymać opłacalność biznesu. Często jest to spowodowane niską liczbą mieszkańców lub brakiem turystów. Małe miasteczka zwykle nie są znane z powodu swojej gastronomii, a ludzie chętniej jedzą w większych miastach, gdzie jest więcej możliwości.

Kolejnym czynnikiem, który przyczynia się do upadku małych restauracji w całym regionie, jest wysoki koszt prowadzenia biznesu. Rosnące koszty energii, personelu, pogorszenie się sytuacji rynkowej powodują, że mieszkańcy coraz rzadziej korzystają z lokali gastronomicznych.

Należy wskazać, że Miasto Kamieńsk nie posiada potencjału do rozwoju turystyki. Brak tu zabytków i atrakcji, które mogłyby przyciągnąć odwiedzających. Jednak obszar wiejski gminy posiada potencjał, który można wykorzystać. Chodzi głównie o wykorzystanie Góry Kamieńsk dla turystyki rowerowej, pieszej czy narciarstwa.

Małe miasteczka są ważnym elementem krajobrazu kraju i lokalnych społeczności. Niestety, wiele z nich boryka się z poważnymi problemami gospodarczymi, które wpływają na jakość życia mieszkańców i przyszłość tych społeczności. Podobna sytuacja występuje w Kamieńsku.

Jednym z głównych problemów gospodarczych w małych polskich miastach jest brak inwestycji i nowych miejsc pracy. Wiele firm decyduje się na lokalizację swoich działalności w większych miastach, gdzie mają większy dostęp do zasobów i rynków. W konsekwencji, mieszkańcy Kamieńska często mają trudności ze znalezieniem pracy, a ci, którzy pracują, często muszą dojeżdżać do innych miast. Inaczej wygląda sytuacja na terenach wiejskich Gminy Kamieński, gdzie nie dochodzi do kumulacji problemów gospodarczych.

Drugim problemem jest brak rozwoju infrastruktury, co wpływa na rozwój gospodarczy i przyciąganie nowych inwestycji. Kamieński ma słaby dostęp do transportu publicznego, niskie pokrycie siecią internetową, a także niewystarczające zaplecze dla biznesu. To wszystko utrudnia przyciągnięcie nowych firm, co z kolei wpływa na rozwój miejscowych społeczności. Głównym problemem jest emigracja młodych ludzi, którzy szukają lepszych możliwości edukacji i pracy w większych miastach lub za granicą. W mieście brakuje atrakcyjnych miejsc pracy i często nie ma szkół wyższych, co uniemożliwia młodym ludziom rozwój zawodowy i karierę. Emigracja młodych ludzi jest problemem dla lokalnych społeczności, ponieważ powoduje starzenie się populacji i brak nowych sił roboczych.

Kolejnym problemem jest niski poziom życia i ubóstwo wśród mieszkańców. Kamieński ma niskie stawki wynagrodzeń, a koszty życia są wciąż wysokie. Potęguje to wysoka inflacja. To prowadzi do ubóstwa, co wpływa na jakość życia mieszkańców i przyczynia się do powstania nierówności społecznych. W całej gminie istnieje problem braku atrakcyjnych miejsc turystycznych i kulturalnych, co utrudnia rozwój lokalnej gospodarki i przyciąganie turystów.

Stwierdza się, że obszarem o największych problemach gospodarczych jest obszar historycznego centrum Miasta Kamieński. W innych miejscowościach gminy problemy występują sporadycznie i nie są ze sobą powiązane. Poszczególne miejscowości wiejskie koncentrują się na produkcji rolnej lub posiadają wydzielone strefy przemysłowe.

Strukturalne problemy z likwidacją firm występują w ścisłym centrum Miasta Kamieńskiego, co pokrywa się w znacznej mierze z problemami natury społecznej i degradacji infrastrukturalnej. Teren uznawany jest za mało atrakcyjny pod względem gospodarczym, co skutkuje odpływem małych firm lub całkowitą ich likwidacją.

3.4. Sfera środowiskowa

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, kolejnym kryterium oceny jest stan środowiska naturalnego.

Zasoby geologiczne

Gmina Kamieński pod względem fizyczno-geograficznym znajduje się w zasięgu mezoregionu Wzgórza Radomszczańskie oraz należy do mezoregionu Wysoczyzny Bełchatowskiej, związanej genetycznie z obszarem Nizin Środkowopolskich.

Wysokości bezwzględne na terenie gminy kształtują się od ok. 200 m n.p.m. koło Kmiecinny do ponad 243 m n.p.m. koło Koźniewic. Wzgórza morenowe występują w części północno-wschodniej i południowo-wschodniej gminy. Cechuje je południkowy przebieg, wysokości względne od 5 do 20 m i spadki o nachyleniach ok. 10%. Ich wysokości bezwzględne wynoszą ok. 230 m n.p.m. Istotnym elementem rzeźby jest składowisko zewnętrzne nadkładu kopalni węgla brunatnego, które wznosi się

na wysokość ponad 400 m n.p.m. Powierzchnię gminy rozcinają niewielkie ciek wodne: Jeziorka i Kamionka. Zachodnią granicę gminy stanowi Widawka, która na niewielkim odcinku jest też rzeką wewnętrzną Gminy Kamieńsk. Najniższe położone dna dolin rzecznych osiągają wysokość ok. 190 m n.p.m. Przez teren gminy przebiega również dział wodny I rzędu, rozdzielający dorzecza Odry i Wisły. Nakładające się czynniki naturalne oraz przekształcenia antropogeniczne, w postaci zwałowiska kopalni węgla brunatnego, sprawiają, że powierzchnia terenu gminy jest urozmaicona i charakteryzuje się dużą rozpiętością wysokości względnych.

Budowa geologiczna

Podłoże geologiczne Gminy Kamieńsk wiąże się z istnieniem znacznie większej struktury geologicznej zwanej Niecką Łódzką, powstałej na skutek ruchów tektonicznych u schyłku jury. W górnej kredzie Niecka Łódzka przekształciła się w głębokomorski basen, który wypełnił się osadami tak, by w końcu kredy stała się lądem. Cały omawiany obszar pokrywały lokalne zbiorniki słodkowodne o zmiennym zasięgu i różnej głębokości. Najgłębszym i największym był zbiornik zajmujący rów tektoniczny w obrębie skał jurajskich i ciągnący się od Kamieńska na wschodzie po Szczerców, długości ok. 40 km, szerokości 2-3 km i głębokości ponad 200 m. Rów ten wypełniają utwory mioceńskie i plioceńskie: piaszczyste, mułkowe i ilaste pokryte płaszczem luźnych osadów czwartorzędowych. W obrębie osadów mioceńskich występuje seria węgla brunatnego odkryta w 1960 r. W zaburzeniach lokalnych niewielką rolę odegrały także masy solne cechsztynu (górnym perm), które stanowią bezpośrednie podłoże późniejszych osadów. Halotektonika przyczyniła się do urozmaicenia łagodnego na ogół i spokojnego synklinalnego układu warstw niecki łódzkiej. Na terenie gminy halotektoniczne antykliny występują w okolicach Kamieńska. Na urozmaiconej powierzchni skał mezozoicznych spoczywają w nielicznych miejscach osady trzeciorzędowe, lecz decydujący wpływ na ukształtowanie powierzchni Gminy Kamieńsk miała epoka lodowcowa. Na pokrywie gruntów trzeciorzędowych, a przeważnie wprost na litym podłożu, spoczywa gruby płaszcz osadów czwartorzędowych. W olbrzymiej części są to skały Skandynawii oraz północnych obszarów Polski rozkruszone przez transport lodowcowy i wodny.

Wszystkie utwory dostępne na powierzchni (wyłączając utwory wieku trzeciorzędowego i czwartorzędowego zwałowane w postaci zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywką) są więc wieku czwartorzędowego. Ich miąższość jest bardzo zróżnicowana i waha się od kilkunastu metrów w rejonie Kamieńska do 318 metrów w zachodnim narożniku gminy. Należą do nich piaski, utwory mieszane piaszczysto-żwirowe i gliny. W części północnej gminy znaczne obszary pokrywają utwory plejstoceńskie moreny czołowej. Są to piaski, żwiry i głazy nie tworzące wyraźnych form o miąższości powyżej 2 m. Na zachód i południe od wsi Gorzędów i Kamieńska oraz w podłożu miasta znajdują się utwory plejstoceńskie - gliny zwałowe starszego stadiału. W dolinach cieków wodnych zalegają utwory aluwialne oraz występują torfowiska. W północnej części gminy w dolinie rzeki Jeziorka (rejon wsi Podjezioro i Napoleonów) zalegają udokumentowane torowiska o miąższości przekraczającej 1 m.

Zasoby kopalin

Na terenie Gminy Kamieńsk występują liczne zasoby kopalin. Ich charakterystykę przedstawiono szczegółowo w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kamieńsk*. W granicach gminy znajduje się również kilka terenów górniczych.

W związku z bliskim sąsiedztwem kopalni węgla brunatnego ważne zagadnienie dla gminy stanowi eksploatacja kopalni odbywająca się poza granicami gminy. W wyniku intensywnego odwadniania odkrywką węgla brunatnego na terenie sąsiedniej Gminy Kleszczów, powstał lej depresyjny, który obejmował swym zasięgiem do niedawna praktycznie cały obszar Gminy Kamieńsk, powodując osuszenie gruntów, zanik wody w ciekach i studniach kopanych. Eksploatacja węgla brunatnego spowodowała ponadto duże deformacje w ukształtowaniu terenu w wyniku gromadzenia nadkładu ze wspomnianej już odkrywką.

Obecnie, w wyniku przebudowy układu odwadniania i wyłączania studni odwadniających we wschodniej części odkrywką, lej depresyjny wycofał się z obszarów położonych na wschód od kopalni i obejmuje jedynie środkowe i północne obszary gminy, a zrehabilitowane i zalesione

zwałowisko zewnętrzne nadkładu przybrało bardziej „naturalny” wygląd. Niewątpliwie jednak prace górnicze, choć prowadzone poza granicami gminy, wywarły znaczny wpływ na kształt środowiska przyrodniczego oraz na warunki życia mieszkańców i procesy społeczno - gospodarcze w gminie. Na terenie gminy, na wierzchołku zwałowiska, znajduje się składowisko gipsu pochodzącego z odsiarczania spalin elektrowni Bełchatów, wykorzystywane do produkcji elementów gipsowych stosowanych w budownictwie.

Gleby

Cały obszar gminy leży w zasięgu gleb wykształconych na piaskach lub glebach słabo gliniastych. Gminę można podzielić na dwie części: północną, gdzie dominują gleby słabsze i południową (tereny położone na południe od Kamieńska) z glebami o wyższej bonitacji.

W części północnej dominują gleby wytworzone z piasków o bonitacji V-VI. Są to gleby niespójne, kwaśne, ostro reagujące na brak opadów.

W dolinach cieków wodnych występują głównie gleby murszowe wytworzone w piaskach i pyłach. Przeważnie są to użytki zielone klas V, VI. Wskazane jest utrzymanie tych terenów w trwałym użytkowaniu zielonym.

W części południowej dominują gleby klasy IV b z niewielkimi enklawami gleb o bonitacji V. Są to gleby słabogliniaste i gliniaste lekkie, gleby kwaśne. Zaliczane są one do kompleksu żytioziemniaczanego, odpowiednie dla sadownictwa. Należy je zachować w uprawie rolnej.

Ogółem grunty chronione, klasy I-IV zajmują w granicach Gminy Kamieńsk powierzchnię 1153,3 ha. Stanowi to ok. 12% jej powierzchni. Gleby te głównie skoncentrowane są w pasie od miejscowości Gorzędów poprzez Kamieńsk do miejscowości Pytowice.

Wody podziemne

Zgodnie z podziałem regionalnym zwykłych wód podziemnych wg Paczyńskiego (1995) obszar Gminy Kamieńsk należy do regionu łódzkiego, jednostki strukturalne na obszarze gminy to Niecka Łódzka wchodząca w skład Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskiego i Tektoniczny Rów Kleszczowa.

Obszar gminy jest zasobny w wody podziemne, istnieje możliwość ujmowania wód czwartorzędowego i kredowego poziomu wodonośnego i one właśnie stanowią podstawowe użytkowe poziomy wodonośne. Pomimo że na znacznych obszarach są słabo izolowane i narażone na zanieczyszczenia powierzchniowe, użytkowe poziomy wodonośne charakteryzują się dobrą jakością. Stopień antropopresji na wody głównych poziomów użytkowych jest niski i znaczna ich część prowadzi wody mieszczące się w przedziale tła pierwotnego poszczególnych poziomów. Nie stwierdzono także występowania zanieczyszczeń wód podziemnych w skali makroregionalnej. Wody podziemne w rejonie zwałowiska zewnętrznego charakteryzują się dobrą jakością odpowiadającej klasie Ia i Ib (wody najwyższej i wysokiej jakości).

W związku z bliskim sąsiedztwem kopalni węgla brunatnego ważne zagadnienie stanowi eksploatacja kopalni odbywająca się poza granicami gminy. W wyniku intensywnego odwadniania odkrywki węgla brunatnego na terenie sąsiedniej jednostki - Kleszczowa, powstał lej depresyjny, który obejmuje swym zasięgiem praktycznie cały obszar Gminy Kamieńsk, powodując osuszenie gruntów, zanik wody w ciekach i studniach kopanych. Eksploatacja węgla brunatnego spowodowała ponadto duże deformacje w ukształtowaniu terenu w wyniku gromadzenia nadkładu ze wspomnianej odkrywki. Obecnie, w wyniku przebudowy układu odwadniania i wyłączania studni odwadniających we wschodniej części odkrywki, lej depresyjny wycofał z obszarów położonych na wschód od kopalni i obejmuje jedynie środkowe i północne obszary gminy, a zrekultywowane i zalesione zwałowisko zewnętrzne nadkładu przybrało bardziej „naturalny” wygląd. Niewątpliwie jednak prace górnicze, choć prowadzone poza granicami gminy, wywarły znaczny wpływ na kształt środowiska przyrodniczego oraz na warunki życia mieszkańców i procesy społeczno - gospodarcze.

Badania prowadzone na składowisku dotyczące jakości wód podziemnych za okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. wykazały, iż metale ciężkie występowały w ilościach niewielkich, często poniżej zakresu oznaczalności, i nie miały negatywnego wpływu składowiska na środowisko wód podziemnych.

Gmina położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych, oznaczonej kodem PLGW600083. Jej charakterystykę, zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz. U. z 2016 r. 1967), przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26 Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych

kod JCWPd		PLGW600083
ocena stanu	ilościowy	słaby
	chemiczny	dobry
zakładany cel środowiskowy		ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem dobry stan chemiczny
ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		zagrożona
derogacje		ustalenie celów mniej rygorystycznych; brak możliwości technicznych
uzasadnienie derogacji		Przyczyny antropogeniczne: Ze względu na intensywny pobór wód podziemnych związany z odwadnianiem górniczym (Pole Belchatów i pole Szczerców), procesy ascencji wód zasolonych. Brak możliwości likwidacji kopalni przed wyeksploatowaniem złoża, ze względów gospodarczych.

Wody powierzchniowe

Przeważająca część Gminy Kamieńsk odwadniana jest jednak do zlewni Widawki (dorzecze Odry), a jedynie fragment położony na południe od miejscowości Gorzędów odwadnia rzeka Luciąża, należąca do dorzecza Wisły. System wodny gminy stanowią stosunkowo niewielkie ciek i małych przepływach. Jedyną większą rzeką jest Widawka, która płynie południowo-zachodnim skrajem gminy. Z pozostałych cieków wymienić należy:

- Rzeka Kamionka - nad którą położone jest miasto Kamieńsk. Bierze ona swój początek poza granicami gminy w okolicach wsi Chrzanowice i wpływa na teren gminy z kierunku południowo-wschodniego w okolicach linii kolejowej, mija Kamieńsk ograniczając miasto od południa, wschodu i północy i płynąc w kierunku północno-zachodnim dociera do zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywki, aby dotrzeć do Widawki;
- Rzeka Jeziorka - która bierze swój początek w okolicach Danielowa i płynąc w kierunku południowo-zachodnim, podobnie jak Kamionka, dopływa do zwałowiska i uchodzi do Widawki. Obie rzeki na całej swej długości przyjmują bezimienne dopływy. Następnie tworząc kanał odwadniający otaczający wzniesienie od północy, wschodu i południa odbierają wodę ze zwałowiska i uchodzą do Widawki.

Podkreślenia wymaga fakt, iż obieg wody w gminie od czasu budowy kopalni węgla brunatnego uległ niemal całkowitemu przeobrażeniu. Bariery studni odwadniających złoża węgla Belchatów spowodowały odwodnienie terenu i powstanie rozległego leja depresji, który objął w minionych latach praktycznie cały obszar gminy.

Gospodarka rolna, wskutek obniżenia lustra wód gruntowych, opiera swoją produkcję przede wszystkim na wodach opadowych (zawieszonych). Większe ciek i (Widawka, Kamionka, Jeziorka) nie mają już charakteru naturalnego, gdyż zostały częściowo ujęte w kanały, bądź przełożone, by nie kolidować ze zwałowiskiem zewnętrznym nadkładu odkrywki. Całość obrazu ingerencji człowieka w sieć hydrograficzną dopełniają melioracje.

Biorąc pod uwagę fakt wycofywania się leja depresyjnego z terenu Gminy Kamieńsk, przewidywane szkodliwe wpływy robót górniczych zakładu górniczego sąsiadującego z gminą na środowisko będą nieznaczne. Obecnie lej depresyjny odsuwa się na zachód i następuje stopniowe odbudowywanie

poziomu wód gruntowych. Proces odbudowy zwierciadła wód podziemnych następuje od początku lat 90-tych.

W związku z bliskim sąsiedztwem kopalni węgla brunatnego ważne zagadnienie stanowi eksploatacja kopalni odbywająca się poza granicami Gminy Kamieńsk. W wyniku intensywnego odwadniania odkrywki węgla brunatnego na terenie sąsiedniej jednostki - Kleszczowa, powstał lej depresyjny, który obejmuje swym zasięgiem praktycznie cały obszar Kamieńska, powodując osuszenie gruntów, zanik wody w ciekach i studniach kopanych. Eksploatacja węgla brunatnego spowodowała ponadto duże deformacje w ukształtowaniu terenu w wyniku gromadzenia nadkładu ze wspomnianej odkrywki. Obecnie, w wyniku przebudowy układu odwadniania i wyłączenia studni odwadniających we wschodniej części odkrywki, lej depresyjny wycofał z obszarów położonych na wschód od kopalni i obejmuje jedynie środkowe i północne obszary Gminy Kamieńsk, a zrehabilitowane i zalesione zwałowisko zewnętrzne nadkładu przybrało bardziej „naturalny” wygląd. Niewątpliwie jednak prace górnicze, choć prowadzone poza granicami gminy, wywarły znaczny wpływ na kształt środowiska przyrodniczego oraz na warunki życia mieszkańców i procesy społeczno - gospodarcze

Wody stojące stanowi zespół stawów rybnych w miejscowości Kmieczna. Program małej retencji dla województwa łódzkiego przewiduje na terenie Gminy Kamieńsk budowę:

- zbiornika retencyjnego „Gorzędów” o powierzchni 1,5 ha i pojemności 18 tys. m³,
- zbiornika retencyjnego „Kamieńsk” o powierzchni 62,4 ha i pojemności 567,2 tys. m³.

Obszar gminy położony jest w zasięgu 4 jednolitych części wód powierzchniowych wyznaczonych zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Dz. U. z 2016 r. 1967). Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27 Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych

nazwa JCW (krajowy kod Jednolitej części wód powierzchniowych)	status	ocena aktualnego stanu	zakładany cel środowiskowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	derogacje	uzasadnienie derogacji
RW6000191825 Widawka od Kręcicy do Krasówki	silnie zmieniona część wód	zły	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
RW60001618229 Rakówka	silnie zmieniona część wód	zły				
RW600016182139 Widawka do Kręcicy	naturalna część wód	zły	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	
RW600016182169 Jezioroka	silnie zmieniona część wód	zły	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego	zagrożona	przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego - brak możliwości technicznych	

Zasoby przyrodnicze

Flora Gminy

Współczesne przemiany flory Gminy Kamieńsk wiążą się z sukcesywnym wprowadzaniem jednogatunkowych borów sosnowych. Flora naturalnych zbiorowisk stopniowo zanika i ubożeje. Zmienione i osłabione fitocenozy leśne są mało odporne na ekspansję gatunków im obcych. Podobne procesy zanikania gatunków własnych dla naturalnych postaci zespołów i pojawienia się im obcych - chwastów, występują na torfowiskach i łąkach. Zdecydowana większość gatunków roślinnych występujących na terenie gminy należy do tzw. elementu geograficznego holarktycznego i jego podelementów:

- wokółbiegunowego (np. borówka brusznica, widłak jałowcowaty),
- eurosyberyjskiego (sosna zwyczajna),
- środkowoeuropejskiego (dąb bezszypułkowy),
- subatlantycko-europejskiego (trawa szczotliha siwa, żarnowiec miotlasty).

Lasy

Szczególnie znaczącym elementem środowiska są lasy. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskotwórcze, krajobrazowe, ochronne, społeczne - przyczyniając się do zachowania równowagi ekologicznej w obrębie gminy. W uszczegółowieniu funkcje lasu kształtują się następująco:

- retencjonowanie wody i łagodzenie ekstremalnych stanów przepływu wód powierzchniowych i gruntowych,
- przeciwdziałanie degradacji i erozji gleb oraz stepowienia krajobrazu,
- wiązanie dwutlenku węgla i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacja ich negatywnego działania,
- korzystna modyfikacja warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych,
- zachowanie zasobów genowych fauny i flory oraz przywracanie bioróżnorodności i naturalności krajobrazu,
- tworzenie możliwości wypoczynku oraz poprawy warunków życia dla ludności gminy.

Naturalną szatę leśną w gminie stanowią zbiorowiska borów sosnowych i borów mieszanych dębowo - sosnowych oraz lasów łąkowych. Obecnie na terenie gminy dominują siedliska boru świeżego. Drzewostan stanowi niemal w 100% sosna z pojedynczą brzozą i świerkiem. Zwarte obszary leśne są stosunkowo niewielkie i zlokalizowane głównie w części zachodniej gminy - są to Lasy Państwowe administrowane przez Nadleśnictwo Bełchatów. Jako lasy otaczające kompleks przemysłowy Bełchatów kwalifikuje się je w całości do kategorii lasów ochronnych.

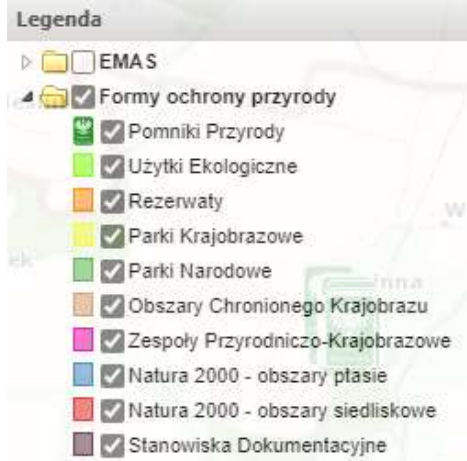
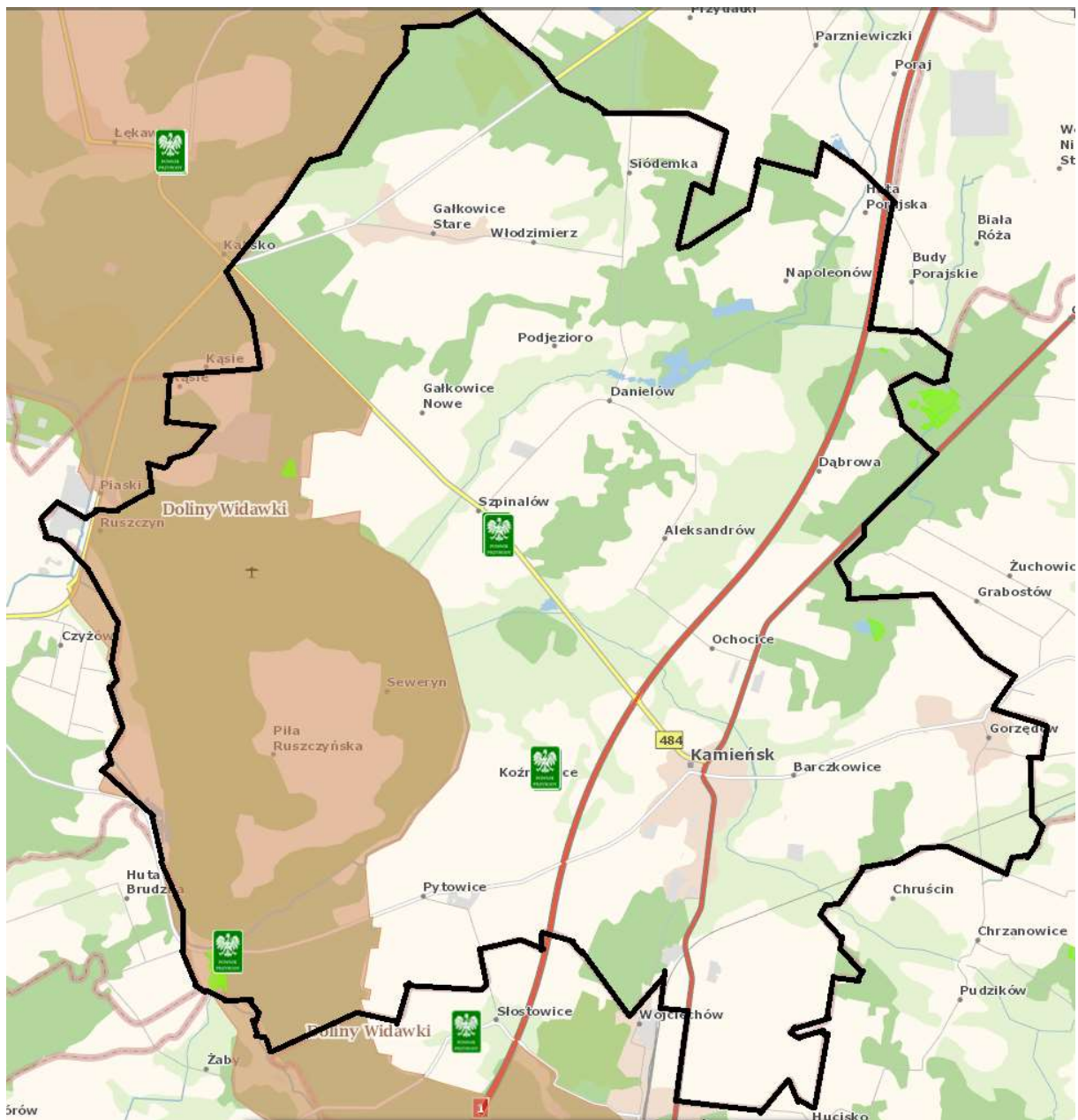
Na terenie gminy lasy i tereny leśne zajmują powierzchnię 3602,4 ha, co stanowi ok. 37,6% ogólnej powierzchni. Największy kompleks stanowią lasy w okolicach Pytowic i Koźniewic. Zalesienie w gminie ciągle wzrasta, co wiąże się z sukcesywnym zalesianiem zwałowiska oraz zalesianiem gruntów rolnych przez prywatnych właścicieli. Lasy Gminy Kamieńsk należą administracyjnie do Nadleśnictwa Bełchatów, Nadleśnictwa Radomsko oraz częściowo do Nadleśnictwa Piotrków.

Formy ochrony przyrody

Na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie Gminy Kamieńsk występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Widawki”,
- Pomniki przyrody,
- Użytki ekologiczne.

Rysunek 3 Formy ochrony przyrody w Gminie Kamięńsk

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Widawki”

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszar ten jest elementem regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (SOCh).

Pomniki przyrody

Jedną z form ochrony przyrody stanowią pomniki przyrody, które definiuje się jako pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie Gminy Kamieńsk za pomniki przyrody zostały uznane następujące obiekty:

- trzy lipy drobnolistne o obwodzie pni 570 cm, 325 cm i 400 cm położone w parku w Pytowicach, teren byłego PGR,
- dwa wiązy górskie o obwodzie pni po 250 cm położone j.w.,
- dąb szypułkowy o obwodzie pnia 280 cm, położony j.w.,
- trzy dęby szypułkowe o obwodzie pni 595 cm, 403 cm, 350 cm rosnące we wsi Szpinalów,
- dwa dęby szypułkowe o obwodzie pni: 330 cm i 370 cm rosnące w miejscowości Koźniewice.

Na liście obiektów proponowanych do objęcia ochroną konserwatorską znajdują się:

- dąb czerwony o obwodzie pnia 400 cm, położony w leśnictwie Pytowice, Nadleśnictwo Bełchatów,
- lipa drobnolistna o obwodzie pnia 220 cm, rosnąca w Gorzędowie na terenie stanowiącym park dla mieszkańców wsi (obok budynku siedziby OSP),
- dąb szypułkowy o obwodzie pnia 290 cm, rosnący w Pytowicach w parku na terenie byłego PGR,
- dąb szypułkowy o obwodzie 400 cm, rosnący w Pytowicach, Kmiecizna ok. 20 m od drogi z Pytowic do Łękińska.

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Istotnym powodem tworzenia użytków ekologicznych jest potrzeba objęcia ochroną niewielkich powierzchniowo obiektów, ale cennych pod względem przyrodniczym, o dużym znaczeniu dla zachowania unikatowych zasobów genowych. Z reguły nie mogły one zostać objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i mniejszą rangę walorów przyrodniczych.

Wykaz użytków ekologicznych na terenie Gminy Kamieńsk przedstawiono w *POŚ Gminy Kamieńsk*, na obszarze gminy wyróżniono 4 użytki.

Powietrze atmosferyczne²

Jak zapisano w PGN, do głównych obszarów problemowych Gminy Kamieńsk w zakresie gospodarki niskoemisyjnej zaliczają się niska emisja z sektora mieszkaniowego oraz transport. Poniżej opisano obydwie zagadnienia.

Niska emisja z sektora mieszkaniowego

Sektor mieszkaniowy na terenie gminy ma największy udział w generowanej emisji dwutlenku węgla. Główną przyczyną wysokiej emisji w tym sektorze jest wysokie wykorzystanie węgla jako nośnika ciepła, 70,00% ankietowanych na terenie gminy wskazało na wykorzystywanie węgla jako nośnika ciepła. Mimo korzystnego położenia gminy przy magistralnym gazociągu Częstochowa - Piotrków największymi

² Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kamieńsk na lata 2019 – 2024 (PGN)

źródłami zanieczyszczeń powietrza zlokalizowanymi na jej terenie są kotłownie oraz indywidualne paleniska, gdyż większość budynków ogrzewana jest węglem. Istotnym czynnikiem energochłonnym, który czyni opalanie gazem zbyt drogim jest niedocieplenie budynków. W starych budynkach często wykorzystywane jest nieefektywne oświetlenie. Ponadto, termomodernizacja nie jest przeprowadzona kompleksowo (tj. docieplenie ścian i stropodachów, przegród wewnętrznych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej). Wysoka emisja w sektorze mieszkaniowym związana jest także z niewielkim wykorzystaniem OZE na terenie gminy.

Działaniami, jakie należy prowadzić w celu ograniczenia emisji z sektora mieszkaniowego, są:

- termomodernizacja budynków sektora mieszkaniowego wraz z wymianą lub modernizacją źródeł ciepła,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, poprzez montaż kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych oraz pomp ciepła,
- podejmowanie działań związanych z wykorzystaniem budownictwa pasywnego w sektorze mieszkaniowym oraz prawie zero energetycznego.

Należy zaznaczyć, iż w ostatnich latach zwiększyło się znacznie wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych.

W 2021 r. przy udziale dofinansowania ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu pn. „*Odnawialne źródła energii w Gminie Kamięńsk*” zainstalowano 100 instalacji fotowoltaicznych, 104 kolektory słoneczne oraz 19 kotłów na biomasę.

Transport

Transport to drugi, co do wielkości sektor, emitujący znaczną ilość gazów cieplarnianych. Sektor transportu na terenie gminy charakteryzuje się dynamiką wzrostu emisji, która będzie utrzymywać się w najbliższych latach. Wielkość emisji zależy również od stanu technicznego pojazdów. Nawierzchnia wielu dróg na terenie gminy wymaga remontów. Jako główne kierunki działań w sektorze transportu należy wskazać:

- działania informacyjno-edukacyjne,
- budowę ścieżek rowerowych,
- modernizację dróg.

System monitorowania jakości powietrza

W Kamięńsku uruchomiono system do monitorowania jakości powietrza w gminie. Dzięki współpracy z Powiatem Radomszczańskim zainstalowano pięć czujników w następujących lokalizacjach:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamięńsku,
- Stacja Ujęcia Wody w Kamięńsku,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gorzędowie,
- Świetlica Wiejska w Barczkowicach,
- Świetlica Wiejska w Pytowicach.

Czujniki tworzą ogólnopolski zintegrowany system informacyjno-pomiarowy, pyłów PM2.5 i PM10, wilgotności, ciśnienia oraz temperatury.

Pomiary dostępne są za pośrednictwem strony internetowej <https://beskidinstruments.com/mapa/> oraz przez aplikację mobilną pt. "Monitoring Powietrza BI" dostępnej bezpłatnie na telefony z systemami Android oraz iOS. Aplikacja do pobrania jest pod poniższymi adresami: Google Play (Android) oraz App Store (iOS).³

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków⁴

Od dnia 1 lipca 2021 r. każdy właściciel domu lub zarządca budynku będzie miał 12 miesięcy na złożenie deklaracji na temat źródeł ciepła i spalania. Jeżeli źródło ciepła lub spalania paliw zostanie

³ kamiensk.pl

⁴ kamiensk.pl

zainstalowane po 1 lipca deklarację należy złożyć w terminie 14 dni. Tego dnia ruszy też Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków, czyli system informatyczny umożliwiający złożenie deklaracji online. Deklaracje będzie też można złożyć w formie papierowej, a wypełniony dokument będzie można wysłać listem albo złożyć osobiście w urzędzie gminy właściwym ze względu na lokalizację budynku.

Uzupełniając deklarację, trzeba będzie podać dane osobowe albo nazwę właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu oraz adres miejsca zamieszkania lub siedziby, a także adres nieruchomości, w obrębie której eksploatowane jest źródło ciepła lub źródło spalania paliw. Ponadto w deklaracji znajdują się informacje o liczbie i rodzaju eksploatowanych w obrębie nieruchomości źródeł ciepła lub źródeł spalania paliw oraz o ich przeznaczeniu i wykorzystywanych w nich paliwach.

Jak poinformował GUNB, deklarację do CEEB będzie musiał złożyć każdy właściciel lub zarządca, nawet jeżeli wcześniej gmina, w której zamieszkuje, przeprowadziła inwentaryzację źródeł ogrzewania. Prawidłowość wprowadzonych danych zostanie zweryfikowana, np. przez kominiarza przeprowadzającego przegląd komina, który potwierdzi to, co zostało wskazane w deklaracji, uzupełni o dodatkowe dane lub dokona modyfikacji tych istniejących.

Zanieczyszczenie powietrza

Głównym problemem na obszarze gminy jest zjawisko niskiej emisji ze źródeł punktowych. Największym emitentem CO₂ na analizowanym obszarze są budynki prywatne. Sektor budowlany, który zużywa około 70% całkowitej energii, postrzegany jest w Europie Zachodniej głównie przez pryzmat energochłonności. W wielu krajach skutecznie obniża się zużycie energii, głównie poprzez usprawnienie systemów grzewczych, poprawienie termoizolacji oraz wdrażanie proekologicznych rozwiązań. W Niemczech średnie zużycie energii na ogrzewanie domu jednorodzinnego (KWh/m²/r) wznoszonego w kolejnych latach kształtowało się na poziomach: 1957 – 256, 1968 – 187, 1978 – 176, 1983 – 156, 1995 – 94, 2005 – 80, 2010 – 53. Dla porównania w Polsce w 2006 roku wartość ta wynosiła około 170 KWh/m²/rok. Polska „przoduje” w Europie w kategorii emisji dwutlenku węgla przez budynki mieszkalne (czwarte miejsce).

Charakterystyczną cechą niskiej emisji jest jej sezonowa zmienność. W okresach grzewczych notuje się wzrost emisji energetycznej w porównaniu do okresów ciepłych. Zwiększone stężenia zanieczyszczeń występują także w ośrodkach o większej koncentracji zabudowy. Na terenach o zabudowie rozproszonej, emisja niska nie ma takiego znaczenia, gdyż istnieją tam lepsze warunki przewietrzania. Istotny jest także charakter zabudowy na danym terenie, np. przy sprzyjających warunkach atmosferycznych średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Znacznym problemem są również osiedla domów jednorodzinnych o gęstej zabudowie, które podczas użytkowania domowych pieców generują znaczne ładunki zanieczyszczeń, a skupienie wielu domów w jednym miejscu dodatkowo wzmaga efekt emisji szkodliwych substancji.

W budynkach mieszkalnych (w szczególności zaś na obszarach wiejskich gminy) dominują paleniska domowe na paliwa stałe (węgiel, koks, drewno). Występują również piece wykorzystujące olej opałowy i gaz płynny. Często w domowych paleniskach utylizowane są także odpady. Spalanie ich następuje w wyniku chęci pozbycia się zalegających śmieci, jednak niestety częstą główną motywacją jest spalanie ich w celu produkcji ciepła. Utylizacji poddawane są zwykle wszystkie produkty, które ulegną procesowi spalania. Osoba wrzucająca do pieca odpadki rzadko ma świadomość zagrożeń płynących z tego procederu. Po pierwsze jest to nielegalne - niezgodne z prawem, po drugie – spalanie odpadów (kartonów po sokach, mleku, opakowań plastikowych, gumy itp.) w paleniskach do tego nieprzeznaczonych (piece wykorzystywane w domach nie posiadają odpowiednich filtrów, a spalanie zachodzi w zbyt niskiej temperaturze) powoduje przedostawanie się do powietrza substancji szkodliwych dla zdrowia i życia ludzi. W procesie powstają m.in. dioksyny i furany, czyli substancje toksyczne i kancerogenne.

Problem niskiej emisji związany jest także z rodzajem wykorzystywanego w domostwach pieca oraz jakości opału. W starych budynkach piece te są zwykle już nieefektywne, instalacja może być nieszczelna, a zatem ich efektywność spada. Dodatkowo używany do uzyskania ciepła opał, często jest niskiej jakości. W zależności od budżetu danego gospodarstwa domowego mieszkańcy kupują węgiel

dobrej, ale i gorszej jakości, czasami również miał węglowy. Niestety nie zawsze jest to dobra droga do uzyskania oszczędności. Słabej jakości opał powoduje, że należy go zużyć więcej, aby osiągnąć pożądaną temperaturę, co z kolei wpływa na zwiększenie emisji substancji szkodliwych.

Kolejnym powodem zwiększonej niskiej emisji jest zły stan techniczny budynków i instalacji, który prowadzi do zmniejszenia efektywności energetycznej obiektów. Nieszczelne otwory okienne czy stropodach przyczyniają się do ponoszenia znacznych strat ciepła, co z kolei wymusza zużywanie większej ilości opału. Budynki są niewystarczająco izolowane termicznie. W przypadku obiektów starszych, przepisy budowlane stosowane w latach ich powstania stawiały niewielkie wymagania dotyczące ochrony cieplnej budynków, nie były one również zawsze przestrzegane.

Problem z jakością powietrza wstępuje w całej gminie, w miejscowościach o gęstej zabudowie. Stan jakości powietrza można ocenić jedynie poprzez obserwacje. Miernik jakości powietrza jest usytuowany na Zespole Szkół w Kamieńsku przy ulicy Sportowej.

Fotografia 6 Miasto Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Kamieńsk charakteryzuje się ścisłą zabudową. Większość budynków mieszkalnych w mieście to budynki stare lub bardzo stare. Opalane są węglem, drewnem. Charakteryzują się niskimi parametrami izolacyjnymi. Nowsze domy budowane są głównie na obrzeżach miasta i poza nim.

Problemem jest też wpływ transportu na powietrze. Najpopularniejszymi środkami transportu w Gminie Kamieńsk są środki indywidualne (samochody), funkcję uzupełniającą pełni zaś komunikacja zbiorowa. Zwiększanie się odległości pomiędzy miejscem zamieszkania a miejscem pracy wraz z równoczesnym wzrostem dostępności samochodów powoduje wzrost potrzeb transportowych, którym komunikacja zbiorowa nie zawsze jest w stanie sprostać. Wzrost liczby samochodów, a co z tym związane częstsze migracje ludności, zły stan nawierzchni oraz powstawanie nowych odcinków dróg, wiąże się ze wzrostem emisji, w szczególności tlenków azotu, ale również z pyłem pochodzącym ze ścierania: okładzin hamulcowych, opon oraz nawierzchni jezdni. Dodatkowy problem stanowi emisja pyłu pochodzącego z zabrudzenia jezdni. Stężenia pochodzące od tego typu emisji zależą od typu nawierzchni jezdni, ilości pojazdów, ich wagi oraz opadu deszczu. W grupie zanieczyszczeń generowanych przez transport drogowy znajdują się głównie tlenek węgla, związki azotu, siarki oraz węglowodory i pyły. Emisja ta wzrasta wraz z natężeniem ruchu pojazdów. Największa ilość zanieczyszczeń koncentruje się przy największych ciągach drogowych, w miejscach gdzie występuje

największy ruch pojazdów oraz w miastach, w miejscach koncentracji wielu niewielkich ulic, gdzie ze względu na otaczającą zabudowę możliwości przewietrzania są znacznie ograniczone. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego występuje w niewielkiej odległości od dróg szybkiego ruchu, wraz ze wzrostem odległości, zagrożenie maleje. Należy sobie jednak zadać pytanie, jakiego rodzaju jest to zagrożenie. Otóż wśród konsekwencji wynikających z narażenia organizmu na tego rodzaju zanieczyszczenia powietrza wymienia się: pogorszenie funkcji płuc u dzieci, powodowanie i zaostrzenie astmy oraz reakcji alergicznych, choroby nowotworowe, w tym w szczególności rak płuc oraz choroby krążeniowo-oddechowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne wpływają również na powstawanie smogu oraz zakwaszanie środowiska, sprzyjają stopniowej degradacji gleb i szaty roślinnej. Stanowią zatem zagrożenie dla całego środowiska przyrodniczego oraz organizmów zamieszkujących te obszary.

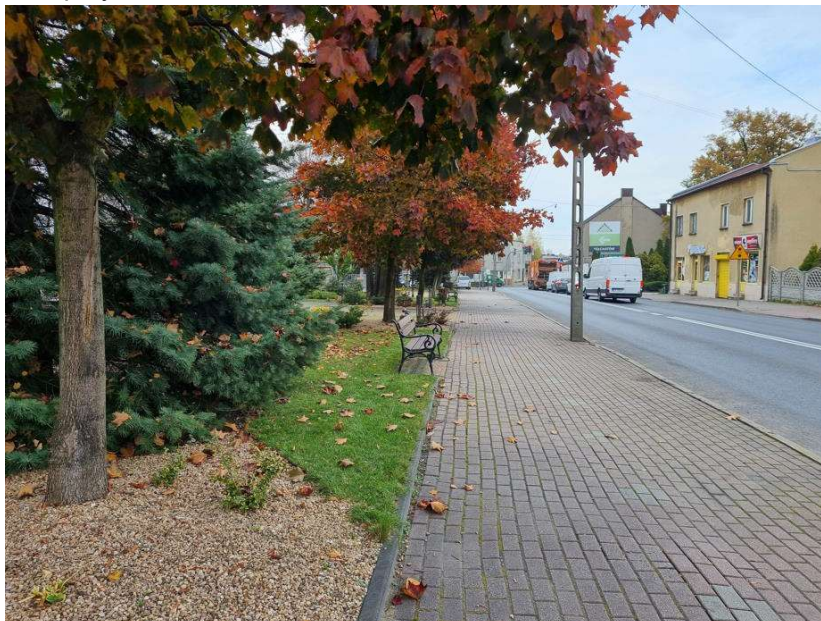
Fotografia 7 Ruch pojazdów na drogach w centrum Kamieńska

Źródło: Fotografia własna

Zanieczyszczenie powietrza ma negatywny wpływ na budynki i ich elewacje w Kamieńsku. Długotrwałe działanie zanieczyszczeń powietrza może prowadzić do uszkodzenia materiałów budowlanych, co w konsekwencji prowadzi do konieczności przeprowadzenia kosztownych napraw. Jednym z głównych problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza jest erozja materiałów budowlanych. Pyły i związki chemiczne zawarte w zanieczyszczeniach powietrza osłabiają powłoki ochronne na elewacjach budynków, co prowadzi do ich stopniowego niszczenia. Działanie takie jest szczególnie niebezpieczne dla elewacji z kamienia, cegły czy betonu. Problem widoczny jest na elewacjach w centrum miasta. Innym problemem jest zanieczyszczenie powierzchni elewacji, które zwiększa ryzyko pożarów. Zanieczyszczenia powietrza składają się z pyłów, sadzy czy innych związków chemicznych, które osadzają się na elewacjach budynków, tworząc warstwę niebezpieczną dla zdrowia i bezpieczeństwa. Zanieczyszczenie powietrza jest także przyczyną powstawania i rozwoju pleśni i grzybów, które mogą osłabiać konstrukcję budynku i stanowić zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. W niektórych kamienicach w centrum widoczne jest zagrzybenie.

Fotografia 8 Park przy Placu Wolności

Źródło: Fotografia własna

Również w ścisłym centrum miasta widoczne są tereny zielone, liczne drzewa. Ich stan jest jednak zły lub bardzo zły. Mniej jest tutaj również powierzchni przepuszczalnych, co w okresach silnych opadów powoduje kałuże i lekkie podtopienia. Miejscem zadbanym jest mały park na Placu Wolności.

Fotografia 9 Zieleń w mieście

Źródło: Fotografia własna

Na terenie całej gminy podwórka należą do zadbanych. Inaczej jest w centrum Miasta Kamieńsk. Wiele podwórek jest niezagospodarowanych, zieleń jest zaniedbana. Natknąć się tu również można na pozostawione odpady – gruz, opony, butelki.

Fotografia 10 Kosze na śmieci w Kamieńsku

Źródło: Fotografia własna

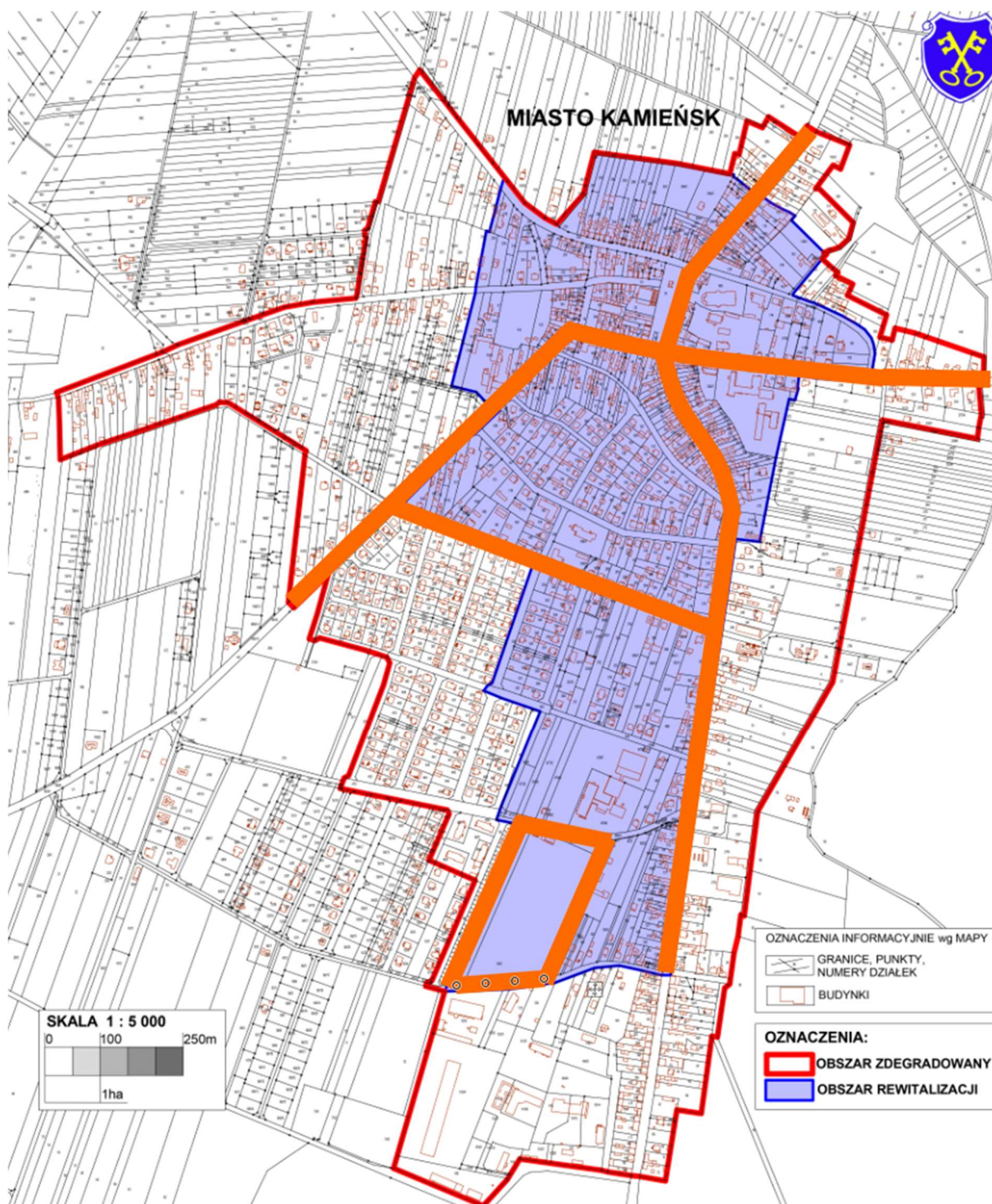
Na terenie gminy brak jest problemów z odbiorem odpadów. System działa sprawnie.

Problemy środowiskowe dostrzeżono w Mieście Kamieńsk, szczególnie w rejonach o starszej zabudowie. Jednym z głównych problemów jest degradacja terenów zielonych w zabudowie śródmiejskiej. Roślinność jest całkowicie nieuporządkowana, co prowadzi do jej degradacji.

Problemy z transportem i hałasem występują głównie wzdłuż drogi krajowej nr 91 oraz drogi wojewódzkiej nr 484. W godzinach szczytów komunikacyjnych największy ruch pojazdów występuje na ulicach: Słowackiego, Wieluńskiej, Szkolnej. Istnieje również realny problem przewozu przez miasto towarów niebezpiecznych. Do tego dochodzi również zanieczyszczenie z sąsiadującej z miastem autostrady A1.

Największym problemem środowiskowym miasta jest zanieczyszczenie powietrza. Występuje głównie na osiedlach domów jednorodzinnych w mieście. Na terenach wiejskich gminy problem również występuje, jednak nie jest tak duży jak w zabudowie miejskiej.

Rysunek 4. Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – linia pomarańczowa

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina Kamieńsk jest w znacznej mierze gminą rolniczą. Ponad 54% jej powierzchni stanowią użytki rolne. Cały obszar gminy leży w zasięgu gleb wykształconych na piaskach lub glebach słabo gliniastych. Gminę można podzielić na dwie części: północną, gdzie dominują gleby słabsze i południową (tereny położone na południe od Kamieńska) z glebami o wyższej bonitacji. W części północnej dominują gleby utworzone z piasków o bonitacji V-VI. Są to gleby niespójne, kwaśne, ostro reagujące na brak opadów. W dolinach cieków wodnych występują głównie gleby murszowe utworzone w piaskach i pyłach. Przeważnie są to użytki zielone klas V, VI. W części południowej dominują gleby klasy IV b z niewielkimi enklawami gleb o bonitacji V. Są to gleby słabogliniaste i gliniaste lekkie, gleby kwaśne. Zaliczane są one do kompleksu żytioziemniaczanego, odpowiednie dla sadownictwa. Ogółem grunty chronione, klasy I-IV zajmują w granicach Gminy Kamieńsk powierzchnię 1153,3 ha. Stanowi to ok. 12% jej powierzchni. Gleby te głównie skoncentrowane są w pasie od miejscowości Gorzędów poprzez Kamieńsk do miejscowości Pytowice.

Ogólna powierzchnia Gminy Kamieńsk – 9644 ha, w tym:

- użytki rolne: 54,66%,
- użytki leśne: 38,07%.

W skład powierzchni ogólnej gruntów wchodzi:

- użytki rolne,
- grunty leśne,
- grunty zabudowane i zurbanizowane,
- grunty pod wodami
- użytki ekologiczne,
- tereny różne.

Struktura użytków rolnych przedstawia się następująco:

- Użytki rolne ogółem: 5272 ha, w tym:
 - o grunty orne: 3780 ha,
 - o sady: 32 ha,
 - o łąki trwałe: 849 ha,
 - o pastwiska trwałe: 413 ha,
 - o pozostałe grunty rolne: 198 ha

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych w Gminie Kamieńsk wynosi 3672 ha.

Powiązania infrastrukturalne i funkcjonalne

Istniejące tereny usługowe zlokalizowane na terenie gminy, związane są przede wszystkim z zaspokojeniem podstawowych potrzeb mieszkańców, w tym z zakresu szeroko rozumianej infrastruktury społecznej, w skład której wchodzi placówki:

- edukacji i wychowania, np.: klub dziecięcy, przedszkola, szkoły podstawowe, zespół szkół ponadpodstawowych,
- ochrony zdrowia i opieki społecznej, np.: przychodnie, apteki, placówki pomocy społecznej,
- kultury fizycznej, sportu, np.: boiska sportowe,
- rekreacji i wypoczynku,
- kultury i sztuki, np. domy kultury, biblioteki,
- administracji i bezpieczeństwa publicznego.

Obecnie rozkład usług nie jest równomierny w obrębie całej gminy, największa koncentracja funkcji usługowej ma miejsce w Kamieńsku. Na terenach wiejskich udział usług jest niedostateczny i ogranicza się w głównej mierze do usług podstawowych. W niektórych miejscowościach lokalizowane

są ponadto usługi oświaty, kultu religijnego czy też ochotnicze straże pożarne. W wielu przypadkach usługi te pełnią także funkcje centrotwórcze dla danej jednostki osadniczej.

Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów

Jak zapisano w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk*, jest to „Opracowanie sporządzone zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ma określić najkorzystniejsze kierunki przekształceń przestrzennych obszaru gminy, preferowane z uwagi na ich walory ekonomiczne, ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, prawo własności, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa, potrzeby interesu publicznego oraz wymogi ładu przestrzennego, uwzględniające kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa łódzkiego.”

„Na podstawie ustawy przyjmuje się, że ogólnym celem opracowywanych „studiów” jest sformułowanie lokalnej polityki przestrzennej wpisanej w politykę przestrzenną państwa, zaś celem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy.”

Na obszarze gminy obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Uchwała Nr XXIV/208/97 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 17 czerwca 1997 r. w sprawie zmiany fragmentów miejscowego planu ogólnego zagospodarowanie przestrzennego Gminy Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Piotrkowskiego z dnia 10 października 1997 r. Nr 35 poz. 111);
- 2) Uchwała Nr XV/107/99 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowanie przestrzennego gminy Kamieńsk na terenie sołectwa Gorzędów we wsi Gorzędów (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 07 kwietnia 2000 r. Nr 45 poz. 242);
- 3) Uchwała Nr XXXII/288/2002 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30.04.2002 r. w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk na terenie sołectwa Szpinalów we wsi Ruszczyń oraz we wsi Gałkowice Nowe;
- 4) Uchwała Nr XXXIV/296/2002 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 28.06.2002 r. w sprawie zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk w jednostce urbanistycznej „C”;
- 5) Uchwała Nr XVIII/173/04 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieńsk w jednostce urbanistycznej „C” na obszarze „Góry Kamieńsk”;
- 6) Uchwała Nr III/24/06 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego trasy gazociągu wysokoprężnego (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 19 stycznia 2007 r. Nr 9, poz. 76);
- 7) Uchwała Nr XLII/335/09 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 7 września 2009 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Barczkowie w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 19 października 2009 r. Nr 310, poz. 2606);
- 8) Uchwała Nr L/396/10 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 24 marca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Pytowice w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 30 kwietnia 2010 r. Nr 123, poz. 973);
- 9) Uchwała Nr LII/409/10 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Barczkowie w Gminie Kamieńsk (Dz. Urz. Województwa Łódzkiego Nr 194, poz. 1560 z dnia 02.07.2010 r.);
- 10) Uchwała Nr LII/410/10 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Piła Ruszczyńska (Dz. U. Woj. Łódź. z dnia 30 czerwca 2010 r. Nr 192 poz. 1552);

- 11) uchwała Nr XV/146/11 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębie geodezyjnym Huta Porajska i Napoleonów w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 20 stycznia 2012 r. poz. 150);
- 12) uchwała Nr XV/147/11 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Koźniewice w gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 6 lutego 2012 r. poz. 403);
- 13) uchwała Nr XV/148/11 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w mieście Kamieńsk i w obrębach geodezyjnych Ochocice i Barczkowice w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2012 r. poz. 327);
- 14) uchwała Nr XV/149/11 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Barczkowice w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2012 r. poz. 328) oraz Uchwałą Nr XXXVII/339/18 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w Gminie Kamieńsk mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Barczkowice (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 26 marca 2018 r. poz. 1522);
- 15) uchwała Nr XXVII/316/2012 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk dla terenu położonego w rejonie miejscowości Kąsie, sołectwo Szpinalów (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 29 stycznia 2013 r. poz. 470);
- 16) uchwała Nr XXXIII/354/13 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębie geodezyjnym Danielów w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 17 lipca 2013 r. poz. 3716);
- 17) uchwała Nr XXXIII/355/13 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 28.05.2013 r. w sprawie zmiany dotyczącej parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu oraz szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Barczkowice, w gminie Kamieńsk (Dz. U. Woj. Łódź. z dnia 18 lipca 2013 r. poz. 3737);
- 18) uchwała Nr XXXV/368/13 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębach geodezyjnych Gorzędów i Barczkowice w gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 30 sierpnia 2013 r. poz. 4155);
- 19) uchwała Nr XLII/423/14 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Szpinalów i Danielów w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 21 marca 2014 r. poz. 1423)
- 20) uchwała Nr XLII/424/14 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Kamieńsku w obrębie ulic: Zdzitowieckiego, Wieluńskiej, Reymonta i Jankowskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 17 marca 2014 r. poz. 1341);
- 21) uchwała Nr XLVIII/479/14 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 30 września 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębie ulic: Maszewskiego, Legionistów i Przerębskiego, Wieluńskiej i Zdzitowieckiego, Kościuszki, Łączyńskiego, Reymonta i Wieluńskiej oraz obszaru wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 26 listopada 2014 r. poz. 4174);
- 22) uchwała Nr VI/36/15 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części działek Nr ewid. 151, 154 oraz

- działek Nr ewid. 152, 153 (obręb Piła Ruszczyńska) (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 22 kwietnia 2015 r. poz. 1703);
- 23) uchwała Nr VII/53/15 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 15 maja 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Ochocice w gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 1 lipca 2015 r. poz. 2618);
- 24) uchwała Nr XXXVII/338/18 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 29 marca 2018 r. poz. 1583)
- 25) uchwała NR XXXVII/339/18 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w Gminie Kamieńsk mieście Kamieńsk i w obrębie geodezyjnym Barczkowice (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 26 marca 2018 r. poz. 1522);
- 26) uchwała Nr XIII/127/19 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie geodezyjnym Podjezioro w Gminie Kamieńsk (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 20 grudnia 2019 r. poz. 7239);
- 27) uchwała Nr XVI/151/20 Rady Miejskiej w Kamieńsku z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki oznaczonej Nr ewid. 218 położonej w obrębie 2 miasto Kamieńsk, terenu części działki oznaczonej Nr ewid. 56 położonej w obrębie 8 miasto Kamieńsk oraz części działki oznaczonej Nr ewid. 193 położonej w obrębie Barczkowice (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego z dnia 5 czerwca 2020 r. poz. 3198).

Struktura osadnicza

Rozmieszczenie ludności w gminie wykazuje znaczne zróżnicowanie. Niemal połowa mieszkańców skoncentrowana jest w mieście Kamieńsk. Pod względem liczby ludności wyróżnia się także Gorzędów oraz, znacznie już mniejsze, Ochocice i Barczkowice. Na takie rozmieszczenie ludności duży wpływ miały czynniki historyczne i społeczne oraz zróżnicowany poziom rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej. Kamieńsk ponadto, z racji swej 500 letniej, miejskiej historii, funkcjonuje w świadomości mieszkańców jako ośrodek centralny i w związku z tym stanowi istotny element przestrzeni dla społeczności lokalnej. Poważną rolę w rozmieszczeniu ludności na terenie gminy odegrało również położenie komunikacyjne. W okolicach wyżej wymienionych sołectw oraz przez miasto przebiegają główne arterie komunikacyjne. Największą gęstością zaludnienia charakteryzuje się południowo-wschodnia część gminy, gdzie wyróżnić można obszar o wyraźnej koncentracji ludności, a najmniejszą zachodnia część gminy. Lokalizacja zwałowiska zewnętrznego nadkładu z odkrywki, z którą wiązało się wysiedlanie mieszkańców z terenów znajdujących się bezpośrednio pod hałdą, również przyczyniła się do wzrostu dysproporcji pomiędzy zaludnieniem zachodnich i wschodnich obszarów gminy.

Fotografia 11 Centrum Miasta Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Jednym z problemów terenu wiejskiego jest zaniedbanie terenów rolniczych. Produkcja rolna jest minimalna, a gospodarstwa rozdrobnione. Zaniedbanie terenów rolniczych jest poważnym problemem, który dotyka wiele części kraju, lecz jest szczególnie widoczne w powiecie radomszczańskim. Brak inwestycji, brak dostępności do nowoczesnych technologii i brak wiedzy na temat najlepszych praktyk rolniczych prowadzą do spadku wartości produkcji rolnej i utrudniają rozwój gospodarczy wsi. Wiele działek jest całkowicie niezagospodarowanych, produkcja rolna ustała. Aby rozwiązać ten problem, konieczne jest zapewnienie rolnikom dostępności do odpowiedniego wsparcia i szkolenia, a także do nowoczesnych technologii i narzędzi rolniczych. Rząd i lokalne społeczności powinny również inwestować w infrastrukturę i usługi, które umożliwią rozwijanie działalności rolniczej i poprawę warunków życia na wsi.

Na terenach wiejskich nie występuje kumulacja problemów. Wszystkie miejscowości rozwijają się na podobnym poziomie. Oczywiście, wskazać należy, że głównym problemem są niskie dochody gospodarstw domowych. Odchodzenie od rolnictwa, mała ilość miejsc pracy w regionie, stosunkowo niskie wykształcenie mieszkańców powodują, że bieda dotyka wielu osób. Nie stwierdzono tu jednak problemów przestrzenno-funkcjonalnych. Sieć drogowa, wodno-kanalizacyjna ukształtowane są prawidłowo. Wszystkie tereny mają dostęp do podstawowych usług społecznych.

Problemy funkcjonalno-przestrzenne stwierdzono natomiast w samym Mieście Kamieńsk. Występuje tu ścisła zabudowa z przewagą obiektów jednorodzinnych. Układ funkcjonalno-przestrzenny został ukształtowany głównie w XIX wieku. To właśnie historia miała główny wpływ na rozwój miasta. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Kamieńsk, mimo iż nie posiadał praw miejskich, przechodził dni swego największego rozwoju. W okresie międzywojennym i do początku lat 70-tych Kamieńsk nadal był ośrodkiem lokalnym z rozwijanymi usługami na potrzeby wsi i rolniczego zaplecza. W tym czasie rozwinął się również, na niewielką skalę, ruch turystyczno-wypoczynkowy. Okres II wojny światowej stał się dla Kamieńska okresem tragicznym. Już 2.09.1939 r. miasto zostało zbombardowane i niemal doszczętnie zrujnowane w wyniku działań wojennych i okupacyjnych. Całkowicie została także wyniszczona ludność żydowska. W 1960 r. mieszkało w Kamieńsku 1870 osób. Odbudowa w okresie powojennym nabrała przyspieszenia w latach 80-tych, wraz z powstaniem w pobliżu Zespołu Energetycznego „Bełchatów”.

Zabudowania powstawały więc wzdłuż uczęszczanych szlaków handlowych (dzisiejsza droga krajowa nr 91 oraz droga wojewódzka nr 484). Z czasem wykształciło się centrum miejscowości, dziś Plac Wolności. Dzielnice mieszkaniowe zaczęły rozwijać się silnie w latach 70-tych i 80-tych. Duża gęstość obiektów budowlanych, ulokowanie ich blisko dróg są problemem w rozwoju miasta. Dodatkowym problemem staje się nieuregulowany stan własnościowy wielu kamienic i podwórek.

Tereny przemysłowe rozwijają się na uboczu miasta, w sąsiedztwie wjazdu na autostradę A1. To niezwykła szansa na szybki rozwój miasta. Jednak to zagospodarowanie przestrzeni w centrum jest podstawowym wyzwaniem rozwojowym dla całej gminy.

Fotografia 12 Zagospodarowanie przestrzenne Miasta Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 13 Miasto Kamieńsk - widok w stronę Góry Kamieńsk

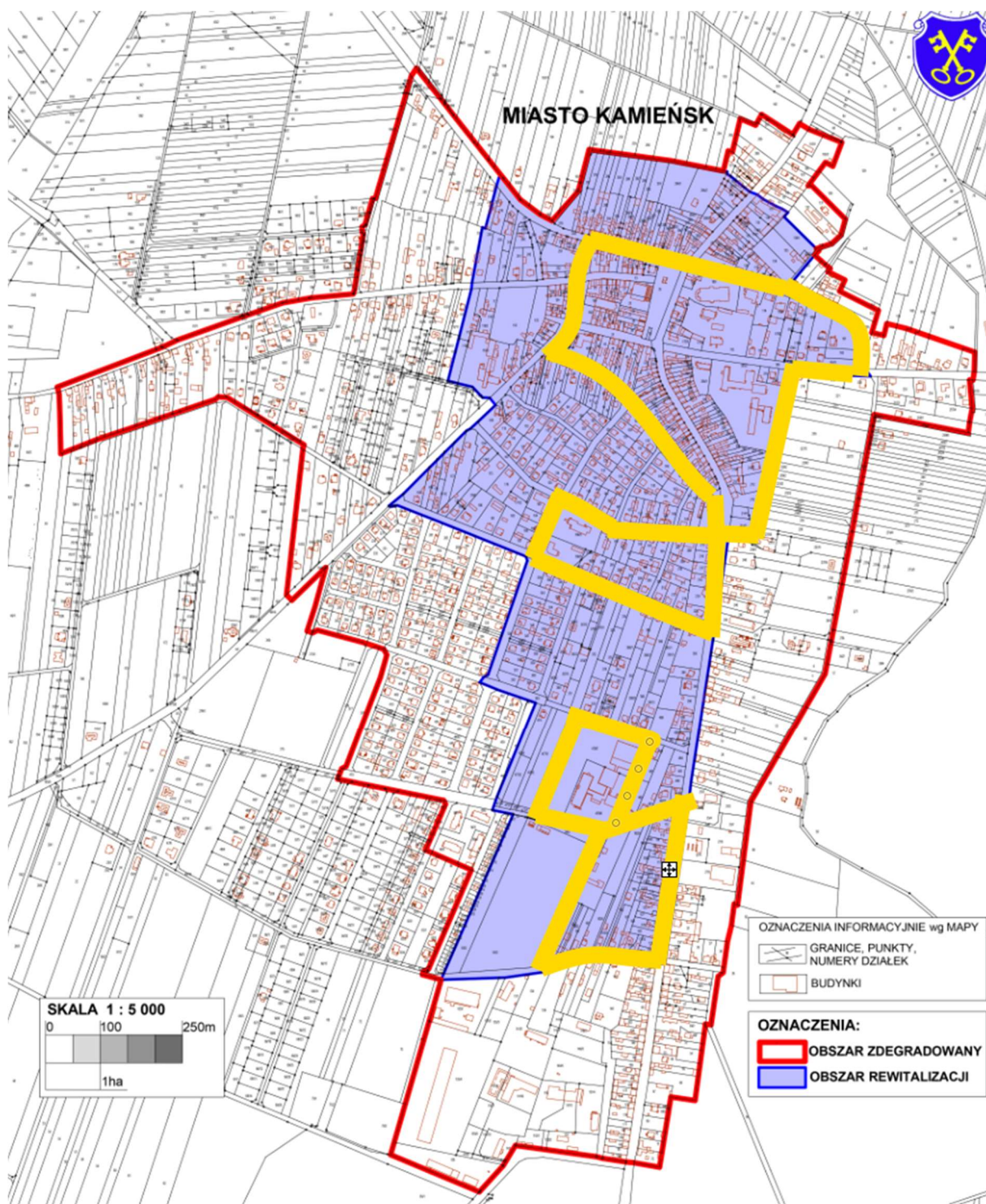
Źródło: Fotografia własna

Zagospodarowanie przestrzenne miast i miejscowości jest niezwykle ważnym aspektem ich funkcjonowania. Nie tylko wpływa na estetykę i funkcjonalność, ale także na życie mieszkańców i ich codzienne potrzeby. Główne problemy Kamieńska dotyczą samego centrum miasta. Tereny wiejskie są zagospodarowane prawidłowo. O ile wszędzie brakuje wydzielonych pasów dla rowerów czy chodników, to w mieście kumulacja problemów nie pozwala na prawidłowy rozwój. Przestrzeń jest głęboko zdegradowana, występują plomby w zabudowie, obiekty do wyburzenia. Brakuje miejsca w ciągach drogowych na stworzenie miejsc parkingowych, zatok itp. Do tego dochodzą problemy prawne związane z tytułem do własności dla wielu działek. O ile miasto może się rozwijać na zewnątrz, to wewnątrz ulega całkowitej degradacji. Dawne funkcje – handlowa i usługowa - zamierają, ponieważ infrastruktura znajduje się w opłakanym stanie.

Innym problemem jest zbyt mała liczba terenów zielonych i miejsc rekreacyjnych w centrum miasta. Brak dostępności terenów zielonych może także wpłynąć na zdrowie mieszkańców, którzy będą narażeni na zanieczyszczenia powietrza.

Kolejnym problemem z zagospodarowaniem przestrzennym Kamieńska jest brak przestrzegania zasad architektury i estetyki. Wiele nowych budynków i inwestycji jest realizowanych bez dbałości o ich wpływ na krajobraz miasta. Często zdarza się, że nowe budynki nie pasują do stylu architektury w mieście, co prowadzi do braku spójności i negatywnie wpływa na wizerunek miasta.

Rysunek 5. Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – linia żółta

3.6. Sfera techniczna

Analizie podlegają również problemy techniczne – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zabytki

Krajobraz kulturowy Kamieńska ulega szybkim przemianom. Na jego tradycyjne formy nakładają się przemiany związane z funkcjonowaniem pobliskiego ośrodka przemysłowego – Belchatowa i jego okolic: gwałtownie postępująca urbanizacja, lokalizacja na terenie gminy zwałowiska, rozwój infrastruktury. Rozwój przemysłu, także w Piotrkowie Trybunalskim i Radomsku spowodował odejście mieszkańców od tradycyjnych zajęć rolniczych na rzecz pracy w przemyśle. Zagrożenia ekologiczne przyspieszają procesy migracyjne i dalszą utratę niezauważalnych już elementów tożsamości kulturowej. Do dziś nie przetrwały elementy kulturowe związane z dziewiętnastowiecznym osadnictwem niemieckim (Danielów, Huta Porajska). Zagrożeniem jest także współczesna zabudowa o skali i formie konkurującej z zabudową historyczną.

W Kamieńsku dobrze zachował się historyczny układ urbanistyczny z XV - XIX w. Czytelny jest układ rozplanowania z nawarstwieniami historycznymi, mimo współczesnych niekorzystnych zmian przestrzennych. Najlepiej zachowany jest zespół kościelny w tym zabytkowy kościół p.w. św. Piotra i Pawła oraz plebania. Mieszkalne obiekty zabytkowe są w złym stanie technicznym. Pozostała zewidencjonowana architektura sakralna na terenie gminy - kościół w Gorzędowie i kapliczka w Ochocicach są dobrze zachowane, podobnie jak nie wpisane do ewidencji przydrożne kapliczki. W złym stanie są zabytki techniki – dworzec kolejowy szybko niszczeje do czego przyczynia się także coraz mniejsze jego znaczenie – liczba połączeń kolejowych z Kamieńskiem znacznie spadła w ciągu ostatnich lat.

Wszystkie obiekty znajdujące się na terenie gminy Kamieńsk wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków wyszczególnione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 28 Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków w Gminie Kamieńsk

Lp.	Nazwa obiektu, adres	Wpis do rejestru	Wojewódzka ewidencja zabytków	Gminna ewidencja zabytków
Danielów				
1.	cmentarz ewangelicki		X	X
Gorzędów				
2.	lamus przy ul. Mickiewicza	X	X	X
3.	kościół parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Józefa i NMP, ul. A. Mickiewicza 1		X	X
4.	park podworski		X	X
5.	cmentarz rzymsko-katolicki			X
6.	Układ przestrzenny w Gorzędowie			Nie figuruje, jest stworzona karta
Huta Porajska				
7.	cmentarz ewangelicki		X	
Kamieńsk				
8.	kościół parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10	X	X	X

Lp.	Nazwa obiektu, adres	Wpis do rejestru	Wojewódzka ewidencja zabytków	Gminna ewidencja zabytków
9.	wikarówka kościoła parafii rzymsko-katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10		X	X
10.	plebania kościoła parafii rzymsko katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10		X	X
11.	brama kościoła parafii rzymsko katolickiej p.w. św. Piotra i Pawła, Pl. Wolności 10		X	X
12.	cmentarz rzymsko-katolicki, ul. Cmentarna		X	X
13.	dom murowany ul. M. Konopnickiej 10			X
14.	dom murowany, ul. T. Kościuszki 16/18		X	X
15.	dom murowany, Pl. Wolności/ul. Zjednoczenia			X
16.	dworzec kolejowy, ul. Kolejowa 30		X	X
17.	Układ przestrzenny z 1291 r.		X	Nie figuruje, jest stworzona karta
Ochocice				
18.	kapliczka rzymsko-katolicka murowana		X	X
Ozga				
19.	młyn motorowy murowany		X	X
Pytowice				
20.	park dworski	X	X	X (figuruje jako Zespół dworski: dwór i park dworski)
21.	Chlewnia w zespole folwarcznym		X	
22.	Stodoła w zespole folwarcznym		X	

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieńsk

Zjawisko kryzysowe: Zagrożenie stanu obiektów zabytkowych

- *Wskaźnik: liczba obiektów zabytkowych*

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, zgodnie z powyższą tabelą. Wskaźnik służy wskazaniu obszarów, na których obiektów jest najwięcej, co wiąże się z koncentracją obszaru występowania zjawiska kryzysowego. Obliczono średnią liczbę obiektów dla rejestru zabytków oraz ewidencji wojewódzkiej i gminnej, a następnie kolorem oznaczono wartości je przekraczające. W kolumnie ogółem podsumowano ich liczbę, obliczono średnią i wskazano obszary o największej koncentracji zabytków. Jest to Miasto Kamieńsk oraz sołectwo Gorzędów.

Tabela 29 Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków w Gminie Kamieńsk

	Wpis do rejestru	Wojewódzka ewidencja zabytków	Gminna ewidencja zabytków	ogółem
obszar	0,42	1,71 ≈ 2	2,42 ≈ 2	Średnia = 1
Sołectwo Danielów	0	1	1	0
Sołectwo Gorzędów	1	4	4	3
Sołectwo Huta Porajska	0	1	0	0
Miasto Kamieńsk	1	5	9	3
Sołectwo Ochocice	0	0	1	0
Sołectwo Szpinalów (Ozga)	0	0	1	0
Sołectwo Pytowice	1	1	1	1
ogółem	3	12	17	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieńsk

Stan budynków mieszkalnych

Kolejnym elementem podlegającym ocenie jest stan budynków mieszkalnych na terenie Gminy Kamieńsk. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa zagrodowa. Stan domostw jest różny. Największym problemem jest niski poziom izolacji ścian i dachów budynków. Najwięcej domów na terenie wiejskim zostało wybudowanych w latach 1970-1990. Typowy budynek z tamtego okresu realizowany był na rzucie kwadratu, posiadał piwnice na gruncie, wysoki parter i nieużytkowe poddasze. Charakterystyczne były płaskie dachy (do ok. 20% nachylenia), dwuspadowe lub kopertowe kryte papą, blachą lub eternitem. W konstrukcji ścian zewnętrznych popularne stały się pustaki żużlobetonowe, często wytwarzane we własnym zakresie. Stosowano również pustaki ceramiczne MAX, wyroby silikatowe, rzadziej cegłę lub kamień wapienny. W tym okresie zaczęto stosować mury warstwowe ze szczeliną powietrzną. Rozpowszechniły się również stropy gęstożebrowe – powszechnie zaczęto stosować strop Ackermana.

W latach 80. nastąpiły kolejne zmiany cech budynków na analizowanym terenie. Przede wszystkim na poziomie przyziemia umieszczano coraz częściej pomieszczenia, realizowano zarówno budynki parterowe (w większości z poddaszem użytkowym) lub piętrowe (w większości z poddaszem nieużytkowym). Charakterystyczne dla tego okresu jest stosowane w niektórych budynkach asymetryczne nachylenie połaci dachowych. Pokrycie dachowe wykonywano najczęściej z blachy płaskiej, blachy fałdowej lub eternitu. W tym okresie upowszechniły się mury szczelinowe ze szczeliną wypełnioną warstwą styropianu o grubości 5 cm. Warstwę nośną wykonywano najczęściej z pustaków, rzadziej z silikatu lub gazobetonu, natomiast warstwę elewacyjną z cegły lub połówek pustaków. Od połowy lat 90. ukształtowały się rozwiązania materiałowo-konstrukcyjne, które w zasadzie aktualne są do dziś. Zaczęto stosować mury jednowarstwowe z zewnętrznym ociepleniem ze styropianu i tynkiem cienko - warstwowym, co wydatnie poprawiło izolacyjność termiczną przegród zewnętrznych. Warstwę nośną ścian wznosi się przede wszystkim z pustaków żużlobetonowych. Po 2005 roku coraz częściej wykonywane są ściany zewnętrzne w konstrukcji szkieletowej – wieńce połączone pionowymi żelbetowymi słupami, mur z ceramiki pełni funkcję ściany osłonowej.

Jeżeli chodzi o sposoby realizacji inwestycji, do lat 80 większość budynków realizowano sposobem gospodarczym, tzn. przy dużym nakładzie pracy własnej inwestora i jego bliskich. Obecnie można oszacować, że sposób ten można przypisać do około 30% inwestycji.

W całej gminie widać wiele domów, które nie posiadają ocieplenia zewnętrznego co sprawia, że ich ogrzanie jest trudne. Jak już wcześniej wskazano, większość domów w dalszym ciągu ogrzewanych jest paliwami stałymi.

Większość miejscowości wiejskich w gminie ma charakter typowej ulicówki.

Fotografia 14 Miasto Kamieńsk - zabudowa z lat siedemdziesiątych/osiemdziesiątych

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 15 Miasto Kamieńsk - najstarsza zabudowa miasta

Źródło: Fotografia własna

Na terenach wiejskich Gminy Kamieńsk nie można wyznaczyć terenów o dysfunkcjach pod względem technicznym. We wszystkich miejscowościach obiekty nowsze mieszają się ze starszymi. Nie można więc wyznaczyć spójnych stref. Inaczej jest na terenie miejskim, gdzie wiek zabudowy i jej rodzaj determinują rozwój całego miasta.

Teren miasta w sposób czytelny dzieli się na strefy o różnej zabudowie. Centrum miasta to zabudowa historyczna, śródmiejska. Dalej usytuowane są osiedla domów jednorodzinnych. Im dalej od centrum, tym bardziej widoczna jest nowsza zabudowa. Osiedla domów budowane są w różnych latach, jednak podobnie jak na terenie wiejskim, większość domów powstała w latach 1970-2000. Mało jest domów nowoczesnych. Nowe domy powstają głównie na obrzeżach Miasta Kamieńsk i miejscowościach wiejskich. Bliskość autostrady powoduje, że cała gmina jest miejscem atrakcyjnym do zamieszkania. Chętnie przeprowadzają się tu rodziny z Piotrkowa Trybunalskiego.

Fotografia 16 Budynek na rogu ulic Zjednoczenia i Słowackiego w Kamieńsku

Źródło: Fotografia własna

W Mieście Kamieńsk mamy do czynienia z głęboką degradacją tkanki urbanistycznej. Ponad połowa domów w ścisłym centrum miasta wymaga pilnych remontów lub przeznaczona jest do wyburzenia. Stan dachów, elewacji zewnętrznej, instalacji nie pozwala na normalne funkcjonowanie. Położenie wzdłuż uczęszczanych ciągów komunikacyjnych powoduje, że bardzo trudno tu mieszkać. Dlatego też większość osób, które zamieszkują obszar, to osoby o niskich dochodach lub osoby starsze, które nie chcą się wyprowadzać. Sytuacja jest wręcz dramatyczna, co widać w mieście.

Fotografia 17 Podwórko w kamienicy, Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Podwórka w nieużytkowanych kamienicach dziczeją. Władze nad nimi przejmują roślinność. Niestety taki stan rzeczy powoduje niebezpieczeństwa. Bardzo często na takich podwórkach ciszę i spokój znajdują grupy młodzieży i dzieci.

Jak widać na zdjęciu poniżej, na terenie miasta rozpoczęto prace budowlane nad nowymi obiektami. Niestety takie budowy od lat stoją nieukończone.

Fotografia 18 Rozpoczęta budowa, centrum Miasta Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 19 Typowe budownictwo w centrum Kamieńska

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 20 Centrum Miasta Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 21 Budynki przeznaczone do wyburzenia, Kamieńsk

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 22 Wnętrze kamienicy do wyburzenia, Miasto Kamieńsk

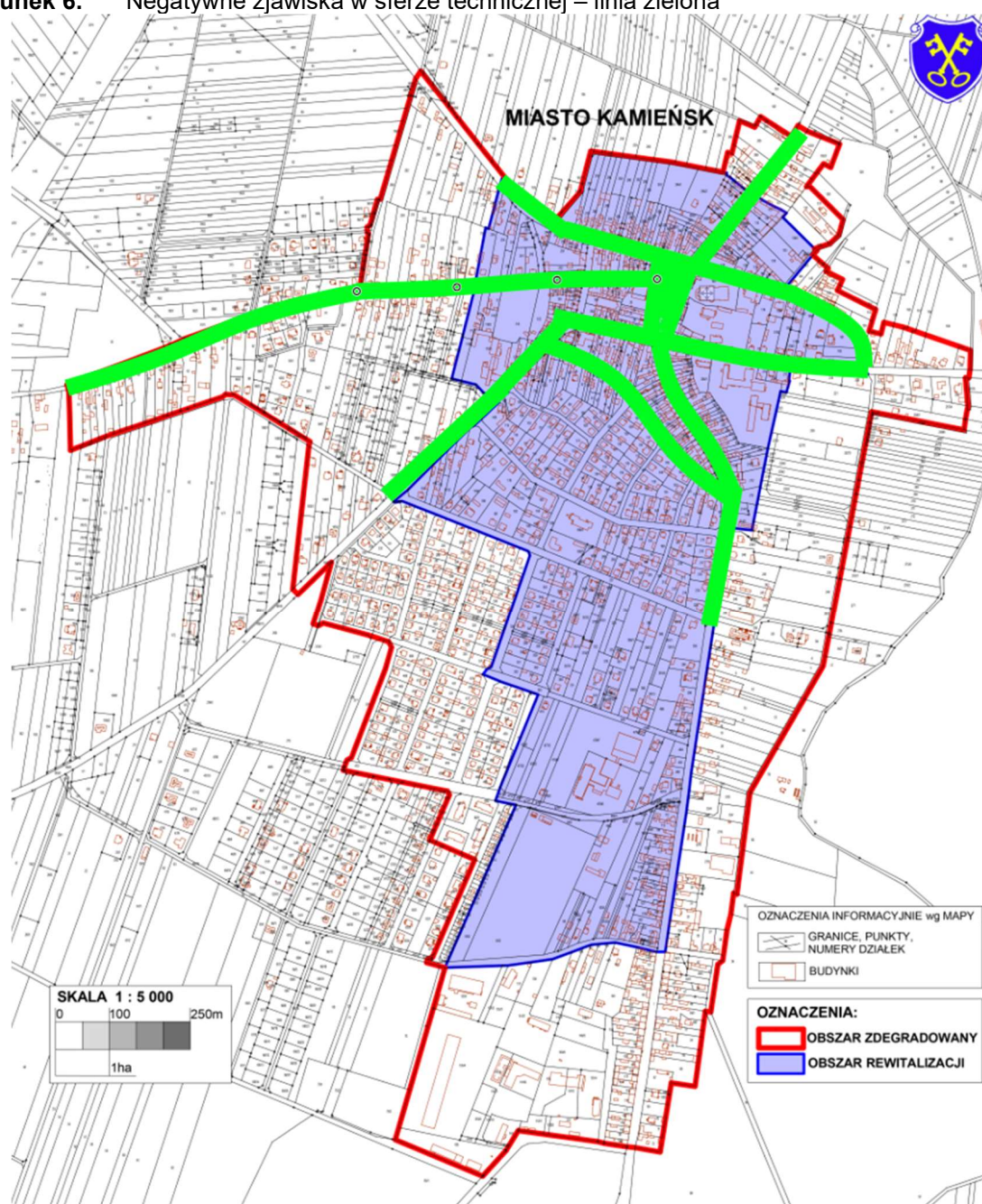
Źródło: Fotografia własna

Strefa problemowa

Za strefę problemową należy uznać historyczne centrum Kamińska. To tutaj kumulują się problemy społeczne, gospodarcze oraz infrastrukturalne. Jeśli ktoś może, opuszcza strefę w poszukiwaniu lepszych warunków do życia na osiedlach mieszkaniowych lub poza miastem. Choć główne ulice są ukształtowane prawidłowo, to podwórka oraz wnętrza domów wymagają działań ratunkowych. Wiele obiektów nadaje się do wyburzenia.

Bez wątpienia historyczne centrum miasta wymaga działań rewitalizacyjnych. Warunki życia najlepiej obrazują zdjęcia. Życie w tych warunkach bywa trudne i łączy się z problemami społecznymi. Z tego względu, dzielnica zamieszkiwana jest przez osoby o najniższych dochodach. Wsparcia wymagają wszystkie grupy społeczne, zamieszkujące na tym terenie. Zarówno dzieci jak i osoby dorosłe potrzebują lepszych warunków do życia i rozwoju.

Rysunek 6. Negatywne zjawiska w sferze technicznej – linia zielona

3.7. Podsumowanie negatywnych zjawisk/ problemów, analiza potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji Gminy Kamieńsk cechuje się nagromadzeniem wielu negatywnych zjawisk w różnych sferach, co wymaga interwencji i zintegrowanych działań rewitalizacyjnych. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych problemów, potrzeb oraz potencjałów tego obszaru:

Problemy

Problemy Społeczne

Główne problemy społeczne w Gminie Kamieńsk to zmniejszająca się liczba ludności, starzenie się społeczeństwa, wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oraz wysoki poziom bezrobocia. Zjawiska te są szczególnie widoczne w sołectwach Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz oraz w Mieście Kamieńsk.

Zmniejszająca się liczba ludności:

W latach 2019-2022 liczba mieszkańców w Gminie Kamieńsk systematycznie maleje. Największe spadki odnotowano w sołectwach Gałkowice Stare i Miasto Kamieńsk. Ten trend ma negatywny wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny gminy.

Starzenie się społeczeństwa:

Znaczący wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym wskazuje na proces starzenia się społeczeństwa. Jest to szczególnie widoczne w sołectwach Barczkowie, Danielów, Gałkowice Stare, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz.

Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej:

Znaczna część mieszkańców gminy korzysta z pomocy społecznej, co świadczy o wysokim poziomie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Najwyższe wskaźniki odnotowano w sołectwach Danielów, Huta Porajska, Podjezioro, Pytowice i Włodzimierz oraz w Mieście Kamieńsk.

Bezrobocie:

Bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych gminy. Najwyższe wskaźniki bezrobocia odnotowano w sołectwach Danielów, Huta Porajska, Pytowice i Włodzimierz. Problem ten jest również widoczny w Mieście Kamieńsk, zwłaszcza przy ulicach Bartosza Głowackiego, Piotrkowskiej, Juliusza Słowackiego, Szkolnej i Wieluńskiej.

Niebieska Karta

Aktywna procedura Niebieska Karta jest wyznacznikiem problemów z zakresu przemocy domowej. To bardzo trudne i złożone zjawisko, którego skala może być niedoszacowana, ze względu na wstydlivy charakter problemu. Jednocześnie ofiary przemocy domowej obawiają się zwrócenia o pomoc w obawie o swoje zdrowie, ale również bardzo często w obawie o konsekwencje, które mogą spotkać osobę używającą przemocy.

Do obszarów o największym natężeniu występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej zaliczyć można:

- Sołectwa: Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz;
- Ulice w Mieście Kamieńsk: Armii Krajowej, Bartosza Głowackiego, Górnicza, Adama Mickiewicza, Mjr. Henryka Sucharskiego, Piotrkowska, Juliusza Słowackiego, Spółdzielcza, Szkolna, Wieluńska oraz Zjednoczenia.

Problemy Gospodarcze

Niski poziom przedsiębiorczości i słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw są głównymi problemami gospodarczymi Gminy Kamieńsk. Niskie wskaźniki przedsiębiorczości i zatrudnienia ograniczają rozwój gospodarczy i zwiększają zależność mieszkańców od pomocy społecznej.

Problemy Środowiskowe

Zanieczyszczenie środowiska, w tym przekroczenie standardów jakości powietrza i obecność odpadów, stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i stanu środowiska. Konieczne są inwestycje w infrastrukturę ekologiczną oraz działania mające na celu poprawę jakości powietrza i redukcję odpadów.

Problemy Przestrzenno-Funkcjonalne

Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz jej zły stan techniczny stanowią poważne problemy przestrzenno-funkcjonalne gminy. Niedobór terenów publicznych, brak dostępu do podstawowych usług i ich niska jakość, a także niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami wymagają pilnych działań naprawczych.

Problemy Techniczne

Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, zwłaszcza mieszkaniowych, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w tym w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, stanowią istotne wyzwania techniczne dla gminy.

Analiza potrzeb i potencjałów

Obszar rewitalizacji w Gminie Kamieńsk, mimo występujących problemów, posiada znaczny potencjał, który może zostać wykorzystany do jego zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców. Analiza potrzeb i potencjałów obszaru rewitalizacji pozwala na zidentyfikowanie kluczowych kierunków działań, które mogą przyczynić się do wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego.

Potrzeby

Do potrzeb rewitalizacyjnych należy zaliczyć:

- Uporządkowanie przestrzeni publicznej, w tym modernizacja placów, parków i chodników oraz odnowa kamienic. Inwestycje w infrastrukturę społeczną, obejmującą opiekę, kulturę, sport i edukację, jak również modernizacja infrastruktury technicznej i ochrona środowiska naturalnego.
- Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie rodzin.
- Aktywizowanie i pomoc osobom starszym, z niepełnosprawnościami i chorym.
- Rozwój gospodarczy, z naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy.
- Wzmacnianie więzi społecznych oraz kultywowanie historii i tradycji są niezbędne do budowania silnej, zintegrowanej społeczności lokalnej.
- Edukację dzieci i młodzieży oraz wsparcie ich rozwoju.
- Polepszenie jakości powietrza atmosferycznego, a także zagospodarowanie terenów zielonych i uporządkowanie przestrzeni miejskiej.
- Poprawę warunków mieszkaniowych oraz tworzenie nowych zasobów mieszkaniowych.

- Przywrócenie funkcji społecznych terenom zielonym oraz zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru rewitalizacji.
- Prowadzenie działań inwestycyjnych, które poprawią jakość życia oraz podniosą walory funkcjonalno-przestrzenne i środowiskowe przestrzeni, z myślą o poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej.
- Rozwój infrastruktury technicznej.

Jednym z najważniejszych aspektów, wymagających interwencji, jest modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej. Konieczne jest inwestowanie w rozbudowę i modernizację dróg, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz energetycznej. Niezbędne jest również unowocześnienie infrastruktury społecznej, w tym szkół, przedszkoli, placówek zdrowotnych oraz obiektów kulturalnych i sportowych. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, w szczególności tych będących w złym stanie technicznym, również stanowi priorytet.

Gmina Kamieńsk musi skupić się na przeciwdziałaniu bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców. Wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości, poprzez tworzenie korzystnych warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, może znacząco przyczynić się do wzrostu zatrudnienia i poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Programy szkoleniowe oraz inicjatywy wspierające rozwój kompetencji zawodowych są również niezbędne, aby zwiększyć konkurencyjność lokalnej siły roboczej na rynku pracy.

Kolejnym istotnym obszarem jest ochrona środowiska. Konieczne są działania mające na celu poprawę jakości powietrza, wody oraz gleby. Inwestycje w odnawialne źródła energii, efektywne zarządzanie odpadami oraz zalesianie i tworzenie terenów zielonych przyczynią się do zrównoważonego rozwoju gminy. Ważne jest również prowadzenie działań edukacyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

Wzmocnienie tożsamości lokalnej oraz rozwój oferty kulturalnej są kolejnymi ważnymi elementami rewitalizacji. Inwestycje w ochronę dziedzictwa kulturowego, rozwój turystyki oraz organizację wydarzeń kulturalnych mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności gminy. Tworzenie miejsc spotkań oraz inicjatyw integrujących społeczność lokalną, takich jak festiwale, warsztaty czy spotkania tematyczne, również wpłynie pozytywnie na rozwój społeczny.

Aby w pełni wykorzystać potencjały obszaru rewitalizacji i odpowiedzieć na zidentyfikowane potrzeby, niezbędne są skoordynowane działania w kilku kluczowych obszarach. Wsparcie dla przedsiębiorczości, rozwój infrastruktury, ochrona środowiska, oraz inwestycje w kulturę i edukację powinny być realizowane w sposób zintegrowany i spójny. Zrównoważony rozwój obszaru, a w konsekwencji całej gminy wymaga zaangażowania wszystkich interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych.

Podsumowując, obszar rewitalizacji posiada zarówno wyzwania, jak i możliwości, które mogą zostać wykorzystane do jego dynamicznego rozwoju. Poprzez odpowiednie planowanie i realizację działań rewitalizacyjnych, możliwe jest poprawienie jakości życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności gminy oraz zapewnienie jej zrównoważonego rozwoju w przyszłości.

Potencjał obszaru rewitalizacji

Gmina Kamieńsk posiada znaczny potencjał rozwoju turystyki, bazując na swoich naturalnych atutach, takich jak Góra Kamieńsk i atrakcyjne tereny wiejskie. Góra Kamieńsk, będąca najwyższym wzniesieniem w regionie, oferuje doskonałe warunki do uprawiania różnych form rekreacji, w tym turystyki pieszej, rowerowej i sportów zimowych. Jest to nie tylko miejsce o walorach przyrodniczych, ale również popularny punkt widokowy, który przyciąga turystów z różnych części kraju.

Atrakcyjne tereny wiejskie w gminie Kamieńsk, charakteryzujące się malowniczymi krajobrazami, czystymi rzekami i bogactwem przyrody, stanowią idealne miejsce do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki. Wiejskie szlaki turystyczne, gospodarstwa agroturystyczne oraz lokalne produkty mogą

przyciągać miłośników natury i spokojnego wypoczynku, oferując jednocześnie możliwość poznania lokalnej kultury i tradycji.

Gmina Kamieńsk ma również znaczny potencjał inwestycyjny, głównie dzięki swojemu strategicznemu położeniu przy autostradzie A1, która jest główną arterią komunikacyjną północ-południe Polski. Bliskość autostrady A1 umożliwia szybki i wygodny dostęp do głównych rynków krajowych i międzynarodowych, co czyni gminę atrakcyjną lokalizacją dla inwestorów. Położenie przy autostradzie sprzyja rozwojowi logistyki, transportu oraz przemysłu, oferując doskonale warunki do tworzenia centrów logistycznych, magazynów i zakładów produkcyjnych.

Potencjał turystyczny i inwestycyjny Gminy Kamieńsk to nie tylko szansa na rozwój gospodarczy, ale również na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Rozwój turystyki w obszarze rewitalizacji może przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu dochodów lokalnych przedsiębiorców oraz promocji na szeroką skalę. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, takie jak ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, hotele i obiekty sportowe, mogą zwiększyć atrakcyjność obszaru, a w konsekwencji Gminy Kamieńsk dla odwiedzających i mieszkańców.

Jednocześnie, rozwój inwestycji przy autostradzie A1 może przyciągnąć nowych inwestorów, stworzyć nowe miejsca pracy i przyczynić się do rozwoju lokalnej gospodarki na obszarze rewitalizacji. Inwestycje te mogą obejmować różne sektory, od logistyki i transportu, przez przemysł, aż po handel i usługi. Nowe inwestycje mogą również przyczynić się do poprawy infrastruktury technicznej gminy, takiej jak drogi, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, co dodatkowo zwiększy atrakcyjność gminy dla mieszkańców i inwestorów.

Obszar rewitalizacji posiada zatem znaczny potencjał rozwoju turystyki oraz inwestycji, co stanowi ogromną szansę dla jego przyszłości. Wykorzystanie tych potencjałów w sposób zrównoważony i strategiczny może przyczynić się do dynamicznego rozwoju gminy, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia jej atrakcyjności na mapie inwestycyjnej Polski.

Dzięki swojemu znacznemu potencjałowi, miasto Kamieńsk, położone w centrum gminy, ma szansę stać się znaczącym ośrodkiem lokalnym. Korzystne warunki do rozwoju turystyki, oparte na górze Kamieńsk i atrakcyjnych terenach wiejskich, w połączeniu z doskonałym położeniem przy autostradzie A1, otwierają przed miastem, a w szczególności obszarem rewitalizacji, szerokie perspektywy gospodarcze i społeczne. Rozwój turystyki może przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających, co z kolei stworzy nowe miejsca pracy i podniesie dochody lokalnych przedsiębiorców. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, takie jak hotele, pensjonaty, restauracje, ścieżki rowerowe i szlaki turystyczne, mogą znacząco poprawić atrakcyjność obszaru rewitalizacji jako miejsca wypoczynku i rekreacji. Ponadto, promocja lokalnych atrakcji i organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych mogą przyciągnąć zarówno turystów, jak i nowych mieszkańców, którzy będą szukać możliwości spędzania czasu wolnego w pięknym, naturalnym otoczeniu.

Biorąc pod uwagę potencjał rozwojowy, problemy społeczne, gospodarcze, techniczne oraz możliwość rozwoju miasta Kamieńsk jako ośrodka lokalnego, jego najbardziej dotknięta zjawiskami negatywnymi część, została wyznaczona jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji, a w konsekwencji całe miasto Kamieńsk, będąc zlokalizowanym w centrum gminy, ma unikalne możliwości, które mogą zostać wykorzystane do przekształcenia go w dynamicznie rozwijający się ośrodek. Jednocześnie, obszar rewitalizacji boryka się z licznymi wyzwaniami, które wymagają skoordynowanych działań w ramach programu rewitalizacji.

Realizacja GPR ma na celu przekształcenie obszaru rewitalizacji w tętniący życiem ośrodek, który będzie przyciągał zarówno mieszkańców, jak i inwestorów, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju całego miasta oraz gminy.

4. Powiązanie gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa i gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamieńsk jest zgodny z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym. Oto, krótki opis komplementarności:

Strategia Rozwoju Gminy Kamieńsk na lata 2022-2030

Strategia rozwoju Gminy Kamieńsk jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy na lata 2021-2030. Jest ona komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi obowiązującymi w gminie oraz w województwie łódzkim. Dokument ten będzie nadrzędny wobec dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Kamieńsk, a jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu, takimi jak Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Analizy lokalnych i regionalnych trendów, przeprowadzone badania społeczne oraz spacer studyjny umożliwiły zidentyfikowanie kluczowych obszarów wsparcia w strategii. Są to dziedziny działalności gminy, które wymagają poprawy lub dodatkowego bodźca do rozwoju. Wyzwania stojące przed samorządem są ściśle powiązane z wcześniej zdefiniowanymi problemami oraz zidentyfikowanym potencjałem - zasobami umożliwiającymi realizację celów strategii.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamieńsk jest w pełni zgodny z celami Strategii Rozwoju Gminy Kamieńsk na lata 2021-2030, które koncentrują się na trzech kluczowych obszarach: wzroście gospodarczym, poprawie warunków życia mieszkańców oraz tworzeniu bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni.

Cel 1: Dogodne warunki dla wzrostu gospodarczego Gminy Kamieńsk

GPR wspiera rozwój gospodarczy poprzez tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych przedsiębiorstw i wzrostowi zatrudnienia. Działania rewitalizacyjne przewidują wsparcie sektora rolnego, co jest zgodne z celem strategicznym ukierunkowanym na poprawę konkurencyjności lokalnego rolnictwa. Ponadto, inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i poprawę jakości usług edukacyjnych są integralną częścią GPR, co bezpośrednio odpowiada na potrzebę wspierania rozwoju kapitału ludzkiego w gminie.

Cel 2: Tworzenie sprzyjających warunków dla życia i rozwoju mieszkańców Gminy Kamieńsk

GPR kładzie duży nacisk na poprawę jakości usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych, co jest spójne z celem strategicznym ukierunkowanym na zwiększenie dostępności tych usług dla mieszkańców. Program rewitalizacji dąży również do ograniczenia skali ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez integrację społeczną i wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących. Działania związane z poprawą dostępności usług administracyjnych, turystycznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych są także zgodne z celami strategii, które zakładają wszechstronny rozwój infrastruktury społecznej w gminie.

Cel 3: Bezpieczna, skomunikowana i atrakcyjna przestrzeń Gminy Kamieńsk

GPR przewiduje liczne inwestycje mające na celu zwiększenie dostępności i funkcjonalności infrastruktury komunikacyjnej, w tym rozwój elektromobilności, co jest zgodne z celem strategicznym dotyczącym poprawy mobilności w gminie. Program rewitalizacji obejmuje również działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu oraz poprawy jakości środowiska naturalnego, takie jak poprawa jakości powietrza, wsparcie gospodarki niskoemisyjnej oraz przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód, gleb i ekosystemów. Te działania są spójne z celami strategii, które zakładają długoterminową ochronę środowiska i zarządzanie zasobami naturalnymi. Ponadto, GPR promuje racjonalne zarządzanie

gospodarką odpadami oraz zachowanie ładu przestrzennego, co jest zgodne z dążeniem do utrzymania estetyki krajobrazu i harmonijnego rozwoju przestrzeni w gminie.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamieńsk jest ściśle powiązany z celami Strategii Rozwoju Gminy Kamieńsk. Program ten nie tylko odpowiada na bieżące potrzeby i wyzwania, ale również wspiera długoterminowe cele rozwojowe, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego gminy. Rewitalizacja stanowi kluczowy element strategii, integrując działania na różnych płaszczyznach i zapewniając spójność w realizacji priorytetów rozwojowych gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamieńsk

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamieńsk*: „Generalnym celem polityki przestrzennej gminy jest ukierunkowanie działań zmierzających do podnoszenia standardu warunków życia mieszkańców, ochrony wartościowych elementów środowiska przyrodniczego, zwiększenia atrakcyjności dla przyszłych inwestorów. Podstawą osiągnięcia celów polityki przestrzennej i określenia kierunków rozwoju przestrzennego jest wykorzystanie uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych gminy, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania gminy.”

Studium uwzględnia i spełnia kryteria:

- cele społeczne realizowane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, aby umożliwić społeczeństwu stopniowe osiąganie poprawy jakości życia, poprzez proporcjonalne rozmieszczenie ludności w stosunku do miejsc pracy i układów osadniczych, zachowanie prawidłowych relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami zamieszkania, pracy, odpoczynku, usług i administracji, wskazanie korzystnego techniczno-przestrzennego standardu środowiska człowieka, kształtowanie środowiska przestrzennego kreującego nowe jakościowo potrzeby i wartości społeczne;
- cele kulturowe osiągnane przez takie kształtowanie struktur przestrzennych, które chronią istniejące dziedzictwo kulturowe przed zniszczeniem lub dewastacją, poprzez powiązanie obiektów historycznych z krajobrazem naturalnym i wkomponowanie ich we współczesne struktury funkcjonalno-przestrzenne oraz poprzez tworzenie nowych istotnych wartości kulturowych;
- cele ekologiczne osiągnane przez kształtowanie struktur przestrzennych oddziałujących hamująco na dewastację środowiska i tworzących warunki umożliwiające jego aktywną ochronę poprzez zgodność charakteru i struktury zagospodarowania przestrzennego z cechami i walorami środowiska przyrodniczego, zgodność intensywności zagospodarowania z naturalną chłonnością środowiska oraz jego odpornością na zniszczenia, eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonijne łączenie z zagospodarowaniem, tworzenie warunków zapewniających ochronę unikatowych wartości środowiska oraz umożliwiających odzyskanie utraconej równowagi ekologicznej;
- cele ekonomiczne osiągnane przez kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki wzrostu efektywności gospodarowania poprzez racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i istniejącego majątku, kształtowanie elastycznych struktur przestrzennych, podatnych na dalszy rozwój, kształtowanie warunków przestrzennych tworzących korzystne procesy, kształtowanie układów przestrzennych, których struktura zwiększa sprawność i niezawodność funkcjonowania.

Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny ze Studium i kładzie szczególny nacisk na centrum miasta Kamieńsk, gdzie należy zachować historyczny układ urbanistyczny.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+

Program wpisuje się w wizję Planu o brzmieniu: „REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE I WIZERUNKOWO, KREATYWNY I KONKURENCYJNY W SKALI KRAJU I EUROPY, O NAJLEPSZEJ

DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ, WYRÓZNIAJĄCY SIĘ ATRAKCYJNOŚCIĄ INWESTYCYJNĄ I WYSOKĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.”

W Planie zapisano również: „(...) do priorytetowych kierunków działań w najbliższych latach należy rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem historycznych struktur przestrzennych, w tym w ośrodkach pełniących rolę regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu, przeprowadzana w sposób kompleksowy i systemowy, obejmująca aspekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenne. Zakłada się, że w wyniku działań rewitalizacyjnych w wymiarze technicznym i przestrzennym, nastąpi zasadnicza zmiana jakościowa zdegradowanych struktur miejskich, w tym mieszkaniowych i przemysłowych, związana m.in. z wprowadzaniem rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych w budownictwie, jak również poprawa jakości przestrzeni publicznych, w tym zwiększanie terenów zieleni urządzonej, z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych oraz osób niepełnosprawnych. Stosowanie nowoczesnych proekologicznych rozwiązań infrastrukturalnych przyczyni się do przekształcania struktur miejskich w miasta inteligentne oferujące wysoką jakość życia. Podnoszenie standardu zasobów mieszkaniowych w miastach i kształtowanie atrakcyjnych osadniczo obszarów mieszkaniowych z dostępem do usług publicznych wpłynie na zahamowanie procesów suburbanizacji i przyczyni się do kształtowania ładu przestrzennego. Jednocześnie rewitalizacja w aspekcie gospodarczym i społecznym wpłynie na aktywizację społeczności lokalnych oraz rozwój konkurencyjnych i atrakcyjnych obszarów działalności gospodarczej oferujących nowe miejsca pracy. Procesy rewitalizacyjne obszarów zabytkowych w miastach przyczynią się do poprawy ich atrakcyjności turystycznej. Przyjmuje się, że w perspektywie długookresowej poprawa warunków mieszkaniowych i ekonomicznych w ośrodkach miejskich przyczyni się do wzrostu ich atrakcyjności osadniczej i zahamowania procesu wyludniania się miast.” W przytoczonym fragmencie podkreślono aspekty szczególnie ważne dla realizacji niniejszego GPR. Widoczne jest ogromne powiązanie pomiędzy zapisami dokumentów.

Poniżej przedstawiono kierunki działań i działania, w które szczególnie wpisuje się GPR:

Kierunek działań	działanie
OSADNICTWO CEL SZCZEGÓŁOWY I. REGION SPÓJNY, O ZRÓWNOWAŻONYM SYSTEMIE OSADNICZYM	
I.3. Rozwój atrakcyjnych osadniczo miast pełniących funkcje krajowego, regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu, zapewniających wysoką jakość życia m.in. poprzez:	I.3.1. kształtowanie zasobów mieszkaniowych o wysokim standardzie
	I.3.2. zapewnienie dostępności do ponadlokalnych i podstawowych usług publicznych o wysokim standardzie, dostosowanych do różnych grup wiekowych ludności,
	I.3.4 kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom
I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	I.5.1. wzrost zasięgu oddziaływania przestrzennego miast o znaczeniu lokalnym,
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA CEL SZCZEGÓŁOWY III. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
III.2. Rozwój energetyki wykorzystującej OZE	III.2.2. budowę elektrowni słonecznych
III.4. Rozwój systemów ciepłowniczych w miastach	III.4.1. budowę, rozbudowę ciepłowni i kotłowni miejskich
	III.4.2. budowę, rozbudowę, modernizację sieci ciepłowniczych
III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych,	III.6.1. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	

CEL SZCZEGÓŁOWY IV. REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	
IV.3. Poprawa jakości powietrza,	IV.3.1. wdrażanie uchwały antyśmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej,	IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej,
IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom	IV.7.1. poprawę klimatu akustycznego
	IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu
DZIEDZICTWO KULTUROWE CEL SZCZEGÓŁOWY V. REGION O DOBRZE ZACHOWANYM DZIEDZICTWIE KULTUROWYM	
V.1. Zachowanie materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego	V.1.6. poprawę stanu zachowania i właściwe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego regionu
V.2. Zachowanie niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego	V.2.3. kreowanie sieci ośrodków historycznych o randze europejskiej, krajowej, regionalnej ¹⁵² i lokalnej
TURYSTYKA I REKREACJA CEL SZCZEGÓŁOWY VI. REGION O WYSOKIEJ ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ	
VI.1. Rozwój różnorodnych form turystyki w obszarach i ośrodkach recepcji turystycznej	VI.1.1. wzmacnianie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
KRAJOBRAZ I ŁĄD PRZESTRZENNY CEL SZCZEGÓŁOWY VII. REGION O KRAJOBRAZIE WYSOKIEJ JAKOŚCI	
VII.2. Ochrona i wzmacnianie walorów krajobrazu kulturowego	VII.2.1. poprawę jakości przestrzeni publicznych, szczególnie w otoczeniu obiektów zabytkowych

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWL 2030)

GPR jest spójny z wizją Strategii o brzmieniu: *HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.*

Poniżej przedstawiono cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań, w które szczególnie wpisuje się GPR:

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunek działań
NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA	1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego	1.2.2 Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego 1.2.3 Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo, w tym bezrobotnych 1.2.4. Rozwój kompetencji kluczowych
	OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS	2.1. Rozwój kapitału społecznego
2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców		2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych
2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego		2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem

		2.3.2. Rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska (deinstytucjonalizacja usług) 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej
ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ	3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	3.1.1. Poprawa jakości powietrza 3.1.2. Ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody
	3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	3.2.1. Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego 3.2.2. Ochrona i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych 3.2.3. Rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni
	3.3. Zwiększenie dostępności transportowej	3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej województwa

Niniejszy GPR wpisuje się również w cel horyzontalny SRWŁ 20230:

EFEKTYWNIEM I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANE WOJEWÓDZTWO i jego kierunki działań:

- b. Upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem
- d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Po przeprowadzeniu rewitalizacji, miasto Kamieńsk stanie się dynamicznie rozwijającym się miejskim ośrodkiem lokalnym, który łączy w sobie wysoką jakość życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną oraz silną gospodarkę. Przekształcenia, jakie dokonają się dzięki programowi rewitalizacji, będą widoczne na wielu płaszczyznach, tworząc spójną i harmonijną przestrzeń miejską.

Infrastruktura techniczna i społeczna zostanie znacznie zmodernizowana, co przełoży się na poprawę komfortu życia mieszkańców. Odnowione budynki mieszkalne oraz nowe inwestycje budowlane będą charakteryzować się wysoką efektywnością energetyczną, co przyczyni się do obniżenia kosztów utrzymania i poprawy jakości powietrza. Rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i energetycznej zapewni niezawodność dostaw oraz ochronę środowiska.

Przestrzeń publiczna Kamieńska zostanie odnowiona i wzbogacona o nowe miejsca spotkań, parki, ścieżki rowerowe i tereny rekreacyjne. Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych obiektów sportowych, placówek kulturalnych oraz edukacyjnych, które będą sprzyjać aktywnemu i zdrowemu stylowi życia. Zrewitalizowane centrum miasta stanie się miejscem tętniącym życiem, przyciągającym zarówno mieszkańców, jak i turystów, dzięki licznym wydarzeniom kulturalnym, festiwalom i targom lokalnych produktów.

Gospodarka Kamińska zyska nowe impulsy do rozwoju. Powstanie nowych przedsiębiorstw, szczególnie w sektorze usług i turystyki, przyczyni się do wzrostu zatrudnienia i zmniejszenia bezrobocia. Lokalni przedsiębiorcy otrzymają wsparcie w postaci szkoleń, doradztwa oraz dostępu do funduszy, co umożliwi im rozwijanie działalności i zwiększenie konkurencyjności. Strategiczne położenie miasta przy autostradzie A1 zostanie w pełni wykorzystane do przyciągania inwestorów, co dodatkowo wzmocni lokalną gospodarkę.

Środowisko naturalne Kamińska ulegnie znaczącej poprawie dzięki działaniom na rzecz ochrony i zrównoważonego zarządzania zasobami. Wprowadzenie zielonych technologii, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz efektywne zarządzanie odpadami przyczynią się do poprawy jakości powietrza, wód i gleby. Mieszkańcy będą mogli cieszyć się czystym, zdrowym środowiskiem, a miasto stanie się wzorem do naśladowania w zakresie ekologii.

Spółeczność lokalna Kamińska będzie bardziej zintegrowana i aktywna. Działania rewitalizacyjne przyczynią się do ograniczenia wykluczenia społecznego, poprzez wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących oraz tworzenie możliwości aktywizacji zawodowej i społecznej. Poprawa jakości usług opiekuńczych, zdrowotnych i edukacyjnych zapewni mieszkańcom lepszy dostęp do niezbędnych świadczeń, co podniesie ich standard życia.

Ład przestrzenny Kamińska zostanie zachowany i wzmocniony. Odnowione zabytki oraz dbałość o estetykę przestrzeni miejskiej przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności miasta. Nowe inwestycje będą realizowane w sposób zrównoważony, z poszanowaniem dla lokalnego krajobrazu i historii, co stworzy harmonijną przestrzeń miejską.

Podsumowując, po przeprowadzeniu rewitalizacji, Kamińsk stanie się nowoczesnym, przyjaznym mieszkańcom i turystom miastem, które łączy w sobie dynamiczny rozwój gospodarczy z wysoką jakością życia i dbałością o środowisko. Rewitalizacja przyczyni się do trwałego poprawienia warunków życia, stworzenia nowych możliwości rozwojowych oraz zbudowania silnej i zintegrowanej społeczności lokalnej.

Po przeprowadzeniu rewitalizacji, dzieci i młodzież w Kamińsku będą dobrze wyedukowani, dzięki znaczącym inwestycjom w infrastrukturę edukacyjną oraz nowoczesne programy nauczania. Te działania zapewnią im wysoką jakość kształcenia i przygotowanie do przyszłych wyzwań. Nowo powstające firmy w regionie stworzą liczne miejsca pracy, co umożliwi młodym ludziom podjęcie zatrudnienia w Kamińsku lub jego okolicach, eliminując konieczność migracji z gminy w poszukiwaniu lepszych perspektyw zawodowych. Dzięki inwestycjom w sport i rekreację, młodzież będzie miała doskonałe warunki do rozwijania swojej kondycji fizycznej i dbania o zdrowie. Nowoczesne obiekty sportowe, boiska, baseny oraz parki rekreacyjne staną się miejscem, gdzie będą mogli aktywnie spędzać czas wolny. Te inwestycje przyczynią się do wychowania zdrowego i wysportowanego pokolenia, które będzie lepiej przygotowane do wyzwań dorosłego życia.

Ponadto, rewitalizacja uwzględni rozwój innowacyjnych technologii i edukację w zakresie sztucznej inteligencji oraz zmieniającego się świata. Młodzi mieszkańcy Kamińska będą mieli dostęp do nowoczesnych narzędzi edukacyjnych i programów, które pozwolą im na kreatywne myślenie i rozwijanie własnych pomysłów. Wykorzystanie technologii oraz wiedzy z zakresu innowacji umożliwi im kreowanie własnej życiowej drogi, dostosowanej do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i globalnych trendów.

Rewitalizacja Kamińska zapewni dzieciom i młodzieży nie tylko wysoką jakość edukacji i przygotowanie do przyszłych wyzwań zawodowych, ale także doskonałe warunki do rozwoju fizycznego i zdrowotnego. Inwestycje w nowoczesne technologie i innowacyjne programy edukacyjne pozwolą młodym ludziom na pełne wykorzystanie swojego potencjału i budowanie satysfakcjonującej przyszłości w swojej rodzinnej gminie.

Po przeprowadzeniu rewitalizacji, miasto Kamieńsk będzie w pełni przystosowane do potrzeb osób starszych, zapewniając im wygodne i bezpieczne warunki do życia. Infrastruktura miejska zostanie dostosowana tak, aby była przyjazna i dostępna dla seniorów. Chodniki i przejścia dla pieszych będą wyposażone w obniżone krawężniki i odpowiednie oznaczenia, co ułatwi poruszanie się osobom o ograniczonej mobilności. Przystanki komunikacji miejskiej będą dostosowane do potrzeb osób starszych, z miejscami siedzącymi i informacją w formie wizualnej oraz dźwiękowej.

W ramach programu rewitalizacji powstaną również specjalne centra i kluby seniora, które staną się miejscami spotkań i aktywności dla osób starszych. Będą tam organizowane różnorodne zajęcia rekreacyjne, edukacyjne i kulturalne, takie jak gimnastyka dla seniorów, warsztaty artystyczne, kursy komputerowe oraz spotkania z lokalnymi artystami i ekspertami. Te inicjatywy mają na celu nie tylko aktywizację osób starszych, ale również integrację społeczną i zapobieganie izolacji. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną obejmą rozbudowę placówek medycznych, zapewniając łatwiejszy dostęp do usług zdrowotnych i specjalistycznej opieki. Przychodnie i szpitale będą wyposażone w nowoczesny sprzęt medyczny oraz odpowiednie udogodnienia dla osób starszych. Ponadto, w mieście będą działały programy wsparcia i opieki domowej, umożliwiające seniorom pozostanie w swoich domach i korzystanie z profesjonalnej opieki bez konieczności przenoszenia się do ośrodków opieki długoterminowej. Również parki i przestrzenie rekreacyjne zostaną zaprojektowane z myślą o osobach starszych, oferując spokojne miejsca do odpoczynku i relaksu, wyposażone w ławki, altany i ścieżki spacerowe. Specjalne strefy rekreacyjne będą umożliwiały seniorom uprawianie łagodnych form aktywności fizycznej, takich jak nordic walking czy tai chi, co przyczyni się do ich zdrowia i dobrej kondycji fizycznej. Dzięki tym wszystkim działaniom, miasto Kamieńsk stanie się miejscem, gdzie osoby starsze będą mogły cieszyć się wysoką jakością życia, aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i korzystać z różnorodnych usług dostosowanych do ich potrzeb. Rewitalizacja miasta stworzy warunki, w których seniorzy będą mogli żyć godnie, bezpiecznie i komfortowo, zachowując aktywność i zdrowie na długie lata.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Kamieńsk będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.

Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy Kamieńsk, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono następujące cele rewitalizacji:

Cel 1.	Spoleczno-zawodowa aktywizacja obszaru rewitalizacji
Cel 2.	Stworzenie warunków przyjaznych do życia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Cel 3.	Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji jako wsparcie dla pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych

Poniższe tabele zawierają zestawienie celów oraz odpowiadających im kierunków działań.

Cel 1. Społeczno-zawodowa aktywizacja obszaru rewitalizacji
Kierunki działań/cele szczegółowe
1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej 1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z żywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji 1.4 Upowszechnianie kultury 1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych 1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym

Cel 2. Stworzenie warunków przyjaznych do życia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Kierunki działań/cele szczegółowe
2.1. Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej 2.2. Ochrona powietrza 2.3. Wspieranie i pobudzanie aktywności właścicieli obiektów do modernizacji infrastruktury mieszkaniowej oraz likwidowania niskiej emisji 2.4. Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej 2.5. Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy 2.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa 2.7. Poprawa jakości środowiska naturalnego

Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji jako wsparcie dla pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych
Kierunki działań/cele szczegółowe
3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki 3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej 3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru 3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej

Potrzeby rewitalizacyjne, cele rewitalizacji, kierunki działania – komplementarność problemowa
Poniżej w tabeli przedstawiono potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działania.

potrzeba rewitalizacyjna	cel rewitalizacji	kierunek działania
<p>Uporządkowanie przestrzeni publicznej, w tym modernizacja placów, parków i chodników oraz odnowa kamienic. Inwestycje w infrastrukturę społeczną, obejmującą opiekę, kulturę, sport i edukację, jak również modernizacja infrastruktury technicznej i ochrona środowiska naturalnego.</p> <p>Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie rodzin.</p> <p>Aktywizowanie i pomoc osobom starszym, z niepełnosprawnościami i chorym.</p> <p>Rozwój gospodarczy, z naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy.</p> <p>Wzmacnianie więzi społecznych oraz kultywowanie historii i tradycji są niezbędne do budowania silnej, zintegrowanej społeczności lokalnej.</p>	<p>Cel 1. Spoleczno-zawodowa aktywizacja obszaru rewitalizacji</p>	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p> <p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p>
<p>Edukacja dzieci i młodzieży oraz wsparcie ich rozwoju.</p> <p>Polepszenie jakości powietrza atmosferycznego, a także zagospodarowanie terenów zielonych i uporządkowanie przestrzeni miejskiej.</p> <p>Poprawa warunków mieszkaniowych oraz tworzenie nowych zasobów mieszkaniowych.</p> <p>Przywrócenie funkcji społecznych terenom zielonym oraz zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru rewitalizacji.</p>	<p>Cel 2. Stworzenie warunków przyjaznych do życia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>	<p>2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej</p> <p>2.2 Ochrona powietrza</p> <p>2.3 Wspieranie i pobudzanie aktywności właścicieli obiektów do modernizacji infrastruktury mieszkaniowej oraz likwidowania niskiej emisji</p> <p>2.4 Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej</p> <p>2.5 Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy</p> <p>2.6 Poprawa poziomu bezpieczeństwa</p> <p>2.7 Poprawa jakości środowiska naturalnego</p>
<p>Prowadzenie działań inwestycyjnych, które poprawią jakość życia oraz podniosą walory funkcjonalno-przestrzenne i środowiskowe przestrzeni, z myślą o poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Rozwój infrastruktury technicznej.</p>	<p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji jako wsparcie dla pozytywnych przemian społecznych i gospodarczych</p>	<p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>

7. Opis przedsięwzięć

7.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W tabelach poniżej przedstawiono podstawowe projekty rewitalizacyjne, czyli takie, bez których realizacja celów Gminnego Programu Rewitalizacji nie będzie możliwa, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Działania te są skierowane na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji. Zadbano również o to, by projekty były względem siebie komplementarne i dopełniały się m.in. pod względem tematycznym, dzięki czemu Program Rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym. Uniknięto sytuacji, w której działania byłyby fragmentaryczne i dotyczyły np. tylko sfery technicznej. W Programie zaproponowano, aby projekty społeczne obejmowały obszar rewitalizacji, oddziaływały na obszar objęty stanem kryzysowym, a w dalszej kolejności, jeżeli możliwe stanie się takie oddziaływanie, na tereny przyległe do niego lub położone w bardziej oddalonych częściach Gminy Kamieńsk. Pozytywne oddziaływanie na tereny poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji będzie stanowiło wartość dodaną projektów, co jest oczywiście zjawiskiem pożądanym.

Grupa docelowa

Grupą docelową podstawowych projektów rewitalizacyjnych są wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Wśród nich wyróżnić można:

- Mieszkańców kamienic znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej w centralnej części miasta,
- Pracowników oraz odbiorców pomocy społecznej,
- Turystów.

Użytkownikami efektów projektów infrastrukturalnych, ze względu na charakter inwestycji, będą również osoby spoza obszaru rewitalizacji, takie jak użytkownicy modernizowanych dróg czy osoby chcące załatwić sprawę w Urzędzie Miejskim w Kamieńsku. Grupę odbiorców stanowią dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy, a także osoby bezrobotne oraz planujące założyć własną działalność gospodarczą.

Poniższe projekty mogą być łączone, aby jeszcze skuteczniej realizować cele Programu.

Planowane przedsięwzięcia dotyczące zabytków zostaną wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Planowane podstawowe projekty rewitalizacyjne:

Przedsięwzięcie 1.	
Nazwa projektu	Rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z otoczeniem
Podmiot realizujący	Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła w Kamieńsku
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr ewid. 169 obręb 6 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej 1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji 1.4 Upowszechnianie kultury

	<p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna
Główny problem	Kościół parafialny w Kamieńsku, będący ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta, od wielu lat boryka się z problemami związanymi z degradacją infrastruktury. Zły stan techniczny budynku oraz jego otoczenia nie tylko obniża estetykę tej części miasta, ale także stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców i turystów. Brak odpowiedniej infrastruktury wokół kościoła ogranicza możliwość organizacji wydarzeń religijnych, kulturalnych i społecznych, co negatywnie wpływa na życie społeczności lokalnej.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest kompleksowa rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z jego otoczeniem, aby przywrócić mu dawną świetność, zwiększyć jego funkcjonalność oraz poprawić estetykę i bezpieczeństwo tej części miasta. Projekt ma na celu stworzenie przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej, duchowej i kulturalnej mieszkańców.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą gruntowną renowację kościoła parafialnego, w tym naprawę elewacji, wymianę okien, drzwi, modernizację dachu oraz odnowienie wnętrza z zachowaniem historycznych detali. Otoczenie kościoła zostanie uporządkowane i zagospodarowane poprzez budowę nowych chodników, oświetlenia, ławek oraz zieleni. Planowane jest również stworzenie miejsc parkingowych oraz instalacja systemów monitoringu, aby zapewnić bezpieczeństwo odwiedzającym.
	Planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację licznych wydarzeń religijnych, kulturalnych i społecznych w odnowionym kościele oraz jego otoczeniu. Będą to m.in. koncerty, wystawy, spotkania integracyjne oraz warsztaty edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Rewitalizacja otoczenia kościoła umożliwi także organizację plenerowych wydarzeń kulturalnych, sprzyjając integracji społecznej i wzmocnieniu więzi międzyludzkich.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Rewitalizacja kościoła parafialnego oraz jego otoczenia znacząco poprawi estetykę i funkcjonalność centralnej części miasta. Przywrócenie świetności zabytkowego budynku podniesie atrakcyjność turystyczną Kamieńska, a odnowione otoczenie stanie się miejscem spotkań i wydarzeń kulturalnych, religijnych oraz społecznych. Projekt przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców, promując integrację społeczną i przeciwdziałając wykluczeniu.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	5 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2026 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu zostanie odrestaurowany i zmodernizowany kościół parafialny w Kamieńsku wraz z jego otoczeniem. Spodziewane produkty to m.in. liczba zorganizowanych wydarzeń religijnych, kulturalnych i społecznych, liczba uczestników tych wydarzeń oraz liczba turystów odwiedzających odnowiony kościół. Rezultaty długoterminowe obejmują: wzrost aktywności kulturalnej i społecznej w Kamieńsku, poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta oraz wzmocnienie więzi społecznych w lokalnej społeczności.
Pomiar rezultatów	Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła w Kamieńsku, Gmina Kamieńsk

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .
--	--

Przedsięwzięcie 2.	
Nazwa projektu	Przebudowa budynku byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 wraz ze zmianą sposobu użytkowania
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr ewid. 205/2 obręb 6 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p> <p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Budynek byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 od dłuższego czasu jest nieużywany i znajduje się w złym stanie technicznym. Jego obecny stan negatywnie wpływa na wizerunek okolicy oraz bezpieczeństwo. Brak zagospodarowania tego obiektu to zmarnowany potencjał przestrzenny, który mógłby być wykorzystany na cele społeczne i edukacyjne, wspierając rozwój lokalnej społeczności i przeciwdziałając problemom związanym z niedostateczną infrastrukturą społeczną.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest kompleksowa przebudowa i modernizacja budynku byłego internatu oraz zmiana jego sposobu użytkowania, aby przekształcić go w wielofunkcyjne centrum społeczno-edukacyjne. Projekt ma na celu stworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej przestrzeni, która będzie służyć mieszkańcom Kamieńska jako miejsce edukacji, spotkań społecznych i aktywności kulturalnych.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą gruntowną przebudowę budynku, w tym modernizację elewacji, wymianę okien i drzwi, remont dachu, instalację nowoczesnych systemów ogrzewania, wentylacji i oświetlenia oraz dostosowanie wnętrza do nowych funkcji. Planowane jest również przystosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez montaż wind i budowę podjazdów. W ramach projektu zostaną stworzone sale dydaktyczne, pomieszczenia do spotkań i warsztatów, a także przestrzenie do organizacji wydarzeń kulturalnych i społecznych.

Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację szerokiej gamy działań społecznych i edukacyjnych w nowym centrum. Będą to m.in. kursy i szkolenia dla różnych grup wiekowych, spotkania integracyjne, warsztaty artystyczne i rzemieślnicze, a także wydarzenia kulturalne i sportowe. Centrum stanie się miejscem spotkań dla lokalnych stowarzyszeń i organizacji, wspierając rozwój społeczności lokalnej oraz promując aktywność społeczną i kulturalną.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Przebudowa i modernizacja budynku byłego internatu oraz jego adaptacja na centrum społeczno-edukacyjne przyczyni się do poprawy estetyki i funkcjonalności tej części Kamieńska. Projekt wpłynie na zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych i społecznych, wspierając rozwój lokalnej społeczności i przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu. Nowe centrum stanie się miejscem aktywności, integracji i współpracy mieszkańców, co przyczyni się do wzmocnienia więzi społecznych i podniesienia jakości życia w gminie.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	2 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu zostanie przekształcony i zmodernizowany budynek byłego internatu, który stanie się nowoczesnym centrum społeczno-edukacyjnym. Spodziewane produkty to m.in. liczba zorganizowanych kursów, szkoleń, warsztatów i wydarzeń kulturalnych, liczba uczestników tych wydarzeń oraz liczba lokalnych organizacji korzystających z nowej przestrzeni. Rezultaty długoterminowe obejmują: wzrost aktywności edukacyjnej i społecznej w Kamieńsku, poprawę jakości życia mieszkańców oraz integrację i rozwój lokalnej społeczności.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 3.	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji, ulica Szkolna 4 – działka nr ewid. 205/2 obręb 6 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej 1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym 2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej 2.6 Poprawa poziomu bezpieczeństwa 2.7 Poprawa jakości środowiska naturalnego

	<p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Teren przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 jest zaniedbany i niewykorzystany. Brak odpowiedniej infrastruktury i estetycznego zagospodarowania przestrzeni negatywnie wpływa na wizerunek szkoły oraz komfort uczniów, nauczycieli i odwiedzających. Nieuporządkowany teren nie sprzyja aktywnościom na świeżym powietrzu ani organizacji wydarzeń szkolnych i społecznych, co ogranicza możliwości wszechstronnego rozwoju uczniów.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest kompleksowe zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej, aby stworzyć funkcjonalną i estetyczną przestrzeń, która będzie służyć uczniom, nauczycielom oraz lokalnej społeczności. Projekt ma na celu poprawę warunków edukacyjnych i rekreacyjnych oraz podniesienie atrakcyjności i bezpieczeństwa otoczenia szkoły.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą modernizację i zagospodarowanie terenu wokół budynku szkoły. W ramach projektu przewiduje się budowę chodników, ścieżek edukacyjnych i rekreacyjnych, placu zabaw oraz strefy relaksu z ławkami i zielenią. Zostaną również zainstalowane elementy małej architektury, takie jak stojaki na rowery, kosze na śmieci, oświetlenie oraz monitoring, co zapewni bezpieczeństwo i funkcjonalność przestrzeni. Dodatkowo, planowane jest zagospodarowanie części terenu na ogród szkolny, gdzie uczniowie będą mogli prowadzić zajęcia z przyrody i ekologii.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację różnych wydarzeń i aktywności na zagospodarowanym terenie, takich jak pikniki szkolne, festyny, zajęcia sportowe i warsztaty edukacyjne. Nowa przestrzeń będzie dostępna nie tylko dla uczniów, ale również dla mieszkańców Kamieńska, promując integrację społeczności lokalnej. W ramach projektu planowane są również programy edukacyjne i ekologiczne, które będą realizowane w ogrodzie szkolnym.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej znacząco poprawi estetykę i funkcjonalność otoczenia szkoły, co pozytywnie wpłynie na komfort i bezpieczeństwo uczniów oraz nauczycieli. Nowa infrastruktura rekreacyjna i edukacyjna stworzy możliwości do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu, co przyczyni się do poprawy zdrowia i kondycji fizycznej uczniów. Projekt zwiększy również atrakcyjność szkoły i jej otoczenia, promując postawy proekologiczne i wzmacniając więzi społeczne.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	200 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2027
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu powstanie nowoczesna i funkcjonalna przestrzeń wokół budynku szkoły ponadpodstawowej, obejmująca chodniki, ścieżki, plac zabaw, strefy relaksu oraz ogród szkolny. Spodziewane produkty to m.in. liczba zorganizowanych wydarzeń szkolnych i społecznych, liczba uczestników tych wydarzeń, a także liczba uczniów korzystających z nowej infrastruktury. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę warunków edukacyjnych i rekreacyjnych w szkole, zwiększenie aktywności

	fizycznej i świadomości ekologicznej wśród uczniów, a także wzmocnienie integracji społeczności lokalnej.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 4.	
Nazwa projektu	Monitoring przestrzeni publicznej na terenie miasta Kamieńsk wraz z utworzeniem i wyposażeniem centrum monitoringu
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Realizowane cele GPR	1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym 2.6 Poprawa poziomu bezpieczeństwa
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna
Główny problem	Miasto Kamieńsk zmaga się z problemami związanymi z bezpieczeństwem publicznym, takimi jak akty wandalizmu, przestępstwa oraz nieprzestrzeganie porządku publicznego. Brak skutecznego systemu monitoringu przestrzeni publicznej utrudnia szybkie reagowanie na incydenty oraz zapobieganie przestępstwom. Obecnie nie ma odpowiedniego narzędzia, które pozwoliłoby na skuteczne nadzorowanie newralgicznych miejsc w mieście, co prowadzi do poczucia zagrożenia wśród mieszkańców i obniża jakość życia w Kamieńsku.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta Kamieńsk poprzez wdrożenie kompleksowego systemu monitoringu przestrzeni publicznej oraz utworzenie i wyposażenie nowoczesnego centrum monitoringu. Projekt ma na celu zwiększenie skuteczności prewencji oraz szybkiego reagowania na wszelkie zagrożenia, co przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców i przedsiębiorców oraz podniesienia poczucia bezpieczeństwa.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą instalację nowoczesnych kamer monitoringu w kluczowych miejscach na terenie miasta, takich jak parki, place, ulice, przystanki komunikacji miejskiej oraz okolice szkół i innych instytucji publicznych. W ramach projektu zostanie utworzone centrum monitoringu, które będzie wyposażone w zaawansowany sprzęt komputerowy, monitory oraz oprogramowanie umożliwiające bieżące śledzenie i analizę nagrań. Dodatkowo, centrum monitoringu zostanie zintegrowane z systemami służb miejskich i porządkowych, co umożliwi szybką wymianę informacji i koordynację działań. Jeżeli zajdzie potrzeba, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt zakłada również prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości mieszkańców na temat znaczenia monitoringu w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego. Planowane są spotkania z mieszkańcami, podczas których zostaną przedstawione korzyści płynące z systemu monitoringu oraz zasady jego działania. Dodatkowo, projekt przewiduje współpracę z lokalnymi szkołami i

	organizacjami w zakresie edukacji na temat bezpieczeństwa oraz zasad odpowiedzialnego korzystania z przestrzeni publicznej.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Wdrożenie systemu monitoringu przestrzeni publicznej oraz utworzenie centrum monitoringu znacząco zwiększy skuteczność prewencji i reagowania na incydenty na terenie Kamieńska. Obecność kamer monitoringu w kluczowych miejscach działa odstraszająco na potencjalnych sprawców przestępstw i aktów wandalizmu. System monitoringu pozwoli na szybką identyfikację i interwencję w przypadku naruszenia porządku publicznego, co zwiększy poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców i przedsiębiorców oraz przyczyni się do poprawy jakości życia w mieście.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	300 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2027
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu powstanie nowoczesny system monitoringu obejmujący kluczowe miejsca na terenie Kamieńska oraz centrum monitoringu wyposażone w zaawansowany sprzęt i oprogramowanie. Spodziewane produkty to m.in. liczba zainstalowanych kamer, liczba monitorowanych lokalizacji oraz liczba interwencji podjętych dzięki monitoringowi. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę bezpieczeństwa publicznego, zmniejszenie liczby przestępstw i aktów wandalizmu, wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz poprawę jakości życia w Kamieńsku.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 5.	
Nazwa projektu	Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	cały obszar rewitalizacji
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej</p> <p>2.2 Ochrona powietrza</p> <p>2.7 Poprawa jakości środowiska naturalnego</p> <p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>

Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Miasto Kamieńsk boryka się z problemem braku odpowiedniej infrastruktury rowerowej, co ogranicza możliwości mieszkańców do korzystania z rowerów jako środka transportu oraz formy rekreacji. Brak ścieżek rowerowych zniechęca mieszkańców do korzystania z rowerów, co prowadzi do wzrostu ruchu samochodowego, zanieczyszczenia powietrza i obniżenia jakości życia. Obecny stan infrastruktury drogowej nie zapewnia wystarczającego bezpieczeństwa rowerzystom, co dodatkowo utrudnia promowanie aktywnego trybu życia.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest budowa nowoczesnych i bezpiecznych ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk, aby zwiększyć dostępność i atrakcyjność transportu rowerowego oraz promować zdrowy i ekologiczny styl życia wśród mieszkańców. Projekt ma na celu poprawę infrastruktury miejskiej, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz wzrost aktywności fizycznej mieszkańców.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą budowę sieci ścieżek rowerowych, które będą przebiegać przez kluczowe obszary miasta, łącząc główne osiedla, szkoły, miejsca pracy oraz punkty usługowe. Ścieżki rowerowe zostaną odpowiednio oznakowane i wyposażone w niezbędną infrastrukturę, taką jak stojaki na rowery, stacje naprawcze, oświetlenie oraz przejścia dla rowerzystów. W ramach projektu przewiduje się również modernizację istniejących dróg i chodników, aby zapewnić płynne i bezpieczne połączenia dla rowerzystów. Jeżeli zajdzie potrzeba, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt zakłada prowadzenie kampanii edukacyjno-promocyjnych, mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat korzyści płynących z korzystania z rowerów oraz zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. Planowane są także wydarzenia promujące jazdę na rowerze, takie jak rajdy rowerowe, warsztaty dla dzieci i młodzieży oraz akcje zachęcające do korzystania z rowerów jako alternatywnego środka transportu.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk znacząco poprawi infrastrukturę transportową, co zachęci mieszkańców do częstszego korzystania z rowerów. Zwiększenie liczby rowerzystów przyczyni się do zmniejszenia ruchu samochodowego, co z kolei wpłynie na redukcję zanieczyszczenia powietrza oraz hałasu w mieście. Bezpieczne i nowoczesne ścieżki rowerowe podniosą komfort i bezpieczeństwo rowerzystów, promując aktywny i zdrowy tryb życia.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	8 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2027 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu powstanie sieć nowoczesnych i bezpiecznych ścieżek rowerowych, łączących kluczowe obszary miasta Kamieńsk. Spodziewane produkty to m.in. długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych, liczba zainstalowanych stojaków na rowery, stacji naprawczych oraz punktów oświetleniowych. Rezultaty długoterminowe obejmują: wzrost liczby mieszkańców korzystających z rowerów, poprawę jakości powietrza, zmniejszenie ruchu samochodowego, zwiększenie bezpieczeństwa na drogach oraz poprawę zdrowia i kondycji fizycznej mieszkańców.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .
--	--

Przedsięwzięcie 6.	
Nazwa projektu	Budowa chodników w msc. Kamieńsk (ul. Akacyjowa, Lipowa, Sosnowa, Dębowa, Wojska Polskiego)
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	działki nr ewid. 46/2, 49/2, 53/12, 54/1, 56/34, 59 obręb 7 Kamieńsk – poza obszarem rewitalizacji Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji Art. 15. Pkt. 3. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki i służą one realizacji celów i kierunków działań programu.
Realizowane cele GPR	Pomimo położenia poza obszarem rewitalizacji, projekt realizuje następujące cele GPR: 2.4 Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej 2.6 Poprawa poziomu bezpieczeństwa 2.7 Poprawa jakości środowiska naturalnego 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki 3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Ulice Akacyjowa, Lipowa i Spacerowa w Kamieńsku są obecnie pozbawione odpowiednich chodników, co stwarza znaczące problemy związane z bezpieczeństwem pieszych. Brak chodników zmusza mieszkańców do poruszania się po jezdni, co jest szczególnie niebezpieczne w miejscach o dużym natężeniu ruchu drogowego. Stan ten ogranicza również komfort i swobodę poruszania się pieszych, w tym dzieci, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Niedostateczna infrastruktura chodnikowa negatywnie wpływa na estetykę i funkcjonalność tych ulic oraz całej okolicy, co wpływa również negatywnie na sferę gospodarczą, utrudniając dostęp do funkcjonujących ta przedsięwzięciach.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest budowa nowoczesnych i bezpiecznych chodników wzdłuż ulic: Akacyjowej, Lipowej i Spacerowej w Kamieńsku. Projekt ma na celu poprawę bezpieczeństwa i komfortu pieszych, podniesienie jakości infrastruktury miejskiej oraz zwiększenie estetyki i funkcjonalności tych ulic.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą budowę chodników wzdłuż ulic: Akacyjowej, Lipowej i Spacerowej, z uwzględnieniem ich odpowiedniego oznakowania i oświetlenia. Chodniki będą wykonane z trwałych i estetycznych materiałów, które zapewnią długą żywotność i komfort użytkowania. Dodatkowo, projekt przewiduje budowę przejść dla pieszych, instalację elementów małej architektury, takich jak ławki, kosze na śmieci oraz stojaki na rowery, co zwiększy funkcjonalność i estetykę przestrzeni publicznej.

Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt zakłada działania informacyjno-edukacyjne skierowane do mieszkańców, mające na celu podniesienie świadomości na temat korzyści płynących z bezpiecznej i estetycznej infrastruktury chodnikowej. Planowane są spotkania z mieszkańcami, podczas których zostaną przedstawione szczegóły projektu oraz jego znaczenie dla poprawy bezpieczeństwa i jakości życia. Projekt będzie również promować bezpieczne poruszanie się po drogach oraz kształtować postawy odpowiedzialności za wspólną przestrzeń publiczną.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Pomimo położenia poza obszarem rewitalizacji, projekt wpływa na niwelację zdiagnozowanych w GPR problemów. Budowa chodników wzdłuż ulic: Akacjowej, Lipowej i Spacerowej znacząco poprawi bezpieczeństwo pieszych, eliminując konieczność poruszania się po jezdni. Nowoczesna infrastruktura chodnikowa podniesie komfort i swobodę poruszania się, szczególnie dla dzieci, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Estetyczne i funkcjonalne chodniki przyczynią się do poprawy wizerunku ulic i całej okolicy, podnosząc jakość życia mieszkańców.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	2 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2026 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu powstaną nowoczesne i bezpieczne chodniki wzdłuż ulic: Akacjowej, Lipowej i Spacerowej. Spodziewane produkty to m.in. długość nowo wybudowanych chodników, liczba zainstalowanych elementów małej architektury oraz liczba przejść dla pieszych. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę bezpieczeństwa pieszych, zwiększenie komfortu i funkcjonalności przestrzeni publicznej, podniesienie estetyki okolicy oraz wzrost jakości życia mieszkańców Kamieńska.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 7.	
Nazwa projektu	Rozbudowa przedszkola w msc. Kamieńsk
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr 189/1 obręb 5 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p> <p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p>

	3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Przedszkole w Kamieńsku boryka się z problemem niewystarczającej przestrzeni oraz ograniczonych możliwości lokalowych, co utrudnia przyjęcie większej liczby dzieci i prowadzenie różnorodnych zajęć edukacyjnych i rekreacyjnych. Obecny stan budynku oraz brak odpowiedniej infrastruktury ograniczają jakość opieki i edukacji przedszkolnej, co negatywnie wpływa na rozwój dzieci i komfort pracy personelu. Rosnąca liczba mieszkańców miasta i zwiększone zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolu powodują konieczność rozbudowy placówki, również ze względu na możliwość kontynuacji wykonywania pracy przez rodziców.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest rozbudowa przedszkola w Kamieńsku, aby zwiększyć jego powierzchnię użytkową i poprawić warunki lokalowe. Projekt ma na celu stworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej przestrzeni, która pozwoli na przyjęcie większej liczby dzieci oraz zapewnienie im wysokiej jakości opieki i edukacji. Rozbudowa przedszkola przyczyni się również do poprawy warunków pracy personelu oraz zwiększenia komfortu rodziców.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą rozbudowę istniejącego budynku przedszkola poprzez dobudowanie nowych sal dydaktycznych, sal rekreacyjnych oraz pomieszczeń socjalnych. W ramach projektu przewiduje się również modernizację i adaptację istniejących pomieszczeń, aby dostosować je do nowych funkcji i standardów. Planowane jest także wyposażenie przedszkola w nowoczesne meble, sprzęt edukacyjny i rekreacyjny oraz instalację systemów bezpieczeństwa, takich jak monitoring i systemy przeciwpożarowe.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację spotkań informacyjnych i konsultacji z rodzicami oraz społecznością lokalną, aby przedstawić korzyści płynące z rozbudowy przedszkola oraz uzyskać opinie na temat potrzeb i oczekiwań dotyczących nowej infrastruktury. Przedszkole będzie również realizować programy edukacyjne i integracyjne, które wspierają rozwój dzieci i promują współpracę z rodzicami oraz lokalną społecznością. Dodatkowo, planowane są szkolenia dla personelu przedszkolnego, aby podnieść jakość opieki i edukacji.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Rozbudowa przedszkola w Kamieńsku pozwoli na zwiększenie liczby miejsc dla dzieci, co zaspokoi rosnące zapotrzebowanie na usługi przedszkolne w mieście. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura poprawi warunki lokalowe, co wpłynie na jakość opieki i edukacji oraz komfort dzieci i personelu. Projekt przyczyni się również do integracji społeczności lokalnej, zwiększenia współpracy z rodzicami oraz podniesienia poziomu edukacji przedszkolnej.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	6 000 000,00 PLN Dotacja z programu Polski Ład 3 000 000,00 PLN wkład własny 3 000 000,00 PLN
Okres realizacji	2024 - 2025
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu przedszkole w Kamieńsku zostanie rozbudowane o nowe sale dydaktyczne, rekreacyjne i socjalne, co pozwoli na przyjęcie większej liczby dzieci. Spodziewane produkty to m.in. liczba nowych pomieszczeń, powierzchnia użytkowa przedszkola oraz liczba zakupionego sprzętu edukacyjnego i rekreacyjnego. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę warunków opieki i edukacji przedszkolnej, zwiększenie liczby miejsc dla dzieci, podniesienie jakości

	pracy personelu oraz wzmocnienie współpracy z rodzicami i lokalną społecznością.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 8.	
Nazwa projektu	Remont budynku infrastruktury sportowej wraz z modernizacją trybun na stadionie w mieście Kamieńsk
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr 95/2 obręb 7 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p> <p>2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej</p> <p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Stadion w Kamieńsku, będący ważnym ośrodkiem sportowym dla lokalnej społeczności, boryka się z problemami związanymi z degradacją infrastruktury sportowej i trybun. Zły stan techniczny budynku i trybun obniża komfort i bezpieczeństwo użytkowników, co zniechęca mieszkańców do aktywnego korzystania z obiektu. Niewystarczająca infrastruktura utrudnia organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych, co negatywnie wpływa na aktywność społeczną i sportową w mieście, a także na sferę gospodarczą.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest kompleksowy remont budynku infrastruktury sportowej oraz modernizacja trybun na stadionie w Kamieńsku, aby poprawić warunki korzystania z obiektu oraz zwiększyć jego atrakcyjność dla mieszkańców i organizatorów wydarzeń sportowych. Projekt ma na celu stworzenie bezpiecznego, funkcjonalnego i nowoczesnego ośrodka sportowego, który będzie sprzyjał rozwojowi sportu i integracji społecznej.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą remont budynku infrastruktury sportowej, w tym modernizację szatni, sanitariatów, pomieszczeń magazynowych oraz biur. Planowane jest także odnowienie elewacji budynku, naprawa dachu oraz instalacja nowoczesnych systemów ogrzewania, wentylacji i oświetlenia.

	Modernizacja trybun będzie obejmować wymianę siedzeń, naprawę konstrukcji oraz zapewnienie odpowiedniego zadaszenia. W ramach projektu zostanie również zainstalowane nowe oświetlenie stadionu oraz system nagłośnienia.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację różnorodnych wydarzeń sportowych i kulturalnych na zmodernizowanym stadionie, takich jak turnieje piłkarskie, zawody lekkoatletyczne, festyny rodzinne oraz koncerty. Nowa infrastruktura umożliwi także prowadzenie regularnych treningów i zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Działania te będą promować aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia, a także integrować lokalną społeczność. Dodatkowo, planowane są programy edukacyjne i szkolenia dla trenerów oraz animatorów sportu.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Remont budynku infrastruktury sportowej oraz modernizacja trybun na stadionie w Kamieńsku znacząco poprawi komfort i bezpieczeństwo użytkowników, co zachęci mieszkańców do aktywnego korzystania z obiektu. Nowoczesna infrastruktura sportowa umożliwi organizację różnorodnych wydarzeń, co zwiększy aktywność sportową i społeczną w mieście. Projekt przyczyni się także do promocji zdrowego trybu życia i integracji społecznej, tworząc przestrzeń sprzyjającą spotkaniom i wspólnym aktywnościom. Projekt wpływa również na sferę gospodarczą, organizacja różnego rodzaju wydarzeń może prowadzić do rozwoju lokalnych przedsiębiorstw.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	1 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2027 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu zostanie wyremontowany budynek infrastruktury sportowej oraz zmodernizowane trybuny na stadionie w Kamieńsku. Spodziewane produkty to m.in. liczba wyremontowanych pomieszczeń, liczba zainstalowanych siedzeń na trybunach, nowe systemy oświetlenia i nagłośnienia oraz liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę warunków korzystania z obiektu sportowego, zwiększenie liczby użytkowników stadionu, wzrost aktywności fizycznej wśród mieszkańców oraz podniesienie jakości życia społecznego w Kamieńsku.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 9.	
Nazwa projektu	Rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w msc. Kamieńsk wraz z budową naziemnego parku trampolin oraz małą architekturą
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr ewid. 95/2 obręb 7 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej 1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.4 Upowszechnianie kultury 1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych

	<p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p> <p>2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej</p> <p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Obecna infrastruktura rekreacyjna przy ul. Sportowej w Kamieńsku, w tym pumtrack, jest niewystarczająca i nie spełnia rosnących potrzeb lokalnej społeczności, szczególnie młodzieży i dzieci. Brak dodatkowych atrakcji oraz małej architektury ograniczają możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu i integracji społecznej. Niewystarczająca oferta rekreacyjna może prowadzić do zmniejszenia aktywności fizycznej wśród mieszkańców oraz do ich wykluczenia społecznego.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w Kamieńsku oraz budowa naziemnego parku trampolin i wyposażenie terenu w małą architekturę, aby stworzyć nowoczesną i atrakcyjną przestrzeń rekreacyjną dla mieszkańców. Projekt ma na celu zwiększenie dostępności do różnorodnych form aktywności fizycznej, promowanie zdrowego trybu życia oraz integrację społeczności lokalnej.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Prace inwestycyjne obejmą rozbudowę istniejącego pumtracka, co pozwoli na zwiększenie jego powierzchni i urozmaicenie tras, dostosowując je do różnych poziomów zaawansowania użytkowników. Budowa naziemnego parku trampolin będzie obejmować instalację bezpiecznych trampolin różnej wielkości, które będą dostępne dla dzieci i dorosłych. Dodatkowo, teren zostanie wyposażony w małą architekturę, w tym: stoły do gry w szachy, stół do tenisa stołowego, ławki, kosze na śmieci i stojaki na rowery. Całość zostanie oświetlona i objęta monitoringiem, aby zapewnić bezpieczeństwo użytkowników.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt przewiduje organizację różnorodnych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych na nowo zagospodarowanym terenie, takich jak zawody na pumtracku, turnieje w tenisie stołowym, zawody w skokach na trampolinach oraz pikniki rodzinne. Planowane są również warsztaty i zajęcia edukacyjne promujące aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia, skierowane do różnych grup wiekowych. Działania te mają na celu integrację społeczności lokalnej, aktywizację mieszkańców oraz promocję postaw prozdrowotnych.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Rozbudowa pumtracka oraz budowa parku trampolin i wyposażenie terenu w małą architekturę znacząco poprawi ofertę rekreacyjną w Kamieńsku. Nowoczesna infrastruktura zwiększy dostępność do różnorodnych form aktywności fizycznej, co przyczyni się do wzrostu aktywności fizycznej wśród mieszkańców. Projekt wpłynie pozytywnie na integrację społeczności lokalnej, tworząc przestrzeń sprzyjającą spotkaniom, wspólnym aktywnościom i zdrowemu trybowi życia. Projekt wpływa również na sferę gospodarczą, sprzyjając rozwojowi lokalnych przedsiębiorstw.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	2 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.

Okres realizacji	2027 - 2028
Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu powstanie rozbudowany pumptrack, naziemny park trampolin oraz przestrzeń wyposażona w małą architekturę przy ul. Sportowej w Kamieńsku. Spodziewane produkty to m.in. długość rozbudowanego pumptracka, liczba zainstalowanych trampolin, liczba stołów do gry w szachy i tenisa stołowego, liczba ławek i innych elementów małej architektury. Rezultaty długoterminowe obejmują: poprawę infrastruktury rekreacyjnej, wzrost liczby użytkowników pumptracka i parku trampolin, zwiększenie aktywności fizycznej i integracji społecznej wśród mieszkańców oraz podniesienie jakości życia w Kamieńsku.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 10.	
Nazwa projektu	Adaptacja budynku przy Placu Wolności celem utworzenia Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Kamieńsku
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji – działka nr ewid. 22 obręb 5 Kamieńsk
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p> <p>2.1 Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku na cele aktywizacji społecznej</p> <p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.3 Działania na rzecz zachowania i propagowania regionalnego dziedzictwa kulturowego wraz z rozwojem gospodarczym i turystycznym obszaru</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Głównym problemem, który ma być rozwiązany przez projekt "Adaptacja budynku przy Placu Wolności celem utworzenia Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Kamieńsku", jest brak odpowiedniej infrastruktury kulturalnej, sportowej i turystycznej w gminie Kamieńsk. Mieszkańcy mają ograniczony dostęp do obiektów, które mogłyby służyć jako miejsca spotkań, rekreacji i rozwoju osobistego. Obecnie istniejący budynek przy Placu Wolności jest niewykorzystany i w złym stanie technicznym.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest przekształcenie istniejącego budynku przy Placu Wolności w nowoczesne Centrum Kultury Sportu i Turystyki, które

	będzie służyć jako miejsce spotkań, aktywności kulturalnych, sportowych i turystycznych dla mieszkańców Kamieńska i okolic.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowy remont elewacji, dachu, fundamentów i instalacji wewnętrznych (elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych, grzewczych). - przekształcenie pomieszczeń na sale wielofunkcyjne, sale konferencyjne, siłownię, salę fitness, sale warsztatowe i przestrzenie wystawowe. - instalacja nowoczesnych systemów audio-wizualnych, oświetleniowych i wentylacyjnych. - budowa podjazdów, wind, przystosowanie toalet i innych pomieszczeń <p>I inne wynikające z dokumentacji projektowej i rekomendacji ekspertów.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>
Zakres realizowanych zadań społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wystaw, koncertów, spektakli teatralnych, pokazów filmowych, warsztatów artystycznych. - prowadzenie zajęć fitness, jogi, aerobiku, organizacja turniejów sportowych, prowadzenie sekcji sportowych. - organizacja wycieczek, prowadzenie punktu informacji turystycznej, tworzenie i promowanie szlaków turystycznych. - kursy i szkolenia z zakresu kultury, sportu, zdrowego stylu życia, ekologii, lokalnej historii i tradycji. - organizacja spotkań społecznych, konferencji, seminariów, wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Realizacja przedsięwzięcia pozwoli na znaczne zwiększenie dostępności do infrastruktury kulturalnej, sportowej i turystycznej dla mieszkańców Kamieńska. Utworzenie Centrum Kultury Sportu i Turystyki wpłynie na integrację społeczności lokalnej, rozwój zainteresowań i pasji mieszkańców oraz promocję zdrowego stylu życia. Dzięki szerokiej ofercie usług, centrum stanie się miejscem aktywnego spędzania czasu wolnego, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	20 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2028 - 2029
Prognozowane produkty i rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie co najmniej 5 sal wielofunkcyjnych, siłowni, sali fitness, sal warsztatowych i przestrzeni wystawowych. - stworzenie infrastruktury dostępnej dla osób niepełnosprawnych. - organizacja minimum 50 wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych rocznie. - zaangażowanie co najmniej 300 mieszkańców w różnorodne programy i wydarzenia oferowane przez centrum. - zwiększenie liczby turystów odwiedzających Kamieńsk dzięki atrakcyjnym programom i punktowi informacji turystycznej.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 11.	
Nazwa projektu	Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku
Podmiot realizujący	Podmioty prywatne
Lokalizacja	obszar podlegający rewitalizacji
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>2.2 Ochrona powietrza</p> <p>2.3 Wspieranie i pobudzanie aktywności właścicieli obiektów do modernizacji infrastruktury mieszkaniowej oraz likwidowania niskiej emisji</p> <p>2.4 Rozwój infrastruktury technicznej oraz dostosowanie do osób niepełnosprawnych i starszych na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej</p> <p>2.5 Zwiększenie zasobu oraz lepszy standard mieszkań komunalnych wraz z poprawą efektywności energetycznej budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy</p> <p>2.6 Poprawa poziomu bezpieczeństwa</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Głównym problemem, który ma być rozwiązany przez projekt "Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku", jest zły stan techniczny budynków mieszkalnych oraz ich otoczenia, który wpływa negatywnie na jakość życia mieszkańców. Problemy te obejmują przestarzałą infrastrukturę, niski standard energetyczny budynków, ograniczony dostęp do usług społecznych i kulturalnych oraz niski poziom integracji społecznej wśród mieszkańców.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców Kamieńska poprzez kompleksową rewitalizację budynków mieszkalnych oraz ich otoczenia. Projekt ma na celu podniesienie standardu technicznego i energetycznego budynków, a także zwiększenie dostępności do usług społecznych i kulturalnych oraz wzmocnienie integracji społecznej.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	<p>Prace inwestycyjne będą uzależnione od dokładnej diagnozy każdego z budynków. Przewiduje się że potrzebne będą następujące prace:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja budynków: wymiana okien, drzwi, ocieplenie ścian zewnętrznych, modernizacja systemów grzewczych. 2. Remonty generalne: renowacja elewacji, naprawa dachów, modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnych i elektrycznych. 3. Przebudowa i modernizacja przestrzeni wspólnych: klatki schodowe, piwnice, windy. 4. Zagospodarowanie terenów wokół budynków: tworzenie terenów zielonych, placów zabaw, miejsc rekreacyjnych. 5. Budowa infrastruktury dla osób niepełnosprawnych* podjazdy, windy, przystosowanie mieszkań. <p>Jeżeli zajdzie potrzeba, planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>
Zakres realizowanych zadań społecznych	- Programy integracyjne: organizacja warsztatów, spotkań społecznych, wydarzeń kulturalnych mających na celu wzmocnienie więzi społecznych.

	<p>- Szkolenia i edukacja: kursy dotyczące zarządzania energią, ekologii, zdrowego stylu życia.</p> <p>- Wsparcie dla rodzin: programy pomocowe, doradztwo prawne i socjalne, pomoc psychologiczna.</p>
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do znacznego polepszenia warunków mieszkaniowych w Kamieńsku. Dzięki modernizacji budynków, mieszkańcy będą mieli zapewniony wyższy standard życia oraz obniżone koszty eksploatacji mieszkań. Poprawa infrastruktury społecznej i rekreacyjnej zwiększy integrację mieszkańców i poprawi jakość spędzania wolnego czasu. Działania edukacyjne i wspierające aktywność zawodową przyczynią się do wzrostu świadomości ekologicznej i społecznej oraz wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	5 000 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2030
Prognozowane produkty i rezultaty	Realizacja projektu przyczyni się do kompleksowej rewitalizacji Kamieńska, przynosząc trwałe korzyści zarówno mieszkańcom, jak i całej społeczności lokalnej.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 12.	
Nazwa projektu	Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP wraz z adaptacją na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów HARCÓWKA
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	dz. nr ewid. 1/7 obręb 10 Kamieńsk – poza obszarem rewitalizacji Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji Art. 15. Pkt. 3. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki i służą one realizacji celów i kierunków działań programu.
Realizowane cele GPR	<p>Pomimo realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji służy ono realizacji następujących celów i kierunków działań programu:</p> <p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z żywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p> <p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p>

	<p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki</p> <p>3.2 Podniesienie standardu usług społecznych poprzez prace remontowe i termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>3.4 Poprawa estetyki, dostępności i funkcjonalności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera środowiskowa, sfera techniczna
Główny problem	Zabytkowy budynek stacji PKP w Kamieńsku od wielu lat pozostaje w złym stanie technicznym, co negatywnie wpływa na estetykę i funkcjonalność centralnej części miasta. Jego zdewastowany stan przyczynia się do obniżenia atrakcyjności turystycznej oraz kulturalnej regionu, a także do marginalizacji przestrzeni, która mogłaby służyć mieszkańcom. Ponadto brak miejsca, gdzie lokalni twórcy i artyści mogliby prezentować swoje prace oraz spotykać się, ogranicza rozwój kulturalny i społeczny gminy.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest renowacja i adaptacja zabytkowego budynku stacji PKP w Kamieńsku na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów. Projekt ma na celu ożywienie społeczno-kulturalne miasta, podniesienie jego atrakcyjności turystycznej oraz stworzenie przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej i rozwojowi lokalnej twórczości.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	<p>Specyfika przedsięwzięcia dotyczy miejsca jego lokalizacji, które obejmuje obiekt zabytkowy. Prace inwestycyjne obejmą kompleksową renowację zabytkowego budynku, w tym naprawę elewacji, wymianę okien i drzwi, remont dachu oraz modernizację wewnątrz z zachowaniem oryginalnych elementów architektonicznych. Zostaną również zainstalowane nowoczesne systemy ogrzewania, wentylacji i oświetlenia. W ramach adaptacji przestrzeni powstaną sale wystawowe, pracownie dla artystów oraz wielofunkcyjne pomieszczenia, które będą mogły być wykorzystywane na różnorodne wydarzenia kulturalne i społeczne.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie zostanie wykonane w zakresie uprzednio zaakceptowanym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>
Zakres realizowanych zadań społecznych	Projekt zakłada organizację regularnych spotkań, warsztatów i wystaw, które będą dostępne dla wszystkich mieszkańców Kamieńska. Centrum wystawiennicze stanie się miejscem spotkań lokalnych twórców i artystów, umożliwiając im prezentację swoich prac, wymianę doświadczeń oraz rozwój talentów. Planowane są także działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, promujące kulturę i sztukę, a także integrujące różne grupy społeczne.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	<p>Przedsięwzięcie jest istotne dla rozwoju lokalnego, służy realizacji celów GPR, odpowiada na zdiagnozowane w nim potrzeby.</p> <p>Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP i jego adaptacja na centrum wystawiennicze znacząco poprawi estetykę i funkcjonalność miasta i całej gminy Kamieńsk. Powstanie nowej przestrzeni kulturalnej przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców, a także zwiększy atrakcyjność Kamieńska jako miejsca do życia i odwiedzin. Projekt pomoże w integracji społeczności lokalnej, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu i kulturalnemu.</p>
Szacowana wartość projektu (w PLN)	<p>4 000 000,00 PLN</p> <p>Przewiduje się wkład środków UE.</p>
Okres realizacji	2026 - 2027

Prognozowane produkty i rezultaty	W wyniku realizacji projektu zostanie odrestaurowany i zmodernizowany zabytkowy budynek stacji PKP, który stanie się nowoczesnym centrum wystawienniczym. Spodziewane produkty to m.in. liczba zorganizowanych wystaw, warsztatów i wydarzeń kulturalnych, liczba uczestników tych wydarzeń, a także liczba lokalnych twórców korzystających z pracowni. Rezultaty długoterminowe obejmują: wzrost aktywności kulturalnej i społecznej w Kamieńsku, poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 13.	
Nazwa projektu	Organizacja zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	cały obszar podlegający rewitalizacji.
Realizowane cele GPR	1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej 1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z ożywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji 1.4 Upowszechnianie kultury 1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych 1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna
Główny problem	Projekt ma na celu rozwiązanie problemu związanego z ograniczoną ofertą aktywności i integracji społecznej dla osób w Kamieńsku. Głównym problemem jest brak odpowiednich zajęć i warsztatów, które mogłyby aktywizować mieszkańców oraz poprawiać ich jakość życia i integrację społeczną.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest organizacja różnorodnych zajęć i warsztatów skierowanych do mieszkańców, co pozwoli na aktywizację tej grupy społecznej. Realizacja tego celu ma na celu stworzenie przyjaznej i wspierającej społeczności dla wszystkich osób zamieszkałych w Kamieńsku, gdzie będą mogli rozwijać swoje pasje, zdobywać nowe umiejętności oraz integrować się z innymi mieszkańcami.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje przygotowanie infrastruktury oraz wyposażenie miejsc, gdzie będą odbywać się zajęcia i warsztaty. Przewiduje się adaptację istniejących budynków i przestrzeni na potrzeby warsztatów rękodzielniczych, kulinarnych i ogrodniczych, w tym zakup niezbędnych materiałów i narzędzi, takich jak sprzęt kuchenny, narzędzia ogrodnicze oraz materiały do rękodziela.
Zakres realizowanych zadań społecznych	Zakres realizowanych zadań społecznych obejmuje organizację i prowadzenie różnorodnych warsztatów i zajęć, które będą dostosowane do potrzeb i zainteresowań. W ramach projektu planowane są:

	<p>1. Warsztaty rękodzielnicze: Zajęcia z zakresu robótek ręcznych, takich jak szydełkowanie, haftowanie, tkactwo, wikliniarstwo oraz tworzenie biżuterii i dekoracji.</p> <p>2. Warsztaty kulinarne: Zajęcia kulinarne, podczas których seniorzy będą mogli uczyć się gotowania zdrowych i smacznych potraw, wymieniać się przepisami oraz wspólnie przygotowywać posiłki.</p> <p>3. Warsztaty ogrodnicze: Zajęcia ogrodnicze, które będą obejmować prace w ogrodzie, sadzenie roślin, pielęgnację zieleni oraz tworzenie małych ogródków miejskich.</p> <p>4. Spotkania integracyjne: Organizacja spotkań, pikników, wycieczek oraz innych wydarzeń społecznych, które będą sprzyjać integracji i budowaniu więzi.</p> <p>I inne w razie pojawienia się potrzeb.</p>
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów będzie wieloaspektowy. Przede wszystkim, projekt przyczyni się do zwiększenia aktywności osób starszych oraz ich zaangażowania w życie lokalne. Nowe zajęcia i warsztaty będą sprzyjać rozwijaniu pasji i umiejętności, co pozytywnie wpłynie na ich samopoczucie i jakość życia. Działania integracyjne zwiększą poczucie wspólnoty oraz wzmocnią więzi społeczne, co przyczyni się do poprawy jakości życia w całej społeczności lokalnej.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	500 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2030
Prognozowane produkty i rezultaty	Prognozowane produkty i rezultaty obejmują zorganizowanie regularnych zajęć i warsztatów rękodzielniczych, kulinarnych i ogrodniczych, które będą dostępne dla osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. Zwiększona liczba mieszkańców uczestniczących w zajęciach oraz ich zaangażowanie w życie społeczne przyczyni się do poprawy ich jakości życia oraz wzmocnienia społeczności lokalnej.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Przedsięwzięcie 14.	
Nazwa projektu	Organizacja spotkań promujących idee wolontariatu dla osób zamieszkujących w obszarze rewitalizacji, których celem będzie pokazanie korzyści wynikających z bycia wolontariuszem oraz przedstawienie jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych
Podmiot realizujący	Gmina Kamieńsk
Lokalizacja	cały obszar podlegający rewitalizacji
Realizowane cele GPR	<p>1.1 Działania wspierające integrację społeczną, aktywność oraz budowanie tożsamości regionalnej</p> <p>1.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>1.3 Aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z żywieniem gospodarczym obszaru rewitalizacji</p>

	<p>1.4 Upowszechnianie kultury</p> <p>1.5 Wsparcie organizacji pozarządowych</p> <p>1.6 Przeciwdziałanie patologiom społecznym</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	sfera społeczna,
Główny problem	Projekt ma na celu rozwiązanie problemu związanego z niskim poziomem zaangażowania mieszkańców w działalność wolontariacką oraz brakiem wsparcia dla osób starszych w Kamieńsku. Głównym problemem jest brak świadomości na temat korzyści płynących z wolontariatu oraz niewystarczające wsparcie społeczne dla seniorów.
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest organizacja cyklicznych spotkań promujących idee wolontariatu, które mają na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność wolontariacką oraz pokazanie, jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych. Realizacja tego celu ma na celu budowanie aktywnej i zaangażowanej społeczności, w której mieszkańcy będą wspierać się nawzajem, zwłaszcza osoby starsze, które często potrzebują pomocy i towarzystwa.
Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych	Zakres realizowanych zadań inwestycyjnych obejmuje przygotowanie odpowiednich przestrzeni do przeprowadzania spotkań, w tym adaptację sal i zakup niezbędnego wyposażenia, takiego jak sprzęt multimedialny oraz materiały informacyjne.
Zakres realizowanych zadań społecznych	<p>Zakres realizowanych zadań społecznych obejmuje organizację cyklicznych spotkań promujących idee wolontariatu, które będą prowadzone przez specjalistów oraz doświadczonych wolontariuszy. W ramach projektu planowane są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania informacyjne: Prezentacje na temat idei wolontariatu, korzyści płynących z bycia wolontariuszem oraz różnych form działalności wolontariackiej, w tym wsparcia osób starszych. Spotkania będą prowadzone przez doświadczonych wolontariuszy oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. 2. Warsztaty praktyczne: Zajęcia, na których uczestnicy będą mogli zdobyć praktyczne umiejętności związane z wolontariatem, takie jak komunikacja z osobami starszymi, udzielanie pierwszej pomocy, organizacja czasu wolnego oraz wsparcie emocjonalne. Warsztaty będą prowadzone przez specjalistów z różnych dziedzin. 3. Sesje networkingowe: Spotkania, podczas których uczestnicy będą mieli okazję nawiązać kontakty z innymi wolontariuszami oraz przedstawicielami organizacji działających na rzecz osób starszych. Sesje te będą sprzyjać wymianie doświadczeń oraz budowaniu sieci wsparcia. 4. Kampanie informacyjne: Działania mające na celu promocję idei wolontariatu w lokalnych mediach, na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. Kampanie będą obejmować wywiady z wolontariuszami, artykuły na temat korzyści płynących z wolontariatu oraz informacje na temat możliwości zaangażowania się w działalność wolontariacką.
Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów	Wpływ realizacji przedsięwzięcia na niwelację zdiagnozowanych problemów będzie wieloaspektowy. Przede wszystkim, projekt przyczyni się do zwiększenia świadomości na temat korzyści płynących z wolontariatu oraz do zaangażowania większej liczby mieszkańców w działalność wolontariacką. Nowe spotkania i warsztaty będą sprzyjać rozwijaniu umiejętności społecznych i praktycznych uczestników oraz budowaniu silniejszej, bardziej zintegrowanej społeczności lokalnej. Działania informacyjne i edukacyjne zwiększą również świadomość na temat potrzeb

	osób starszych oraz wzmocnią więzi międzyludzkie, co przyczyni się do poprawy jakości życia w całej społeczności.
Szacowana wartość projektu (w PLN)	500 000,00 PLN Przewiduje się wkład środków UE.
Okres realizacji	2025 - 2030
Prognozowane produkty i rezultaty	Prognozowane produkty i rezultaty obejmują zorganizowanie regularnych spotkań i warsztatów promujących idee wolontariatu, które będą dostępne dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zwiększona liczba osób zaangażowanych w działalność wolontariacką oraz ich wsparcie dla osób starszych przyczyni się do poprawy jakości życia seniorów oraz wzmocnienia więzi społecznych. Realizacja projektu przyczyni się również do budowania pozytywnego wizerunku Kamieńska jako miejsca sprzyjającego aktywności społecznej i wsparciu międzyludzkiemu.
Pomiar rezultatów	Dane Gminy Kamieńsk
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami zostaną wyszczególnione w projekcie technicznym. Działania te będą zgodne ze <i>Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027</i> .

Realizacja projektów jest uzależniona od uzyskania środków zewnętrznych na ich realizację.

7.2. Dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W poniższych tabelach zamieszczono charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk występujących w obszarze rewitalizacji.

Nazwa projektu	Planowane lata realizacji	Szacunkowy koszt [mln zł]	Podmiot odpowiedzialny
Instalacja odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych	2026-2027	13	Gmina Kamieńsk
Instalacja odnawialnych źródeł energii w budynkach prywatnych publicznych	2026-2027	8	Gmina Kamieńsk
Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych	2025 - 2030	11	Gmina Kamieńsk
Modernizacja infrastruktury oświatowej	2025 - 2028	5	Gmina Kamieńsk

Realizacja projektów jest uzależniona od uzyskania środków zewnętrznych na ich realizację.

8. Szacunkowe ramy finansowe oraz ramowy harmonogram realizacji programu

Głównym źródłem finansowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych będą środki publiczne. Możliwe jest finansowanie projektów m.in. ze środków takich jak: Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, środki budżetu państwa (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki rządowe), środki województwa łódzkiego (samorząd województwa, Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków) oraz środki pochodzące z budżetu Gminy Kamieńsk. Niewielka część zaplanowanych działań będzie finansowana ze środków prywatnych. Finansowanie ze środków prywatnych dotyczyć będzie jedynie części przedsięwzięcia dotyczącego remontu i modernizacji budynków w obrębie obszaru rewitalizacji.

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji zostały zaprogramowane na cały okres realizacji Programu tj. na lata 2024 - 2030.

Nie planuje się realizacji i finansowania projektów ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w zakresie określonym w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 w ramach Działania FELD.05.03.

Poniżej zamieszczono wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi kosztami ich realizacji i możliwymi źródłami finansowania oraz harmonogram realizacji przedsięwzięć.

Lp.	Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość [PLN]	Możliwe źródła finansowania
1	Rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z otoczeniem	Parafia św. Apostołów Piotra i Pawła w Kamieńsku	5 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Parafii - 15%
2	Przebudowa budynku byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 wraz ze zmianą sposobu użytkowania	Gmina Kamieńsk	2 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
3	Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4	Gmina Kamieńsk	200 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
4	Monitoring przestrzeni publicznej na terenie miasta Kamieńsk wraz z utworzeniem i wyposażeniem centrum monitoringu	Gmina Kamieńsk	300 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
5	Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk	Gmina Kamieńsk	8 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
6	Budowa chodników w msc. Kamieńsk (ul. Akacyjowa, Lipowa, Sosnowa, Dębowa, Wojska Polskiego)	Gmina Kamieńsk	2 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
7	Rozbudowa przedszkola w msc. Kamieńsk	Gmina Kamieńsk	6 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%

8	Remont budynku infrastruktury sportowej wraz z modernizacją trybun na stadionie w mieście Kamieńsk	Gmina Kamieńsk	1 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
9	Rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w msc. Kamieńsk wraz z budową naziemnego parku trampolin oraz małą architekturą	Gmina Kamieńsk	2 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
10	Adaptacja budynku przy Placu Wolności celem utworzenia Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Kamieńsku	Gmina Kamieńsk	20 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
11	Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku	Podmioty prywatne	5 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, Działanie FELD.05.02 - środki prywatne - 15%
12	Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP wraz z adaptacją na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów HARCÓWKA	Gmina Kamieńsk	4 000 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 60%, Działanie FELD.05.02 - środki prywatne - 20% - WFOSiGW – 20%
13	Organizacja zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej	Gmina Kamieńsk	500 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%
14	Organizacja spotkań promujących idee wolontariatu dla osób zamieszkujących w obszarze rewitalizacji, których celem będzie pokazanie korzyści wynikających z bycia wolontariuszem oraz przedstawienie jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych	Gmina Kamieńsk	500 000	- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 – 85%, - Budżet Gminy Kamieńsk - 15%

Harmonogram realizacji podstawowych przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamieńsk

Harmonogram może ulec zmianie i jest uzależniony od konkursów ogłaszanych przez Instytucje Zarządzające programami UE i innymi. Realizacja większości inwestycji jest uzależniona od pozyskania finansowania zewnętrznego.

Lp.	Przedsięwzięcie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z otoczeniem							
2	Przebudowa budynku byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 wraz ze zmianą sposobu użytkowania							
3	Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4							
4	Monitoring przestrzeni publicznej na terenie miasta Kamieńsk wraz z utworzeniem i wyposażeniem centrum monitoringu							
5	Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk							

Lp.	Przedsięwzięcie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
6	Budowa chodników w msc. Kamieńsk (ul. Akacyjowa, Lipowa, Sosnowa, Dębowa, Wojska Polskiego)							
7	Rozbudowa przedszkola w msc. Kamieńsk							
8	Remont budynku infrastruktury sportowej wraz z modernizacją trybun na stadionie w mieście Kamieńsk							
9	Rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w msc. Kamieńsk wraz z budową naziemnego parku trampolin oraz małą architekturą							
10	Adaptacja budynku przy Placu Wolności celem utworzenia Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Kamieńsku							
11	Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku							
12	Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP wraz z adaptacją na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów HARCÓWKA							
13	Organizacja zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej							
14	Organizacja spotkań promujących idee wolontariatu dla osób zamieszkujących w obszarze rewitalizacji, których celem będzie pokazanie korzyści wynikających z bycia wolontariuszem oraz przedstawienie jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych							

Zarządzanie GPR odbywać się będzie w ramach obowiązków własnych pracowników Urzędu Miejskiego w Kamieńsku. Nie przewiduje się tworzenia dodatkowych etatów na potrzeby zarządzania GPR. Poniżej przedstawiono koszty, które mogą się pojawić.

Tabela 30 Ewentualne koszty zarządzania GPR (w tys. PLN)

KOSZT	ROK						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Działania promocyjne	0	3	4	5	5	5	5
monitoring	1	1	2	2	2	2	2
Ewaluacja	0	0	0	0	0	0	10
Prace eksperckie	7	0	0	0	5	5	5
Materiały biurowe	1	1	1	1	1	1	1
Koszty działania Komitetu Rewitalizacji	1	2	2	2	3	3	3

9. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W programie zintegrowano różnorodne działania, mające na celu osiągnięcie celów rewitalizacji, co zapewnia spójność dokumentu we wszystkich aspektach planowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Głównym celem realizowanych działań rewitalizacyjnych jest kompleksowe rozwiązanie problemów występujących na terenach zdegradowanych. Poniżej przedstawiono metody utrzymania spójności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w kontekście przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, międzyokresowym oraz z perspektywy źródeł finansowania.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w ujęciu przestrzennym

Analiza pozwoliła zidentyfikować obszar o największym natężeniu negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, ubóstwo, starzenie się lokalnej społeczności oraz problemy środowiskowe, techniczne, przestrzenno-funkcjonalne i gospodarcze. Planowane projekty rewitalizacyjne są skoncentrowane na tym obszarze i ściśle z nim związane.

W efekcie realizacji tych projektów, mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak również osoby zamieszkujące inne tereny, zwłaszcza ci wymagający działań aktywizacyjnych, będą mogli korzystać z nowej infrastruktury i przedsięwzięć. Projekty wzajemnie się uzupełniają w aspekcie przestrzennym i zostały opracowane w oparciu o cele wynikające z procesu partycypacji społecznej oraz przeprowadzonej diagnozy. Przestrzeń, na której realizowane są działania rewitalizacyjne, wzajemnie się dopełnia. Realizacja wszystkich działań doprowadzi do wyjścia z kryzysu obszarów o największym natężeniu negatywnych zjawisk w wymiarze przestrzennym, społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz środowiskowym. W efekcie, wskazane obszary będą miejscami o mniejszym stopniu wykluczenia na terenie gminy.

Projekty realizowane w jednym miejscu będą obejmować poza gminnym programem rewitalizacji również inne miejscowości, w których występują negatywne zjawiska. Przed podjęciem działań aktywizacyjnych, zapewniona zostanie odpowiednia komunikacja publiczna, umożliwiającą przemieszczanie się między obszarami oraz korzystanie z realizowanych procesów wsparcia.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w ujęciu problemowym

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR) został włączony do ogólnego systemu zarządzania Gminą Kamieńsk, co pozwala na zachowanie spójności procedur, efektywne współdziałanie oraz wzajemne uzupełnianie się działań różnych instytucji. GPR kompleksowo przedstawia projekty rewitalizacyjne, uwzględniając współfinansowanie tych działań z różnych źródeł. Współdziałanie różnych podmiotów przy realizacji projektów finansowanych z różnych źródeł będzie koordynowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Kamieńsku, jak opisano w części dotyczącej mechanizmów zachowania komplementarności działań w ujęciu instytucjonalno-proceduralnym.

Działania podejmowane przez Gminę Kamieńsk, odnoszące się do poszczególnych aspektów rewitalizacji, wymagają współpracy i zaangażowania szerokiego grona interesariuszy, w tym mieszkańców, stowarzyszeń, organizacji i innych podmiotów. Proponuje się zatem podjęcie działań inwestycyjnych umożliwiających kompleksową przemianę przestrzeni publicznych, tworzenie miejsc przyjaznych dla aktualnych i potencjalnych mieszkańców oraz turystów, co wzmocni atrakcyjność obszaru rewitalizacji. Działania te wpłyną na podwyższenie jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do rozwoju gospodarczego obszaru.

Program angażuje społeczność lokalną w proces rewitalizacji od etapu wyznaczania obszaru rewitalizacji po aktywny udział mieszkańców w realizacji programu i poszczególnych działań. GPR przedstawia zarówno projekty społeczne, jak i infrastrukturalne, które wywierają znaczący wpływ na społeczeństwo zamieszkałe w obszarze rewitalizacji. Zaangażowanie organizacji pozarządowych realizujących inicjatywy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i wyrównywania szans jest kluczowe, aby projekty społeczne były realizowane profesjonalnie i zgodnie z potrzebami mieszkańców.

Wytypowane projekty rewitalizacyjne wykorzystują dostępne zasoby i opierają się na dostępnych instrumentach finansowych, co ułatwia przeprowadzenie procesu rewitalizacji w obszarze rewitalizacji Gminy Kamieńsk. W przygotowanie i realizację projektów zaangażowana jest Gmina Kamieńsk oraz lokalne stowarzyszenia i organizacje, które uczestniczyły w konsultacjach społecznych i pomagały w stworzeniu programu. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą brać czynny udział w realizacji projektów.

Analiza problemów na terenie rewitalizacji i całej gminy pozwoliła zidentyfikować przedsięwzięcia, które w największym stopniu przyczynią się do niwelowania problemów. Projekty powstały w wyniku rozwiązań zaproponowanych przez mieszkańców podczas spotkań i warsztatów rewitalizacyjnych oraz po szczegółowym przeanalizowaniu danych statystycznych, które posłużyły do opracowania diagnozy i działań partycypacyjnych. Uwzględniają one również potencjał rozwoju obszaru rewitalizacji oraz zgłaszane potrzeby w aspektach społecznych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Wdrażane przedsięwzięcia znacząco wpłyną na eliminację negatywnych zjawisk zidentyfikowanych w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Dzięki dokładnemu przeanalizowaniu komplementarności wyników diagnozy oraz realizacji konkretnych działań, możliwe będzie skuteczne zwalczanie sytuacji kryzysowych. Biorąc pod uwagę istniejące problemy społeczne na obszarze rewitalizacji, niezbędne było podjęcie działań skoncentrowanych na rozwiązaniu problemów wykluczenia społecznego i wysokiego bezrobocia. Działania ukierunkowane na aktywizację społeczną i zawodową pozwolą na aktywizację osób długotrwale wykluczonych, co jest trudne ze względu na brak aktualnych kompetencji zawodowych.

Ze względu na wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, konieczne jest rozwiązanie problemów związanych z integracją seniorów z lokalną społecznością, aby zapobiec ich trwałemu wykluczeniu. Realizacja tych działań jest istotna w ramach programu rewitalizacji. Łączna realizacja działań umożliwi kompleksowe wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez aktywizację społeczności, zapewnienie wsparcia oraz wykorzystanie potencjału aktywnych organizacji. Trwała eliminacja wykluczającej infrastruktury pozwoli na skuteczne zwalczanie sytuacji kryzysowych, a wykorzystanie potencjałów do realizacji projektów przyczyni się do kompleksowego wyprowadzenia obszaru z kryzysu.

Poniżej przedstawiono projekty oraz - w tabeli niżej - powiązanie między nimi:

1. Rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z otoczeniem
2. Przebudowa budynku byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 wraz ze zmianą sposobu użytkowania
3. Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4
4. Monitoring przestrzeni publicznej na terenie miasta Kamieńsk wraz z utworzeniem i wyposażeniem centrum monitoringu
5. Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk
6. Budowa chodników w msc. Kamieńsk (ul. Akacyjowa, Lipowa, Sosnowa, Dębowa, Wojska Polskiego)
7. Rozbudowa przedszkola w msc. Kamieńsk
8. Remont budynku infrastruktury sportowej wraz z modernizacją trybun na stadionie w mieście Kamieńsk
9. Rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w msc. Kamieńsk wraz z budową naziemnego parku trampolin oraz małą architekturą

10. Adaptacja budynku przy Placu Wolności celem utworzenia Centrum Kultury Sportu i Turystyki w Kamieńsku
11. Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku
12. Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP wraz z adaptacją na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów HARCÓWKA
13. Organizacja zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej
14. Organizacja spotkań promujących idee wolontariatu dla osób zamieszkujących w obszarze rewitalizacji, których celem będzie pokazanie korzyści wynikających z bycia wolontariuszem oraz przedstawienie jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych

Wpływ poszczególnych projektów podstawowych na siebie:

Projekty rewitalizacyjne zaplanowane dla miasta Kamieńsk wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójny i zintegrowany program, który ma na celu kompleksową poprawę różnych aspektów życia społecznego, gospodarczego i przestrzenno-funkcjonalnego. Poniżej przedstawiono szczegółowy opis wzajemnego wpływu poszczególnych projektów oraz ich łączny efekt na rewitalizację miasta.

1. Rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z otoczeniem:

- Projekt ten wpływa na poprawę estetyki i funkcjonalności centralnej części miasta, co przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej i kulturalnej Kamieńska. Rewitalizacja otoczenia kościoła umożliwi organizację plenerowych wydarzeń kulturalnych, co sprzyja integracji społecznej i wzmocnieniu więzi międzyludzkich.
- Oddziaływanie tego projektu na inne inicjatywy, takie jak budowa ścieżek rowerowych, zwiększa dostępność do miejsc rekreacyjnych i kulturalnych, promując aktywny tryb życia i turystykę.

2. Przebudowa budynku byłego internatu przy szkole ponadpodstawowej w Kamieńsku:

- Modernizacja budynku internatu i jego adaptacja na centrum społeczno-edukacyjne tworzy nowoczesną przestrzeń edukacyjną i kulturalną, która będzie służyć mieszkańcom Kamieńska. Projekt ten zwiększa dostępność do usług edukacyjnych i społecznych, wspierając rozwój lokalnej społeczności.
- Integracja z innymi projektami, takimi jak zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej, tworzy spójne środowisko edukacyjne i rekreacyjne, co poprawia jakość życia mieszkańców.

3. Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku:

- Projekt ten obejmuje modernizację i zagospodarowanie terenu wokół szkoły, tworząc funkcjonalną i estetyczną przestrzeń rekreacyjną. Uczniowie, nauczyciele oraz lokalna społeczność zyskują nowe miejsce do aktywnego spędzania czasu, co przyczynia się do poprawy zdrowia i kondycji fizycznej.
- Wzajemne oddziaływanie z projektami takimi jak budowa ścieżek rowerowych i rozwój infrastruktury sportowej, tworzy kompleksowy system rekreacyjny, dostępny dla wszystkich mieszkańców.

4. Monitoring przestrzeni publicznej na terenie miasta Kamieńsk wraz z utworzeniem i wyposażeniem centrum monitoringu

- Przedsięwzięcie obejmuje wdrożenie kompleksowego systemu monitoringu przestrzeni publicznej oraz utworzenie i wyposażenie nowoczesnego centrum monitoringu. Projekt ma na celu zwiększenie skuteczności prewencji oraz szybkiego reagowania na wszelkie zagrożenia, co przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców i przedsiębiorców oraz podniesienia poczucia bezpieczeństwa.

- W połączeniu z innymi przedsięwzięciami projekt tworzy atrakcyjną, a przede wszystkim bezpieczną przestrzeń dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców, dbając o podwyższenie komfortu życia.
5. Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk:
- Inwestycja w infrastrukturę rowerową zwiększa dostępność do różnych części miasta i wspiera ekologiczny transport. Projekt ten promuje zdrowy styl życia i aktywność fizyczną, jednocześnie zmniejszając zanieczyszczenie powietrza i hałas.
 - W połączeniu z innymi projektami, takimi jak modernizacja przestrzeni publicznych i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, tworzy spójny system komunikacyjny i rekreacyjny.
6. Budowa chodników w miejscowości Kamieńsk:
- Budowa nowoczesnych chodników poprawia bezpieczeństwo pieszych i estetykę przestrzeni publicznej. Projekt ten wpływa na zwiększenie dostępności do różnych części miasta, co sprzyja aktywności społecznej i gospodarczej.
 - W połączeniu z innymi inwestycjami infrastrukturalnymi, takimi jak modernizacja stadionu i budowa ścieżek rowerowych, tworzy spójne i bezpieczne środowisko miejskie.
7. Rozbudowa przedszkola w miejscowości Kamieńsk:
- Rozbudowa przedszkola zwiększa liczbę miejsc dla dzieci i poprawia warunki edukacyjne. Projekt ten wspiera rozwój dzieci i umożliwia rodzicom kontynuację pracy zawodowej.
 - Wzajemne oddziaływanie z projektami edukacyjnymi i społecznymi, takimi jak organizacja zajęć i warsztatów, tworzy spójny system wsparcia dla rodzin i dzieci.
8. Remont budynku infrastruktury sportowej wraz z modernizacją trybun na stadionie w Kamieńsku:
- Modernizacja stadionu poprawia warunki korzystania z obiektu sportowego, co sprzyja aktywności fizycznej i integracji społecznej. Projekt ten zwiększa atrakcyjność miasta jako miejsca do organizacji wydarzeń sportowych i kulturalnych.
 - Wzajemne oddziaływanie z innymi projektami rekreacyjnymi, takimi jak rozbudowa pumtracka, tworzy kompleksowy system sportowy i rekreacyjny.
9. Rozbudowa pumtracka przy ul. Sportowej w Kamieńsku:
- Rozbudowa pumtracka i budowa parku trampolin tworzy nowoczesną przestrzeń rekreacyjną, która sprzyja aktywności fizycznej i integracji społecznej. Projekt ten przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności miasta jako miejsca do aktywnego spędzania czasu.
 - W połączeniu z innymi projektami rekreacyjnymi, takimi jak modernizacja stadionu, tworzy spójny system rekreacyjny dla mieszkańców w różnym wieku.
10. Adaptacja budynku przy Placu Wolności na Centrum Kultury, Sportu i Turystyki:
- Adaptacja budynku na centrum kultury, sportu i turystyki tworzy nowoczesną przestrzeń kulturalną i rekreacyjną, która sprzyja integracji społecznej i rozwojowi lokalnej twórczości. Projekt ten zwiększa dostępność do różnorodnych form aktywności kulturalnej i sportowej.
 - Wzajemne oddziaływanie z innymi projektami kulturalnymi i rekreacyjnymi, takimi jak organizacja zajęć i warsztatów, tworzy spójny system wsparcia dla społeczności lokalnej.
11. Rewitalizacja budynków mieszkalnych w Kamieńsku:
- Rewitalizacja budynków mieszkalnych poprawia jakość życia mieszkańców poprzez modernizację infrastruktury i poprawę warunków mieszkaniowych. Projekt ten sprzyja integracji społecznej i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu.
 - W połączeniu z innymi projektami infrastrukturalnymi, takimi jak budowa chodników i modernizacja przestrzeni publicznych, tworzy spójne i zintegrowane środowisko miejskie.

12. Renowacja zabytkowego budynku stacji PKP wraz z adaptacją na centrum wystawiennicze oraz miejsce spotkań lokalnych twórców i artystów HARCÓWKA:

- Renowacja budynku stacji PKP tworzy nowoczesną przestrzeń kulturalną, która sprzyja integracji społecznej i rozwojowi lokalnej twórczości. Projekt ten zwiększa atrakcyjność turystyczną miasta i wspiera rozwój kulturalny.
- Pomimo realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji, wzajemne oddziaływanie z innymi projektami kulturalnymi, takimi jak adaptacja budynku przy Placu Wolności, tworzy spójny system wsparcia dla lokalnej kultury i turystyki.

13. Organizacja zajęć i warsztatów dla społeczności lokalnej:

- Organizacja zajęć i warsztatów sprzyja aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców. Projekt ten wspiera rozwój umiejętności i zainteresowań, poprawiając jakość życia społeczności lokalnej.
- W połączeniu z innymi projektami społecznymi i edukacyjnymi, takimi jak przebudowa budynku internatu, tworzy spójny system wsparcia dla rozwoju społecznego i kulturalnego.

14. Organizacja spotkań promujących idee wolontariatu dla osób zamieszkujących w obszarze rewitalizacji, których celem będzie pokazanie korzyści wynikających z bycia wolontariuszem oraz przedstawienie jak bardzo potrzebne jest wsparcie osób starszych

- Organizacja spotkań sprzyja aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców. Projekt ten wspiera rozwój umiejętności, poszerza kompetencje mieszkańców w zakresie działań oddolnych, zwraca uwagę na konieczność współpracy, bycia uważnym na potrzeby innych, poprawiając jakość życia społeczności lokalnej.
- W połączeniu z innymi projektami społecznymi i edukacyjnymi, takimi jak przebudowa budynku internatu oraz organizacja zajęć i warsztatów, tworzy spójny system wsparcia dla rozwoju społecznego i kulturalnego.

Podsumowując, wzajemny wpływ projektów rewitalizacyjnych w Kamieńsku jest kluczowy dla osiągnięcia kompleksowej poprawy warunków życia mieszkańców. Projekty te wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójny i zintegrowany system, który sprzyja rozwojowi społecznemu, gospodarczemu i przestrzenno-funkcjonalnemu miasta.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w ujęciu instytucjonalno-proceduralnym

Aby zachować komplementarność działań na poziomie programu, zaplanowano działania, które będą realizowane przez Zespół ds. rewitalizacji oraz zadania, za które odpowiedzialny będzie Urząd Miejski w Kamieńsku wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kamieńsku. Dla zapewnienia skuteczności procesu wdrożony zostanie system regulujący zakres oraz częstotliwość zbierania danych sprawozdawczych, przedstawiających stopień zaawansowania realizacji programu. Ponadto, na stronie Urzędu Miejskiego w Kamieńsku zostanie stworzony serwis internetowy, na którym będą prezentowane dane dotyczące postępu realizacji programu.

Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie ocena, w jakim stopniu dostępne dane są zrozumiałe dla interesariuszy rewitalizacji oraz ewentualne przetworzenie tych danych (np. w formie grafów, broszur, diagramów). Docelowo serwis na stronie internetowej Urzędu Miejskiego ma służyć jako kanał dwustronnej komunikacji między samorządem a obywatelami (interesariuszami rewitalizacji). Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnych problemów zidentyfikowanych na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy. Dostęp do tych danych ma umożliwić interesariuszom monitorowanie skuteczności zmian społeczno-gospodarczych.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w ujęciu międzyokresowym

Zgodność ciągłości programowej zostanie zachowana dzięki kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności, która w procesie rewitalizacji ma kluczowe znaczenie. Działania rewitalizacyjne w niniejszym programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w poprzednich perspektywach finansowych Unii Europejskiej, ale także z działaniami finansowanymi samodzielnie przez samorząd. Wskazuje to na kompleksowe i długofalowe podejście samorządu do procesu rewitalizacji, tym bardziej biorąc pod uwagę zrealizowanie projektu ze środków własnych Gminy Kamieńsk.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w ujęciu międzyokresowym Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk obejmują systematyczne planowanie, monitorowanie oraz dostosowywanie realizowanych projektów do zmieniających się potrzeb i warunków. Kluczowym elementem jest ciągłość działań rewitalizacyjnych, co pozwala na skuteczne łączenie nowych inicjatyw z wcześniej podjętymi przedsięwzięciami, tworząc spójny i kompleksowy program rozwoju. W ramach tego podejścia, rewitalizacja kościoła parafialnego w Kamieńsku wraz z jego otoczeniem jest kontynuacją działań remontowych podejmowanych przez ostatnie lata. Te systematyczne prace mają na celu nie tylko zachowanie dziedzictwa kulturowego, ale również podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych tej ważnej przestrzeni publicznej.

Zagospodarowanie terenu przy budynku szkoły ponadpodstawowej w Kamieńsku przy ul. Szkolnej 4 jest kontynuacją działań, które podejmują dzieci i młodzież szkolna, lecz dotychczas w ograniczonym wymiarze. Nowe inwestycje umożliwią pełniejsze wykorzystanie tego obszaru, tworząc atrakcyjne i funkcjonalne przestrzenie do nauki, rekreacji i integracji społecznej.

Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta Kamieńsk jest kontynuacją rozbudowy sieci ścieżek na terenie gminy oraz całego powiatu radomszczańskiego i bełchatowskiego, co tworzy wspólne produkty turystyczne. Te działania nie tylko promują zdrowy tryb życia, ale również przyciągają turystów i zwiększają atrakcyjność regionu jako destynacji turystycznej.

Budowa chodników w miejscowości Kamieńsk to także kontynuacja działań zmierzających do zapewnienia dobrych warunków i bezpieczeństwa dla pieszych. Modernizacja infrastruktury chodnikowej jest kluczowa dla poprawy jakości życia mieszkańców, umożliwiając im bezpieczne i wygodne poruszanie się po mieście.

Rozbudowa przedszkola w miejscowości Kamieńsk to kontynuacja działań mających na celu zapewnienie dobrych warunków edukacyjnych. Przez ostatnie lata przedszkole było remontowane i doposażane, jednak nadal brakuje miejsc dla dzieci. Nowe inwestycje pozwolą na zwiększenie liczby dostępnych miejsc, co zaspokoi rosnące potrzeby społeczności lokalnej.

Gmina Kamieńsk przez ostatnie lata intensywnie inwestuje również w sport i rekreację, rozwijając infrastrukturę sportową oraz organizując różnorodne wydarzenia i zajęcia dla mieszkańców. Kontynuacja tych działań ma na celu promowanie aktywnego stylu życia, integrację społeczności oraz poprawę ogólnej kondycji zdrowotnej mieszkańców.

Podsumowując, wszystkie te przedsięwzięcia są elementami skoordynowanego i spójnego podejścia do rewitalizacji Gminy Kamieńsk. Dzięki kontynuacji i rozwijaniu wcześniejszych działań, program rewitalizacji skutecznie odpowiada na potrzeby społeczności, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego gminy.

Mechanizmy zachowania komplementarności działań w zakresie źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamieńsk mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie negatywnych

zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wymaga zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty rewitalizacyjne będą finansowane przede wszystkim ze środków własnych Gminy Kamieńsk, przy wsparciu funduszy Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027). Dopuszcza się również finansowanie ze środków budżetu państwa, województwa łódzkiego oraz środków prywatnych, jeśli zajdzie taka potrzeba i możliwość.

W rozdziale 8, w tabeli przedstawiającej wykaz projektów, zaproponowano możliwe źródła finansowania każdego z nich.

10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) będzie pełnił wyodrębniony, specjalnie powołany zespół koordynujący. Prace tego zespołu będą przebiegać zgodnie z utworzonym regulaminem. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- Zapewnienie zgodności realizacji dokumentu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, a także zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych.
- Zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach GPR.
- Zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji GPR.
- Przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania GPR.
- Zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach.
- Dokonanie oceny po zakończeniu realizacji GPR.

INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KAMIEŃSK

Urząd Miejski w Kamieńsku, jako instytucja wdrażająca Gminny Program Rewitalizacji, będzie odpowiedzialny za:

- Opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne.
- Bezpośrednią realizację działań przewidzianych w GPR, w tym przygotowanie przetargów, gromadzenie dokumentacji bieżącej oraz nadzór nad wykonawcami pod kątem terminowości i jakości wykonania zadań.
- Zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku GPR, kluczową rolę w procesie jego realizacji i monitoringu pełni Burmistrz Kamieńska. Kierując bieżącą działalnością, Burmistrz ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania GPR, jego wdrażania, jak i oceny realizacji. Do najważniejszych zadań Burmistrza w zakresie zarządzania i monitoringu należą bezpośredni nadzór nad wdrażaniem GPR oraz wyznaczenie koordynatora odpowiedzialnego za realizację programu. Ważną rolę w procesach wdrożeniowych dokumentu pełni koordynator GPR. Jest to osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację wyznaczonych zadań, dobrze zorientowana w lokalnych realiach i mająca wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w Gminie. Główne zadania koordynatora obejmują:

- Bieżącą analizę stanu realizacji GPR.

- Obserwację uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, które wpływają lub mogą wpłynąć na realizację GPR, z uwzględnieniem partycypacji społecznej w monitorowaniu procesu rewitalizacji.
- Prowadzenie bazy informacji.
- Wypracowanie kryteriów oceny stanu realizacji GPR.
- Aktywne poszukiwanie źródeł finansowania.

Wdrażanie GPR na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Powinno ono opierać się na odpowiednim podziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu, co pozwala na skoncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu i zwiększa jego efektywność. System zarządzania GPR został zintegrowany z ogólnym systemem zarządzania Gminą Kamieńsk, co pozwala na zachowanie spójności procedur, efektywne współdziałanie oraz wzajemne uzupełnianie się działań różnych instytucji.

11. System monitoringu i oceny programu rewitalizacji

MONITOROWANIE

Monitorowanie jest procesem mającym na celu analizowanie postępu projektu lub programu rewitalizacji oraz jego zgodności z wyznaczonymi celami. Kluczowym elementem monitorowania jest wyciąganie wniosków z dotychczasowych działań, zarówno tych zrealizowanych, jak i tych, które nie zostały wykonane, oraz modyfikowanie dalszych kroków w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Istotnym aspektem monitorowania jest opracowanie technik zbierania informacji oraz odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania GPR oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Rewitalizacji. Zgodnie z Ustawą dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Art. 7. 1. Komitet Rewitalizacji będzie stanowić forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz będzie pełnić funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Kamieńskiego.

Zarządzeniem nr 0050/63/2024 Burmistrza Kamieńskiego z dnia 7 sierpnia 2024 r. rozpoczęto konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Miejskiej w Kamieńsku w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk. Konsultacje te miały na celu zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących procesu rewitalizacji oraz wymianę wiedzy, informacji, poznanie uwag i opinii w sprawie projektu Zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk. Konsultacje prowadzono w dniach od 22.08.2024 r. do 25.09.2024 r. Zasady, o których mowa wyżej zawierał projekt wspomnianej uchwały.

OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ, EWALUACJA, WPROWADZANIE MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY ZACHODZĄCE W OTOCZENIU PROGRAMU

W procesie monitorowania Programu przewidziano następujące fazy:

1. Ocena wstępna:

Rozpoczęcie programu oraz wchodzących w jego skład projektów będzie poprzedzone ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych, które będą określały wyniki realizowanych zadań.

Określone zostaną także etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań, w tym terminy rozpoczęcia i zakończenia. Ustalone parametry będą stosowane przez cały okres realizacji programu i projektów.

2. Monitoring sterujący:

Ten etap obejmuje cały okres wdrażania projektu. Jego celem jest wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji projektu.

3. Kontrola końcowa - ewaluacja efektów:

Ewaluacja rozpoczyna się już na etapie planowania i programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację, a ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to ważna funkcja, ponieważ pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki programu lub projektu. Logika ta opisuje relacje między wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja weryfikuje, jak nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest zwiększenie adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumianej nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze, ale także jako zwiększenie przejrzystości i promowanie działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji to:

- Identyfikacja słabych i mocnych stron;
- Oszacowanie możliwości i ograniczeń;
- Usprawnienie zarządzania;
- Wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego;
- Poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności;
- Wsparcie alokacji zasobów finansowych;
- Ulepszenie procesu decyzyjnego.

Ewaluacja dostarcza odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- Działania programów;
- Wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- Wpływu na problemy, do których odnoszą się programy;
- Wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych inicjatyw;
- Identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest także zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja pełni również rolę edukacyjną, ucząc rejestrowania i stymulowania zmian, analizowania i rozumienia złożoności zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w GPR cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę do sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie także dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane podczas realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

12. Zakres zmian w innych uchwałach

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w innych uchwałach.

13. Specjalna strefa rewitalizacji

Kierując się ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji nie ustanawia się specjalnej strefy rewitalizacji w Gminie Kamieńsk.

14. Sposób realizacji programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

14.1. Zakres niezbędnych zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kamieńsk, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamieńsk. Wskazać należy, że Gmina Kamieńsk rozpoczyna również procedurę sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Kamieńsk, gdzie uwzględnione zostaną uwarunkowanie Gminnego Programu Rewitalizacji.

14.2. Zmiany w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego gminy

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednakże Gmina zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian, w razie zmian / aktualizacji w dokumencie GPR. Wskazać należy, że Gmina Kamieńsk rozpoczyna również procedurę sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Kamieńsk, gdzie uwzględnione zostaną uwarunkowanie Gminnego Programu Rewitalizacji.

15. Partycypacja społeczna

Proces rewitalizacji obszarów zdegradowanych to długoterminowe przedsięwzięcie, które ma na celu ożywienie tych terenów oraz poprawę jakości życia ich mieszkańców. Kluczowym elementem sukcesu tego procesu jest zaangażowanie różnych grup interesariuszy. Oto sposoby włączania interesariuszy w różnych etapach procesu rewitalizacji:

1. Diagnozowanie:

Diagnozowanie stanowi pierwszy i fundamentalny krok w procesie rewitalizacji, umożliwiający dokładne zrozumienie specyfiki obszaru oraz potrzeb jego mieszkańców i innych interesariuszy. To na tym etapie zbierane są informacje, które kształtują dalsze decyzje. Mieszkańcy oraz społeczność lokalna stanowią serce każdego obszaru rewitalizacji. Ich doświadczenie, wiedza na temat lokalnych problemów i aspiracje są nieocenione. Właśnie dlatego zorganizowano specjalne spotkania konsultacyjne, które dały mieszkańcom możliwość wyrażenia swoich opinii oraz dzielenia się obserwacjami. Ankiety, zarówno te tradycyjne, jak i online, miały dostarczyć konkretne dane na temat preferencji mieszkańców Gminy Kamieńsk, podczas gdy wywiady bezpośrednie pozwoliły na głębsze zrozumienie indywidualnych perspektyw.

Interesariusze obszaru, choć nie zawsze są stałymi mieszkańcami Kamieńska, również mają znaczący wpływ na życie na danym obszarze. Mogą to być uczniowie lokalnych szkół, klienci sklepów czy goście kawiarni. Organizując dla nich spotkania i przeprowadzając ankietowanie, uzyskano wgląd w to, jakie zmiany byłyby dla nich najbardziej korzystne i jakie udogodnienia chcieliby zobaczyć w przyszłości.

Przedsiębiorcy działający w obszarze rewitalizacji przyczyniają się do jego gospodarczego ożywienia. Ich perspektywa jest kluczowa, jeśli chodzi o zrozumienie lokalnych potrzeb gospodarczych. Sesje konsultacyjne z przedsiębiorcami oraz ankiety pomogły zrozumieć, jakiego wsparcia mogą potrzebować w procesie rewitalizacji oraz jakie widzą dla siebie możliwości w odnowionym obszarze. Wreszcie, organizacje pozarządowe często odgrywają ważną rolę w społeczności, posiadając cenną wiedzę i doświadczenie w pracy z różnymi grupami mieszkańców. Przez warsztaty i konsultacje z nimi uzyskano dodatkowe informacje i opinie, które wzbogacają diagnozę. Współpraca z NGO w zakresie zbierania danych pozwoli również w przyszłości na pełniejsze zrozumienie skomplikowanych kwestii społecznych, które mogą wystąpić w obszarze rewitalizacji.

Konsultacje społeczne przeprowadzono na podstawie art. 11 ust. 3 w związku z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 278) oraz ogłoszenia Burmistrza Kamieńska o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kamieńsk. Konsultacje miały charakter otwarty dla wszystkich podmiotów i zainteresowanych

Raport z konsultacji społecznych w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Kamieńsk przedstawia proces i wyniki konsultacji, które miały na celu zebranie opinii i uwag dotyczących planowanych działań rewitalizacyjnych. Konsultacje te odbyły się od 11 kwietnia do 17 maja 2024 roku, zgodnie z wymogami prawnymi określonymi w ustawie o rewitalizacji.

Celem konsultacji było uzyskanie informacji od mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych na temat potrzeb i oczekiwań związanych z rewitalizacją zdegradowanych obszarów. Proces konsultacji obejmował zbieranie uwag i propozycji w formie papierowej i elektronicznej, organizowanie warsztatów stacjonarnych oraz przyjmowanie ustnych opinii. Dokument „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Kamieńsk” był dostępny publicznie w Urzędzie Miejskim oraz na stronach internetowych gminy.

W trakcie konsultacji, mieszkańcy mieli możliwość wyrażenia swoich opinii na temat proponowanych działań rewitalizacyjnych. Co istotne, nikt z uczestników konsultacji nie zgłosił uwag do samego wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Oznacza to, że wszyscy biorący udział

w konsultacjach zgodzili się co do konieczności objęcia wskazanych terenów działaniami rewitalizacyjnymi. Brak sprzeciwu lub krytycznych uwag dotyczących wyznaczenia tych obszarów świadczy o szerokim poparciu społecznym dla zaproponowanych działań oraz o akceptacji społeczności lokalnej dla planowanych inwestycji.

Mimo braku uwag do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, uczestnicy konsultacji przedstawili kilka cennych sugestii dotyczących konkretnych działań rewitalizacyjnych. Jedną z ankiet podkreślała konieczność uwzględnienia rewitalizacji ulic Juliusza Słowackiego, Bartosza Głowackiego, Słonecznej i Wieluńskiej, wskazując na potrzebę estetycznego zagospodarowania oraz budowy ścieżek rowerowych. W odpowiedzi władze gminy zgodziły się z tymi sugestiami, podkreślając jednak, że zakres rewitalizacji musi być zgodny z ograniczeniami prawnymi dotyczącymi powierzchni obszaru rewitalizacji. Zapewniono, że wskazane ulice i związana z nimi infrastruktura będą uwzględnione w przyszłych planach inwestycyjnych.

Inną uwagę dotyczyła wprowadzenia małej architektury nawiązującej do lokalnego charakteru Kamieńska. W odpowiedzi zaakceptowano ten pomysł, podkreślając, że elementy małej architektury będą projektowane w sposób spójny, z wykorzystaniem lokalnych materiałów, co pozwoli na zachowanie unikalnego wyglądu i atmosfery gminy. Kolejną uwagę odnosiła się do budowy ścieżek rowerowych w całej gminie, co zostało uznane za wartościowy pomysł. Władze gminy potwierdziły, że inwestycje w infrastrukturę rowerową są planowane i wpisują się w Strategię Rozwoju Gminy Kamieńsk, mającą na celu promowanie zdrowego trybu życia oraz zrównoważonego rozwoju.

Podsumowując, konsultacje społeczne pozwoliły na zebranie cennych informacji, które przyczynią się do lepszego dopasowania planów rewitalizacyjnych do rzeczywistych potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Dzięki zaangażowaniu różnych interesariuszy proces rewitalizacji będzie bardziej efektywny i akceptowalny społecznie. Brak uwag dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji świadczy o poparciu dla tych działań oraz o zgodzie społeczności na konieczność ich realizacji.

2. Programowanie:

Etap programowania w procesie rewitalizacji jest kluczowy, ponieważ właśnie wtedy definiuje się konkretne działania, które mają być podjęte w ramach odnowy obszaru. Aktywne zaangażowanie różnych grup interesariuszy w ten proces gwarantuje, że planowane działania będą odpowiadały faktycznym potrzebom społeczności oraz przyniosą pozytywne skutki dla danego obszaru. Dla mieszkańców, programowanie było okazją do aktywnego kształtowania przyszłości ich miejsca zamieszkania. Zorganizowane warsztaty stanowiły platformę do dyskusji, wymiany pomysłów oraz wspólnego tworzenia wizji odnowionego obszaru. Mieszkańcy mogli wskazywać priorytety, dzielić się swoimi obawami i oczekiwaniami, a także proponować konkretne rozwiązania.

Lokalni przedsiębiorcy, jako niezbędna część ekosystemu każdego obszaru, również byli kluczowymi uczestnikami procesu programowania. Współtworzenie strategii wsparcia dla biznesu zapewniło, że działania rewitalizacyjne będą sprzyjać rozwojowi gospodarczemu, zamiast go hamować. Konsultacje dotyczące inwestycji umożliwiły przedsiębiorcom wskazanie, jakie udogodnienia czy infrastruktura są im potrzebne do prowadzenia i rozwijania działalności. Część konsultacji odbyła się na ulicach gminy, umożliwiając bezpośredni kontakt z mieszkańcami i przedsiębiorcami. Organizacje pozarządowe (NGO), działające często na rzecz konkretnych grup społecznych lub zajmujące się określonymi problemami, były cennym źródłem wiedzy i doświadczenia. Współpraca z nimi w zakresie planowania działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych gwarantowała, że w ramach rewitalizacji zostaną podjęte działania odpowiadające na realne potrzeby i wyzwania społeczności lokalnej. Przedstawiciele organizacji byli obecni podczas tworzenia programu, co zapewniło, że ich perspektywy i doświadczenia zostały uwzględnione w końcowych planach rewitalizacyjnych.

3. Wdrażanie:

Wdrażanie to etap, w którym plany i strategie rewitalizacji przechodzą do fazy realizacji. Aktywny udział różnych grup interesariuszy zapewnia, że działania są skutecznie realizowane i dostosowane do dynamicznie zmieniających się potrzeb społeczności.

Mieszkańcy, jako najbardziej zaangażowani interesariusze, odgrywają kluczową rolę w fazie wdrażania. Mogą uczestniczyć w projektach społecznych, takich jak tworzenie miejsc spotkań czy organizowanie kulturalnych wydarzeń w odnawianym obszarze. Ponadto, aktywne zaangażowanie mieszkańców w prace związane z rewitalizacją, np. malowanie murów czy sadzenie drzew, wzmacnia poczucie wspólnoty i przynależności do danego miejsca. Na początku gmina będzie inicjować spotkania, jednak w późniejszym okresie inicjatywa ma wypływać od samych mieszkańców.

W trakcie prac rewitalizacyjnych lokalne przedsiębiorstwa mogą napotkać trudności związane z dostępem do swoich lokali czy utrudnieniami dla klientów. Dlatego ważna jest ciągła współpraca z przedsiębiorcami w zakresie planowania inwestycji, aby minimalizować te trudności. Wsparcie dla przedsiębiorstw, np. w postaci informowania klientów o tymczasowych zmianach czy udostępniania alternatywnych dróg dojazdu, jest kluczowe dla utrzymania ciągłości działalności gospodarczej w obszarze rewitalizacji.

Organizacje pozarządowe (NGO) często odgrywają kluczową rolę w realizacji projektów społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Współpraca z nimi pozwala na skuteczne wdrażanie inicjatyw, które odpowiadają na konkretne potrzeby społeczności. Mogą to być np. warsztaty dla młodzieży, projekty integracyjne dla różnych grup społecznych czy inicjatywy artystyczne, które ożywiają przestrzeń miejską i wzbogacają kulturalnie obszar rewitalizacji. W fazie wdrażania kluczowe jest ciągle monitorowanie postępów, komunikacja z interesariuszami oraz gotowość do dostosowywania działań w odpowiedzi na napotkane wyzwania i zmieniające się potrzeby społeczności.

W proces wdrażania zaangażowany będzie Komitet Rewitalizacji, działając zgodnie z zasadami wyznaczania składu oraz zasadami działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk przyjętymi uchwałą Rady Miejskiej w Kamieńsku.

4. Monitorowanie:

Włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji umożliwia lepsze zrozumienie potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, co przekłada się na skuteczność i akceptację działań rewitalizacyjnych. Monitorowanie to etap, na którym ocenia się postępy i efekty przeprowadzonych działań oraz gromadzi informacje niezbędne do ewentualnych korekt lub dalszych etapów prac. Aktywne uczestnictwo różnych grup interesariuszy jest niezwykle ważne, aby uzyskać pełny obraz skutków wdrożonych działań. Mieszkańcy Kamieńska, będący najbardziej bezpośrednimi beneficjentami rewitalizacji, mają kluczowe znaczenie w tym procesie. Ich opinie i doświadczenia są nieocenione, a ankietowanie pozwala na systematyczne zbieranie informacji o tym, jak oceniają przeprowadzone działania. Spotkania ewaluacyjne umożliwiają głębszą dyskusję, wymianę doświadczeń oraz identyfikację ewentualnych problemów i potrzeb wymagających dalszej interwencji.

Monitorowanie dostępności i jakości przestrzeni publicznej pozwala ocenić, czy działania rewitalizacyjne przyniosły pożądane efekty, czyli czy przestrzeń stała się bardziej funkcjonalna i atrakcyjna dla użytkowników. Analiza zmian w korzystaniu z obszaru, takich jak wzrost liczby osób odwiedzających dany teren czy zmiany w trasach komunikacyjnych, dostarcza informacji o sposobie wykorzystania przestrzeni po rewitalizacji. Dla lokalnych biznesów rewitalizacja może przynieść zarówno korzyści, jak i wyzwania. Analiza wpływu działań rewitalizacyjnych na działalność gospodarczą pozwala ocenić, czy inwestycje przyniosły oczekiwane korzyści dla przedsiębiorców, czy też potrzebne są dalsze działania wsparcia. Konsultacje z przedsiębiorcami umożliwiają identyfikację ich bieżących potrzeb i oczekiwań po zakończeniu głównych działań rewitalizacyjnych.

Organizacje pozarządowe (NGO) odgrywają ważną rolę w monitorowaniu społecznego aspektu rewitalizacji. Ewaluacja realizowanych przez nie projektów pozwala ocenić, czy osiągnięto zakładane cele w zakresie integracji społecznej, edukacji czy kultury. Współpraca z organizacjami w zakresie monitorowania umożliwia uwzględnienie spostrzeżeń i doświadczeń specjalistów z różnych dziedzin, co wzbogaca analizę skutków rewitalizacji. W procesie monitorowania kluczowe jest nie tylko zbieranie danych i informacji, ale także ich analiza oraz wyciąganie wniosków, które mogą wpłynąć na kształt kolejnych działań lub korekt w ramach procesu rewitalizacji.

W proces monitorowania zaangażowany będzie Komitet Rewitalizacji, działając zgodnie z zasadami wyznaczania składu oraz zasadami działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk przyjętymi uchwałą Rady Miejskiej w Kamieńsku.

16. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010 nr 213 poz. 1397), żadne z przedsięwzięć zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Kamieńsk nie klasyfikuje się jako mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Na każdym etapie wdrażania Programu należy monitorować czy nie nastąpi konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych projektów.

Załączniki do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kamieńsk

1. Cyfrowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w formacie DXF
2. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wraz z legendą.

Spis fotografii

Fotografia 1	Widok na węzeł autostradowy w Kamieńsku, w tle Elektrownia Bełchatów	42
Fotografia 2	Delikatesy Centrum przy Placu Wolności.....	44
Fotografia 3	Małe punkty handlowe w centrum miasta	45
Fotografia 4	Punkty handlowe przy Placu Wolności.....	45
Fotografia 5	Dawna Restauracja Prestige przy Placu Wolności - zburzona.....	46
Fotografia 6	Miasto Kamieńsk.....	58
Fotografia 7	Ruch pojazdów na drogach w centrum Kamieńska	59
Fotografia 8	Park przy Placu Wolności	60
Fotografia 9	Zieleń w mieście	60
Fotografia 10	Kosze na śmieci w Kamieńsku	61
Fotografia 11	Centrum Miasta Kamieńsk.....	67
Fotografia 12	Zagospodarowanie przestrzenne Miasta Kamieńsk.....	68
Fotografia 13	Miasto Kamieńsk - widok w stronę Góry Kamieńsk	68
Fotografia 14	Miasto Kamieńsk - zabudowa z lat siedemdziesiątych/osiemdziesiątych	73
Fotografia 15	Miasto Kamieńsk - najstarsza zabudowa miasta	74
Fotografia 16	Budynek na rogu ulic Zjednoczenia i Słowackiego w Kamieńsku.....	74
Fotografia 17	Podwórko w kamienicy, Kamieńsk.....	75
Fotografia 18	Rozpoczęta budowa, centrum Miasta Kamieńsk	75
Fotografia 19	Typowe budownictwo w centrum Kamieńska	76
Fotografia 20	Centrum Miasta Kamieńsk.....	76
Fotografia 21	Budynki przeznaczone do wyburzenia, Kamieńsk.....	77
Fotografia 22	Wnętrze kamienicy do wyburzenia, Miasto Kamieńsk	77

Spis map

Mapa 1	Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji w Gminie Kamieńsk	12
--------	---	----

Spis rysunków

Rysunek 1	Oznaczenie sołectw, w których zdiagnozowano największe natężenie występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (Danielów, Huta Porajska, Pytowice oraz Włodzimierz)	35
Rysunek 2	Oznaczenie ulic w Mieście Kamieńsk, przy których zdiagnozowano największe natężenie występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej	36
Rysunek 3	Formy ochrony przyrody w Gminie Kamieńsk	54
Rysunek 4.	Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – linia pomarańczowa.....	62
Rysunek 5.	Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – linia żółta	70
Rysunek 6.	Negatywne zjawiska w sferze technicznej – linia zielona	78

Spis tabel

Tabela 1	Podsumowanie analizy zjawisk kryzysowych dla sfery społecznej.....	6
Tabela 2	Podsumowanie pogłębionej diagnozy sfery społecznej (ogółem = O; średnia = śr.)	8
Tabela 3	Wytyczenie obszaru zdegradowanego w oparciu o występowanie negatywnych zjawisk – podsumowanie diagnozy	9
Tabela 4	Powierzchnia oraz liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego oraz gminy ogółem.....	10
Tabela 5	Liczba mieszkańców w Gminie Kamieńsk z podziałem na sołectwa oraz Miasto Kamieńsk - stan na 31 grudnia w latach 2019-2022; zmiany liczby ludności w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2019 [%].....	14
Tabela 6	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w Gminie Kamieńsk z podziałem na sołectwa oraz Miasto Kamieńsk - stan na 31 grudnia w latach 2019-2022; zmiany liczby ludności w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2019 [%]	18
Tabela 7	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022 [%]	19
Tabela 8	Ludność korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022 [%].....	20
Tabela 9	Udział liczby osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022 [%]	21

Tabela 10	Liczba wykroczeń i przestępstw w stosunku do liczby ludności na danym obszarze w latach 2019-2022 (W = wykroczenie; P = przestępstwo) [%]	22
Tabela 11	Udział liczby funkcjonujących kart bibliotecznych w stosunku do liczby ludności na danym obszarze w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022 [%]	23
Tabela 12.	Podsumowanie analizy zjawisk kryzysowych dla sfery społecznej	24
Tabela 13	Zmiany % liczby ludności ogółem i w wieku poprodukcyjnym (2022 r. do 2019 r.) na danym obszarze w latach 2019-2022 (O=ogółem; P=wiek poprodukcyjny)	25
Tabela 14	Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej ogółem w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	26
Tabela 15	Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	27
Tabela 16	Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	27
Tabela 17	Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	28
Tabela 18	Udział % liczby ludności korzystającej z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	28
Tabela 19	Udział % liczby osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	29
Tabela 20	Udział % liczby osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w latach 2019-2022	30
Tabela 21	Podsumowanie pogłębionej diagnozy sfery społecznej (ogółem = O; średnia = śr.)	32
Tabela 22	Struktura powierzchniowa indywidualnych gospodarstw rolnych w Gminie Kamieńsk	37
Tabela 23	Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kamieńsk wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)	39
Tabela 24	Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Kamieńsk w latach 2014-2020	40
Tabela 25	Wyrejestrowane podmioty gospodarcze w stosunku do liczby mieszkańców na danym obszarze w latach 2019-2022 - wskaźnik	41
Tabela 26	Charakterystyka jednolitej części wód podziemnych	50
Tabela 27	Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych	52
Tabela 28	Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków w Gminie Kamieńsk	71
Tabela 29	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków w Gminie Kamieńsk	72
Tabela 30	Ewentualne koszty zarządzania GPR (w tys. PLN)	117

Spis wykresów

Wykres 1	Liczba mieszkańców Gminy Kamieńsk w podziale na Miasto Kamieńsk oraz obszar wiejski gminy w latach 2019-2022	13
Wykres 2	Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Kamieńsk z podziałem na obszar wiejski oraz Miasto Kamieńsk w latach 2019-2022	15
Wykres 3	Saldo migracji na 1000 ludności w Gminie Kamieńsk z podziałem na obszar miasta i obszar wiejski gminy w latach 2019-2022	15
Wykres 4	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022	16
Wykres 5	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022	17
Wykres 6	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022	17
Wykres 7	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022	18
Wykres 8	Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022 ...	20
Wykres 9	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2019-2022 w Gminie Kamieńsk.	21
Wykres 10	Liczba funkcjonujących kart bibliotecznych w Gminie Kamieńsk w latach 2019-2022	23
Wykres 11	Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2022 r.)	40
Wykres 12	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Kamieńsk w latach 2019 – 2022	41

